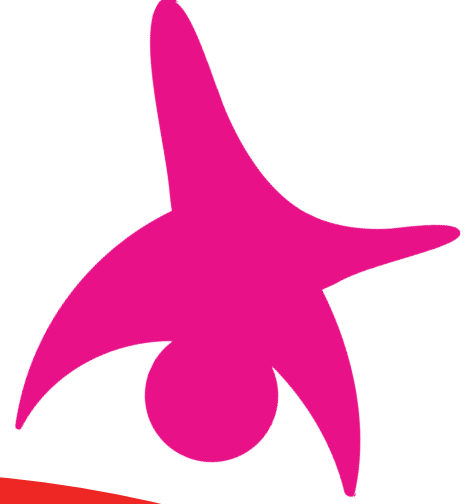

ÜNİVERSİTELERDE
LGBTİ+ EŞİTLİĞİNİN İZLENMESİ 2020
EGE ÜNİVERSİTESİ - EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ

ÜNİVERSİTELERDE LGBTİ+ EŞİTLİĞİNİN İZLENMESİ 2020
EGE ÜNİVERSİTESİ
İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ

Hazırlayanlar

Barış Azar
Kerem Dikmen
Mahmut Şeren
Şimşek Yiğit Yücel

Danışman

Kerem Dikmen

Katkı Sunanlar

Ahmet Emirhan Şaşmaz
Ayşe Yağmur Yıldırım
Duygu Yayla
Ecem Payçu
Enes İçen
İrem Düzyol
Melika Aydın
Meryem Ulus
Nilay Öner
Rifat Can Yiğit
Zeynep Günhan

Tasarım

Sevinç Tuğçe Kurt

Yayımlayan

Genç Lezbiyen Gey Biseksüel Trans İnterseks Gençlik Çalışmaları ve Dayanışma
Derneği
(Genç LGBTİ+)

Aralık 2020, İZMİR

Alsancak Mah. Kıbrıs Şehitleri Cad. 151/8 Konak, İzmir
dernek@gencigbti.org
www.gencigbti.org
+90 (232) 464 0330

"Bu yayın, Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteği ile üretilmiştir.
Bu yayının içeriğinden yalnızca Genç LGBTİ+ Derneği sorumludur ve hiçbir şekilde
Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır."

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	5
BİZ KİMİZ?.....	5
1. GİRİŞ ve ARKA PLAN BİLGİSİ	7
2.İNSAN HAKLARI İZLEMESİNİN YÖNTEMİ.....	9
3. YÜKSEKÖĞRETİM MEVZUATI VE ÜNİVERSİTE KURULUŞ KANUNLARININ LGBTİ+ HAKLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	11
3.1. 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu (YÖK Kanunu).....	11
3.2. Üniversite Kuruluş Kanunları.....	14
4. EGE ÜNİVERSİTESİNDE (EÜ) LGBTİ+ HAKLARI	15
4.1. Üniversitenin Genel Yapısı.....	15
4.1.1. Üniversite Misyonu.....	15
4.1.2. Üniversite Vizyonu.....	15
4.1.3. Üniversitenin Temel Değerleri:.....	15
4.1.4. Üniversite Stratejik Planı	17
4.1.5. Personel Yapısı	18
4.2. Üniversite İçi Yönerge, Yönetmelik Gibi Düzenleyici İşlemlerin LGBTİ+ Hakları Perspektifinden İncelenmesi	19
4.2.1. Ege Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi Yönergesi.....	19
4.2.2. Ege Üniversitesi Diploma, Diploma Eki ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge	20
4.2.3. Ege Üniversitesi HIV/AIDS Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği	21
4.2.4. Ege Üniversitesi Okul Sorunlarını Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği	22
4.2.5. Ege Üniversitesi Hastane Etik Kurulu Yönergesi.....	24
4.2.6. Ege Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesi	25
4.2.7. Ege Üniversitesi Öğrenci Toplulukları Yönergesi	25
4.3. Üniversitede İzlenen Eğitim Müfredatı	26
4.4. Üniversite Akademik Yayınları	32
4.4.1. Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri.....	32
4.4.2. Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Dışındaki Akademik Yayınlar	33
4.5. Hak Sahiplerinin Deneyimleri.....	35
4.6. Üniversitenin Olanakları.....	35

5. İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİNDE (İEÜ) LGBTİ+ HAKLARI	37
5.1. Üniversitenin Genel Yapısı	37
5.1.1. Üniversite Misyonu	37
5.1.2. Üniversite Misyonu	37
5.1.3. Üniversitenin Temel Değerleri	37
5.1.4. Üniversite Stratejik Planı	38
5.1.5. Personel Yapısı	39
5.2. Üniversite İçi Yönerge, Yönetmelik Gibi Düzenleyici İşlemlerin LGBTİ+ Hakları Perspektifinden İncelenmesi	39
5.2.1 İzmir Ekonomi Üniversitesi Ana Yönetmeliği	39
5.2.2 İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesi	40
5.2.3 İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğrenci Kulüpleri Yönergesi	41
5.2.4 İzmir Ekonomi Üniversitesi Yurt Yönergesi	41
5.2.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Sorunları ve Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	42
5.3. Üniversitede İzlenen Eğitim Müfredatı	43
5.4. Üniversitede Akademik Yayınları	48
5.4.1. Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri	48
5.4.2 Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Dışındaki Akademik Yayınlar	49
5.5. Hak Sahiplerinin Deneyimleri	50
5.6. Üniversitenin Olanakları	50
6. GÖSTERGELER IŞIĞINDA ÜNİVERSİTELERİN PUANLAMASI	51
6.1. Ege Üniversitesi	53
6.2. İzmir Ekonomi Üniversitesi	54
7. SONUÇ VE TAVSİYELER	55
EK 1: Lügatçe	57
EK 2: Anahtar Kelime Havuzu	59
EK 3: Ege Üniversitesi'nin Üniversite LGBTİ+ Eşitlik Endeksi Kriterleri Üzerinden Değerlendirilmesi	60
EK 4: Ekonomi Üniversitesi'nin Üniversite LGBTİ+ Eşitlik Endeksi Kriterleri Üzerinden Değerlendirilmesi	68
EK 5: Mülakat Soruları	76

BİZ KİMİZ?

Genç Lezbiyen Gey Biseksüel Trans İnterseks Gençlik Çalışmaları ve Dayanışma Derneği (Kısa adı Genç LGBTİ+ Derneği) LGBTİ+ gençlerin sorunlarını araştırmak, bu sorunları gündemleştirmek, çözüm önerileri sunmak ve LGBTİ+ gençlere kendilerini ifade edebilecekleri alanlar açmak amacıyla 2016 yılında İzmir’de kurulmuştur.

Barınma, eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçlara erişim hakkı için çalışmalar, gençlik hakkı, cinsel haklar, sosyal faaliyetler, hak savunuculuğu, nefret suçlarıyla mücadele ve akran desteği derneğin temel faaliyet alanını tanımlar.

Derneğin kurucuları İzmir’de üniversite öğrencisi olan LGBTİ+’lardır. Öğrencisi buldukları üniversitelerde LGBTİ+ örgütlenmelerine ilişkin kısıtlamalar ve seslerini daha geniş bir kitleye duyurma isteği derneğin kuruluşuna giden süreci başlamıştır.

Bu çalışma Genç LGBTİ+ Derneği çalışanları, Ege Üniversitesi ve Ekonomi Üniversitesi öğrencileri ve dernek gönüllüleri tarafından Avrupa Birliği Etkinlik Programı desteğiyle hazırlanmıştır.

ÖZET

Genç LGBTİ+ Derneği, doğrudan LGBTİ+ gençlerin öz örgütlenmesi olarak kendisini yapılandırmakta, kuruluşu üniversite eğitimine İzmir’de devam eden öğrenciler tarafından gerçekleştirdiği için LGBTİ+ öğrencilerin temel haklara erişimine özel önem atfetmektedir. Bununla birlikte akademik hayattaki öznelerin yalnızca öğrencilerden ibaret olmadığını, akademik ve idari kadronun temel haklara erişiminin de kampüslerin yaşanabilir mekanlar olması için önemini tespit etmektedir.

Bu bakış açısıyla hazırlıkları tamamlanarak kamuoyuna duyurulan bu rapor, İzmir ilindeki iki üniversite olan Ege Üniversitesi ve İzmir Ekonomi Üniversitesi’nin LGBTİ+ hakları açısından izleme ve değerlendirmesini içermektedir.

Dernek, insan kaynağı ve araştırma kapasitesini göz önünde tutarak şimdilik biri vakıf üniversitesi diğeri de devlet üniversitesi olan bu iki üniversiteye dönük araştırma yapmıştır. Ancak ortaya konan sistematik önümüzdeki dönemlerde gerek İzmir içi gerekse de dışındaki bütün Türkiye üniversitelerinin LGBTİ+ hakları açısından izlenmesi için yöntem önermektedir.

Araştırma, bu iki üniversitede sunulan hizmet ve olanakların, BM nezdinde Türkiye Cumhuriyeti’nin tarafı olduğu Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi ve Ekonomik, Kültürel, Sosyal Haklar Sözleşmesi ile tanınmış temel standartlar, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile tanınan temel hak ve özgürlüklerle ilişkisi üzerinden LGBTİ+ların haklara erişimini değerlendirmiştir.

Derneğin kendi olanaklarını tanımlaması ile başlayan süreçte bir izleme stratejisi oluşturulmuş ve buna bağlı bir eylem planı üretilmiştir.

Araştırma kapsamında öncelikle üniversitelerin statüsüne ilişkin temel metin olan Yükseköğretim Kanunu, ardından her iki üniversitenin yönerge, yönetmelik gibi iç düzenleyici işlemleri araştırılmış ve incelenmiştir. Böylelikle uluslararası standartlarla sağlanan güvencelerin, üniversite düzeyinde tanınıp tanınmadığı, üniversitelerin LGBTİ+'ların temel haklara erişimi için pozitif aksiyon alıp almadığı incelenmiştir.

Üniversitelerin temel belgeleri olan vizyon, misyon, temel değerler, bütçe, insan kaynakları politikası gibi düzenleyici olmayan ancak üniversitenin öncelik ve uzun erimli hedeflerine yer veren belgelerinin LGBTİ+'lar açısından ne ölçüde kapsayıcı olduğu araştırılmıştır.

Bir diğer inceleme konusu üniversitede izlenen müfredatın kapsayıcı olup olmadığı, başka bir ifade ile eğitim- öğretim süreci devam eden öğrencilerin takip edilen müfredat aracılığıyla temel hak alanına ve varoluşa ilişkin farkındalığını arttırmaya dönük kurum politikası olup olmadığı, bunun yanında akademik yayınlar aracılığıyla konunun bilimsel araştırmanın konusu kılınıp kılınmadığıdır.

Üniversite öğretimi devam eden LGBTİ+'larla da görüşmeler yapılarak üniversite öğretimleri boyunca karşılaştıkları öznel veya genel ihtiyaçların, üniversiteler tarafından giderilip giderilmediği araştırılmıştır.

Araştırma sonucunda ulaşılan temel bulgular;

- Yönerge ve yönetmeliklerin cis-heteronormatif bir yaklaşımla oluşturulduğu, toplumun yalnızca birbirine yönelen natrans kadın ve erkeklerden oluşan bir sistemden ibaret olduğu varsayımına dayalı olarak hazırlandığı,
- Yönerge ve düzenleyici işlemlerin somut ve kişisel işlemlere uygulandığında hak ihlallerine neden olduğu,
- Üniversitenin fiziki mekanlarının yukarıda belirtilen cis-heteronormatif yaklaşıma göre yapılandırıldığı,
- Üniversitedeki bilimsel araştırmaların, heteroseksüelleri ve natransları merkeze alan bir motivasyonla yönlendirilerek LGBTİ+'lara bu araştırmalarda yer vermediği,
- Benzer biçimde hem genel hem de eğitim, hukuk, tıp, psikoloji gibi etkisi üniversitede aktarılan bilgiden ibaret olmayan disiplinlerin müfredatının, toplumda LGBTİ+'ların varlığını gözetererek oluşturulmadığı,
- LGBTİ+'ların üniversite eğitimleri sırasında ve sonrasında temel haklara erişemediği bulgulanmıştır.

Bir bütün olarak değerlendirildiğinde her iki üniversitede de LGBTİ+'ların temel haklardan olan özel hayata saygı gösterilmesini isteme, mahremiyet, kişi olarak tanınma, ifade, toplanma, örgütlenme, hukuk önünde eşitlik, çalışma hakkı, eğitim hakkı, kültürel yaşama katılma hakkına erişemedikleri gözlemlenmiştir.

Bu bulgular ışığında oluşan politika ve mevzuat eksikliklerinin derhal giderilerek bir tavsiye dizisi önerilmektedir.

- Üniversiteler yönetmelik, yönerge gibi temel düzenleyici belgelerini inceleyerek LGBTİ+'ların temel haklara erişimini güvence altına alacak bir yaklaşımla yeniden düzenlenmelidir,
- Mekanların, olanakların ve kayıtların öğrenime devam eden veya mezun translar yönünden kapsayıcı olması için düzenlemeler yapmalı ve hayata geçirilmelidir,
- Akademik bilginin üretiminde, toplum içerisindeki eşitsizliklerin yeniden üretimine aracılık eden cis-heteronormatif yaklaşım terk edilmeli, kapsayıcılık normlarla güvence altına alınmalıdır,
- LGBTİ+'ların üniversite içerisindeki örgütlenme haklarını kısıtlayan düzenlemeler ortadan kaldırılmalıdır,
- Üniversite yönetimi akademik ve idari personeline dönük farkındalığı arttıran, temel haklar ve farkındalığa ilişkin bilgi aktaran programlar üretmelidir,
- Üniversite yönetimleri, öğrenci, akademisyen ve idari personelin yalnızca heteroseksüellerden ve natranslardan oluştuğu varsayımını terk etmeli, ayrımcılığa ve aynı zamanda nefret söylemine karşı aksiyon almalıdır.

Çalışmanın sonunda daha geniş bir öneri seti oluşturulmuştur.

GİRİŞ ve ARKA PLAN BİLGİSİ

Kurulduğu günden beri Genç LGBTİ+ Derneği, üniversite öğrencisi LGBTİ+'larla yakın ilişkiler içerisinde bulunmuş ve taleplerini görünür kılmaya yönelik çalışmalar yapmıştır. Bir özne örgütlenmesi olan Genç LGBTİ+ Derneği, dernekte örgütlenen LGBTİ+'ların üniversite deneyimlerinden yola çıkarak üniversitelerin kapsayıcı kurumlar olması hedefiyle üniversitelerde LGBTİ+ eşitliğini izlemeye karar vermiştir.

Ulusal ve uluslararası hak kuruluşlarının insan hakları raporlarına da yansıdığı üzere Türkiye genel olarak insan hakları, özel olarak da LGBTİ+ hakları alanında hak sahipleri açısından oldukça zorlu bir süreçten geçmektedir. Yaşam hakkı ihlallerinin arttığı, hukuk devleti güvencesinin oldukça aşındırıldığı, ifade özgürlüğünün mutlak surette baskı altına alındığı, adil yargılanmaya ilişkin temel güvencelerin yok sayıldığı bu süreç LGBTİ+'lar açısından da insan hakları kazanımlarının karşılık bulamadığı bir döneme tekabül etmiştir. Akademik özgürlükler ve genel olarak akademi- insan hakları ilişkisi açısından 16.07.2016 tarihinde ilan edilen Olağanüstü Hal rejimi ve bu rejime bağlı tasarruflar, kısıtlamaların temel eksenini oluşturmuştur.

Bu kapsamda çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler ve bunlara eşlik eden ihraç listeleri akademide insan hakları alanında çalışan veya çalıştığı alanı insan hakları perspektifinden ele alan yüzlerce akademisyenin de akademiden uzaklaştırılması anlamına gelmiştir.

Bu dönem, LGBTİ+'lar ve hak örgütleri için Ankara ilinde genel, diğer illerde ise etkinlik bazlı yasaklama kararlarının toplu hak kullanımlarının engeli haline dönüştüğü, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvurulardaki denetim mekanizmasını yeterince kullanmadığı veya kullanmak istemediği, bu bağlamda nefret söyleminin yoğun bir artış gösterdiği, buna koşut olarak nefret suçlarının da katlanarak arttığı bir dönem olmuştur. Öte yanda nefret söyleminin devletin alt kademeleri bir yana, üst düzey bürokrat ve devlet yöneticileri ile doğrudan anayasal kurumların başında olan kişiler tarafından üretildiği ve aynı zamanda yayıldığı bir dönem olduğu ancak bu söylemlere karşı hukuki güvenceleri harekete geçirme taleplerinin kabul edilmediği, ve hatta bu söylemlere tepki gösteren kurumların hedef haline getirildiği ve gerektiğinde, Avukatlık Kanunu'nda olduğu gibi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluş kanunlarının dahi değiştirildiği bir süreci tetiklemiştir.

Akademideki dönüşüm de bu genel dönüşümün etkisi altında gerçekleşmiştir. Yükseköğretim Kurulu bu etkiyi "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politika Belgesini" yürürlükten kaldırarak göstermiştir. Nefret söyleminin yaygınlaştığı dönemlerde ise özellikle ana akım medyada kendine yer bulabilen akademisyenlerin, bu söylemi "aile", "gelenek", "ahlak" gibi insan hakları açısından bir anlam ifade etmeyen temellerle nefret söylemini koruyucu, sahiplenici bir role soyunduğu gözlemlenmektedir.

Böyle bir süreçte üniversitelerin LGBTİ+ hakları perspektifinden incelenmesi daha da önem kazanmaktadır. İnsan haklarının evrensel, bölünemez ve hiyerarşik olmayan niteliği temel haklara ilişkin metinlerde vurgulanmakta, tanınan hakların uygulanmasında ayrımcılık yapılamayacağını da güvence altına almaktadır. Ne var ki devletler Anayasa ve taraf oldukları sözleşmelerde açıkça güvence vermiş olmalarına rağmen kişiler arasında ayrımcılık yapabilmekte ve toplumda çoğunluk olduğunu varsaydıkları kesimlere temel hakları tanıırken, çoğunluk olmadığını düşündükleri kesimlere ise bunları tanımayabilmektedir. LGBTİ+ hakları ifadesinin işlevi de burada açığa çıkmaktadır. LGBTİ+'lar temel hak metinlerinde tarif edilen öznenin "herkes" olmasının altını çizmekte, herkese tanınan haklara LGBTİ+'ların da sahip olduğunun devletler tarafından uygulamada da işlerlik kazanmasını savunmaktadır. Bundan ayrı olarak LGBTİ+ varoluşu yalnızca kamu güçleri tarafından değil toplumdaki cis-heteronormatif yapılanma yüzünden çoğu zaman engellenmekte ve görülmez kılınmaya çalışılmaktadır. Bu durum her zaman bir ihlal olarak ortaya çıkmayabilir. Bu bağlamda LGBTİ+ hakları, salt LGBTİ+ var oluşunu ve görünürlüğünü sağlayan haklar olarak da görülmelidir.

Bu bilgi çerçevesinde akademik dünyada yaşanan değişimin iki etkisine bu çalışmada yoğunlaşılmıştır.

- Kampüsler LGBTİ+ öğrenciler açısından yaşanabilir midir ve eğer yaşanabilir ise bunun yasal güvenceleri ile sürdürülebilirliğine ilişkin politikalar mevcut mudur?
- Akademik hayat ve araştırma LGBTİ+ları gören, kapsayan bir hatta mıdır, yoksa onları yok sayan, dışlayan, bilimsel bilgi üretimine dönük yapılandırılmamış bir hatta mıdır?

Böylelikle bir devlet kurumu olan üniversitelerin politikalar ve uygulamalar düzeyinde yaptığı ihlaller veya eylemsiz kalarak yol açtığı ihlallerin izlenmesi sağlanacak, devletin uluslararası ve kendi Anayasa ve yasalarından kaynaklanan temel haklara ilişkin yükümlülüklerini ne ölçüde yerine getirdiği daha ayrıntılı olarak incelenecektir.

2.İNSAN HAKLARI İZLEMESİNİN YÖNTEMİ

İzleme çalışması, temel olarak dört (4) basamaktan oluşan hazırlık ve sekiz (8) basamaktan oluşan uygulama aşamalarıyla gerçekleştirilmiştir. İzleme çalışmasının hazırlık ve uygulama aşamasında izlenen tüm adımlar COVID-19 pandemisi koşulları nedeniyle çevrimiçi ve/veya telefonla görüşme yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir.

Uygulama aşamasından önce gerçekleştirilen hazırlık aşamasında sırasıyla şu adımlar izlenmiştir;

1. Genç LGBTİ+ Derneği tarafından "İzmir'de Bulunan Ege Üniversitesi ile İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin LGBTİ+ Hakları Açısından İzleme Stratejisi" oluşturulmuş, strateji hazırlık sürecinde derneğe ve genel olarak derneğin savunuculuğunu yaptığı hak alanına dönük Türkiye ve İzmir düzeyinde analiz yapılmıştır.
2. Strateji hazırlık süreçlerinin bir parçası olarak güçlü yanlar, zayıf yanlar, tehditler ve fırsatlar analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra paydaş analizi yapılarak bu stratejiye bağlı bir eylem planının önündeki zorlukların neler olabileceği ve bu zorlukların hangi yöntemler aracılığıyla aşılabileceği saptanmıştır.
3. Nisan 2020 itibarıyla insan hakları izleme stratejisi ve buna bağlı bir eylem planını tamamlanarak İzmir'in ilk devlet üniversitesi olan Ege Üniversitesi ve İzmir'in ilk vakıf üniversitelerinden İzmir Ekonomi Üniversitesi izleme odağına alınmıştır.
4. İzleme çalışmasında kullanılmak üzere ABD merkezli bir sivil toplum organizasyonu olan Campus Pride'in¹, ABD'nin farklı eyaletlerindeki üniversiteleri LGBTİ+ hakları açısından periyodik olarak değerlendirmek amacıyla kullandıkları kontrol listesi çalışmaya uygunluğu bakımından seçilmiş ve kurum ile iletişime geçilmiştir.

Uygulama aşamasında ise sırasıyla aşağıdaki adımlar izlenmiştir;

1. İlk olarak Campus Pride Index Türkçeye çevrilip yerleştirilerek Üniversite LGBTİ+ Eşitlik Endeksi Gösterge Listesi oluşturulmuştur. Gösterge listesi; LGBTİ+ kapsayıcı politika, LGBTİ+ desteği ve kurumsal bağlılık, LGBTİ+ ve akademik yaşam, LGBTİ+ ve üniversite yaşamı, LGBTİ+ ve konaklama & yurt Yaşamı, LGBTİ+ ve kampüs güvenliği, LGBTİ+ ve danışmanlık & sağlık, LGBTİ+ istihdamı tematik alanlarını içermektedir.
2. İzleme odağı olan Ege Üniversitesi ve İzmir Ekonomi Üniversitesi izleme faaliyetinden haberdar edilmiş, izleme stratejisi bu üniversitelerle paylaşılmış, bunun bir ölçme değerlendirme faaliyetinden daha çok LGBTİ+'lar için öneri seti oluşturmaya dönük bir ön çaba olduğu ifade edilmiş ve iş birliği beklentisi iletilmiştir. Öte yandan eşitlik indeksi gösterge listesi her iki üniversite ile 2020 Eylül ayında paylaşılmış, üniversitenin gösterge listesi açısından kendisini ne konumda bulduğunu sorulmuştur. İzmir Ekonomi Üniversitesi kısa süre içerisinde rektör yardımcısı imzasına kendi yanıtlarını bildirmiştir. Yanıtlar bulgularla tutarlıdır ve üniversitenin kendine dönük objektif değerlendirme yapabildiğine işaret etmektedir. Bu saptamanın doğruluğu açısından önemlidir.

¹ <https://www.campusprideindex.org/>

Ege Üniversitesi ise gene yasal süre içerisinde ama üniversitedeki hizmetlerin zaten bütün öğrencilere verildiği şeklinde bilgi vermeye değil, bilgi edinme kanunu yükümlülüğünü yerine getirmeye dönük ve üniversitenin LGBTİ+ öğrencilerinin öznel sorunlarını görmezden geldiğini gösteren bir yanıt vermiştir.

3. Üniversitelerin stratejik planları, insan kaynakları yapısı, bütçesi, vizyonu, misyonu, temel değerleri, uluslararası iş birlikleri, yönerge, yönetmelik gibi yayınlamış oldukları genel düzenleyici işlemleri LGBTİ+ hakları perspektifinden incelenerek değerlendirilmiştir.
4. Her iki üniversite bünyesindeki tüm ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarının müfredatları LGBTİ+ alanına ilişkin içerikler bakımından incelenmiştir.
5. Üniversite bünyesinde yayınlanmış tezler ve üniversite bünyesinde kadrolu olarak akademik kariyerine devam eden akademisyenlerin tez dışı bilimsel çalışmaları LGBTİ+ kapsayıcı olmaları bakımından incelenmiştir. Üniversite bünyesinde yayımlanan tezler, Yükseköğretim Kurulu tez veri tabanından herhangi bir bölüm veya sene sınırlaması yapılmaksızın ekte yer alan anahtar kelime listesine göre taranmıştır. Bununla birlikte akademisyenlerin tez dışı bilimsel çalışmaları bütün üniversite bölüm ve program bazında değil, Türkiye’de ihlal alanları LGBTİ+ hakları açısından daha belirgin olan bölüm veya programlar bazında ekte yer alan anahtar kelime listesine göre taranmıştır. Örneğin geçiş süreçleri Türkiye’de hak ihlali üreten bir alandır, bu kaçınılmaz olarak tıp fakültesinde bu konudaki araştırmalara odaklanmayı doğurmuştur. Akran zorbalığı eğitim ve edebiyat fakültelerine, nefret söylemi iletişim fakültesine, politika eksiklikleri hukuk fakültesine yönelmeyi zorunlu kılmıştır.

Bu kapsamda üniversite bazında yayınların incelendiği bölüm ve programlar şunlardır:

Ege Üniversitesi:

- Edebiyat Fakültesi: Psikoloji, Sosyoloji, Felsefe, Tarih, Dilbilim, Dil/Kültür ve Edebiyat
- Eğitim Fakültesi: Temel Eğitim Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
- İletişim Fakültesi: Radyo Televizyon ve Sinema, Gazetecilik
- Tıp Fakültesi: Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalının Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı, Çocuk Endokrinolojisi VE Sosyal Pediatri Bilim Dalları, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ABD, Kadın Hastalıkları ve Doğum ABD, Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi ABD
- Kadın Çalışmaları YL

İzmir Ekonomi Üniversitesi:

- Fen- Edebiyat Fakültesi: Psikoloji, Sosyoloji, Dilbilim, Fizik, Matematik
 - Hukuk Fakültesi
 - İletişim Fakültesi: Yeni Medya ve İletişim, Sinema ve Dijital Medya
 - Tıp Fakültesi
6. Üniversitelerin kütüphanelerinde bulundukları LGBTİ+ alanındaki basılı yayınlar ve çevrimiçi erişime açık yayınlar sayı ve içerikleri açısından değerlendirmeye tabi tutulmuştur.
 7. Genç LGBTİ+ Derneğinin iletişimde olduğu veya olmadığı ve izleme odağındaki üniversitelerde halihazırda öğrenci olan ya da yeni mezun olmuş hak sahipleriyle görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde belirli bir standardı sağlamak için gösterge listesinde bulunan sorularla uyumlu biçimde soru listesi hazırlanmıştır (Bkz. EK 4). Bu görüşmelerde yaşanabilir bir kampüs algısı bir de özneler, yani hak sahipleri penceresinden elde edilmeye çalışılmıştır.
 8. Önceki adımlarda elde edilen veriler değerlendirilerek daha önce oluşturulan gösterge listesindeki sorulara yanıt teşkil etmiştir. İzleme çalışmasıyla ilgili temel veri ve değerlendirmeleri içeren gösterge listesinin tamamlanmasıyla birlikte tematik alanlara ilişkin LGBTİ+'ların insan hakları alanında analizler ve izleme odağındaki üniversitelere tavsiyeler hazırlanarak taraflara iletilmiştir.

3. YÜKSEKÖĞRETİM MEVZUATI VE ÜNİVERSİTE KURULUŞ KANUNLARININ LGBTİ+ HAKLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çalışmanın ilerleyen aşamalarında ayrıntıları görüleceği üzere çekilen fotoğraf, LGBTİ+'ların temel metinlerde güvence altına alınan haklarını güvence altına alan bir yapıya işaret etmemektedir. Toplumu kadın ve erkeklerden oluşan iki cinsiyetten ve yönelimlerin de yalnızca heteroseksüellerden oluştuğu ön kabulüne dayanan yapı, LGBTİ+'ların temel taleplerini güvence altına alan bir durumu açığa çıkarmamaktadır. Bilimsel bilginin üretiminde LGBTİ+ kapsayıcılıktan, üniversite yönetimlerinin LGBTİ+'ların görünür olmasını sağlayıcı politikalarına; LGBTİ+'ların üniversite içindeki örgütlü mücadelesinin önünü açan düzenlemelerden, istihdamlarının arttırılmasına; LGBTİ+ kapsayıcı bir barınma anlayışından ayrımcılıkla mücadele eden bir idari yapılanmaya ve personelin bu yönde donatılmasına; istihdam alanındaki genel sorunlar ve aile kaynaklı zorbalık göz önünde tutulduğunda yaşamsal önemi daha da açığa çıkan burs ihtiyacında pozitif aksiyon almadan, LGBTİ+ kimliğinin görünürlüğünün önündeki engellerin kaldırılmasına değin bir dizi yükümlülüğün üniversite yönetimleri tarafından yerine getirilmediği gözlemlenmiştir.

Bu değerlendirme yapılırken hem mevzuatın kapsayıcı olup olmadığı, üniversiteleri tekçi bir bakış açısıyla yapılandırıp yapılandırmadığı ele alınacak hem de devletin ulusal ve uluslararası düzeydeki yükümlülükleri ile ilişkisi irdelenecektir.

3.1. 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu (YÖK Kanunu)

Kanun, Türkiye'de mevcut lisans ve sonrası eğitim kurumlarının çatı kanunu niteliğinde olup, üniversitelerin kendi iç mevzuatlarında da bu nedenle sık sık atıf yapılan bir kanundur.² Nitekim kanunun kapsamını gösteren ikinci maddesinde *"yükseköğretim üst kuruluşlarını, bütün yükseköğretim kurumlarını, bağlı birimlerini ve bunlarla ilgili faaliyet ve esasları kapsar."* denilerek bu niteliğine vurgu yapılmıştır.

12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonraki ara rejimde, Askeri Konseyin hala yönetimde olduğu 6 Kasım 1981 yılında yayımlanan genel nitelikteki bu kanun; 1961 Anayasası döneminde Anayasanın 120. maddesiyle bilimsel ve idari, 1971 yılında yapılan değişikliklerin ardından ise genel anlamıyla özerk kurumlar olarak tanımlanan ve akademisyenlerin araştırma ve yayın özgürlüklerini anayasal düzeyde güvence altına alan akademik sistemde, üniversitenin görece sahip olduğu bu özerkliği ortadan kaldırarak onu merkezi idarenin vesayet zincirine dahil etmekle eleştirilmiş ve hala da eleştirilmektedir. Ara rejim döneminde yazılmış olan bu kanun hala yürürlüktedir. Yayımindan sonra 120 defa değiştirilmiş bu kanunun amacı, birinci maddesinde *"yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-*

² <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>

öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemek” olarak ifade edilmiştir.

İnsan haklarının evrensel normları göz önüne alındığında haklara ilişkin politikaların yasal düzeyde tanımlanması bir zorunluluktur. Bu bağlamda haklara ilişkin temel güvenceler EÜ ve İEÜ'nün iç düzenlemelerinde yer alsa ya da almasa da YÖK kanunu ile çeliştiği noktada bu kanuna üstünlük tanınmak zorundadır. Kanun bu bakımdan daha derin bir incelemeye tabi tutulmalıdır.

Görülebileceği üzere idari ve siyasi anlamdaki gücün tek merkezde toplanması, üniversitelerin hareket alanını daraltmaktadır. Kanun bünyesinde oluşturulan Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ise bu vesayet ilişkisinde denetim işlevini üstlenmektedir.

Kanunun Genel Hükümler başlıklı ikinci bölümü, dört ve beşinci maddelerden oluşur. Genel hükümlerde yüksek öğretimin amaçlarından bazıları şöyledir;

Yükseköğretimin amacı:

a) Öğrencilerini;

(1) ATATÜRK İnkılapları ve ilkeleri doğrultusunda ATATÜRK milliyetçiliğine bağlı,

(2) Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan,

(3) Toplum yararını kişisel çıkarının üstünde tutan, aile, ülke ve millet sevgisi ile dolu,

(4) Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren,

(6) Beden, zihin, ruh, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş,

(7) İlgi ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek

b) Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olarak, refah ve mutluluğunu artırmak amacıyla; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak ve hızlandıracak programlar uygulayarak, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline gelmesini sağlamak,

Görülebileceği üzere yükseköğretimin amaçları lider odaklı, etnik atıf içeren, ahlakçı, kültürcü, materyalizme karşı idealist, devlete biat eden, yetkin bedeni norm kabul eden, iyi vatandaş olma odaklı, devletin üniter niteliğini merkeze alan, kalkınmacı, toplumu birey karşısında öncelikli, esas ve güçlü kılan bir perspektifi açık seçik ortaya koymaktadır. Üniversite kelimesi etimolojik olarak universe yani evrenden hareketle kullanılmakta olduğundan, üniversitelerle ilgili temel kanunun da evrensel değerlere atıf yapması beklenmelidir. Ne var ki görüldüğü üzere Türkiye'deki üniversite sistemi evrensel bir perspektifle kurgulanmamıştır. Ancak öğrencilerin “insan haklarına saygılı” olmaya teşvik etmesi, bu genel nitelikten ayrılan pozitif bir yön olarak ortaya çıkmaktadır.

Bir sonraki maddede ise Yüksek Öğretimin ana ilkeleri kısmen şu şekilde saptanmıştır;

Yükseköğretim, aşağıdaki "Ana ilkeler" doğrultusunda planlanır, programlanır ve düzenlenir:

a) Öğrencilere, ATATÜRK inkılapları ve ilkeleri doğrultusunda ATATÜRK milliyetçiliğine bağlı hizmet bilincinin kazandırılması sağlanır.

b) Milli Kültürümüz, örf ve adetlerimize bağlı, kendimize has şekil ve özellikleri ile evrensel kültür içinde korunarak geliştirilir ve öğrencilere, milli birlik ve beraberliği kuvvetlendirici ruh ve irade gücü kazandırılır.

1) Yükseköğretim kurumlarında, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk dili, yabancı dil, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre iş güvenliği

uzmanı olabilecek mezunları yetiştiren fakültelerde iş sağlığı ve güvenliği zorunlu derslerdendir. Ayrıca, zorunlu olmamak koşuluyla beden eğitimi veya güzel sanat dallarındaki derslerden birisi okutulur. Bütün bu dersler en az iki yarı yıl olarak programlanır ve uygulanır.

Değişik bent: 04.04.2015 t. 6645 s. K. m.11

Görülebileceği üzere temel kanundaki genel hükümlerde ne insan hakları politikasına ne özel olarak LGBTİ+ hakları politikasına ne de genel anlamda insan hakları evrensel değerlerine bir gönderme yoktur.

Temel kanun niteliğinde olan bu kanunun ana ilkelerini ve amaçlarını saptayan ilk beş maddesindeki değerlerin yönü incelendiğinde, bu temel kanuna bağlı olarak çıkartılan üniversite kuruluş kanunlarının veya üniversitelerin YÖK kanununa dayanarak çıkarmış olduğu yönetmelikler ile kurum içi yönergelerin, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi, cinsiyet karakteristiği temelli ayrımcılığı engelleyen herhangi bir norm içermek zorunda olmadığı görülmektedir.

Ayrımcılık, YÖK kanununda yalnızca Disiplin ve Ceza İşlerinin genel esaslarını saptayan 53. maddede ele alınmıştır. 53/4-h bendine göre "Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, görevin gereklerine aykırı davranmak suretiyle kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak.", akademik kadro için "kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezasını gerektiren fiil" olarak düzenlenmiştir.

Ayrımcılık formları arasında cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi, cinsiyet karakteristiği temelli ayrımcılığın sayılmaması politika eksikliği anlamında bir soyut ve genel ihlal kaynağıdır. Zira ayrımcılık formları sınırlı sayıda sayılmış olup, yaptırım gerektiren fiillerin yorum yoluyla genişletilmesi olasılığı bulunmamaktadır. Bunun sonucunda da üniversitelerin kendi iç düzenlemelerinde cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi, cinsiyet karakteristiği temelli ayrımcılığı yasaklamasını temel yasanın zorunlu tutmaması hali söz konusu olmaktadır.

Aynı maddenin 2-m bendine göre kınama cezası gerektiren fiil şu şekildedir: "İçeriği itibarıyla şiddet veya nefret amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları teşhir etmek yahut kurumların herhangi bir yerine asmak."

Burada kısa bir parantezin nefret suçları ve söylemi açısından açılması gerekmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin LGBTİ+'lara dönük nefret söylemi ve suçları ile mücadele için özel bir politikası veya buna dönük mevzuatı bulunmamaktadır. Nefret söylemini meşrulaştıran merkezi yaklaşıma koşut olarak devletin taşra teşkilatını veya üniversiteler gibi kamu idarelerini etkileyebilmektedir. Yalnızca 2019 için raporlaştırılan nefret suçu ve medyada nefret söylemi araştırmaları ele alındığında^{3 4} üniversitelerde konuya ilişkin yapılan düzenlemeler önem kazanmaktadır. Nefret söyleminin arttığı ve himaye edildiği bir ortamda düzenlemelerin LGBTİ+ kapsayıcı olması beklenmemelidir.

Ne var ki maddede belirtilen nefretin ne olduğuna ilişkin bir açıklama yapılmamış olup, bu da politika eksikliğidir. Araştırmanın objektifliğini sağlamak açısından Danıştay ve bölge idare mahkemeleri tarafından 2547 sayılı YÖK Kanununa dayanılarak verilen kararlarda "nefret" anahtar kelimesi üzerinden bir araştırma yapılmıştır. Sonuç olarak ne ilk derece mahkemelerine ne bölge idare mahkemelerine ne de Danıştay'a, nefret gerekçesiyle verilen bir cezadan ötürü taşınmış bir uyuşmazlık bulunmaktadır. Bu da nefretin hangi durumlarda söz konusu olabileceğine dair izah içermeyen yasa maddesinin bu kısıtlı haliyle bile uygulanmamış olduğunu göstermektedir. Öte yandan "nefret ve ayrımcılık" eyleminin motivasyonunu tarif eden Türk Ceza Kanunu'nun 122. maddesi "Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya

³ <https://kaosgidernegi.org/images/library/2020nefret-suclari-raporu-2019-kucuk.pdf>

⁴ <https://kaosgidernegi.org/images/library/2020medya-izleme-raporu-2019web.pdf>

mezhep farklılığı" dışındaki motivasyonları kapsam dışında tuttuğundan, zaten YÖK Kanunundaki nefret ifadesinin neyi kapsamadığı konusunda yasa koyucunun bakışı rahatça gözlemlenebilmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde Yükseköğretim Kanunu cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi, cinsiyet karakteristiği temelli ayrımcılığı engelleyen veya LGBTİ+ hakları konusunda politika içeren bir metin değildir. Temel yasa olarak, üniversitelerde cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi, cinsiyet karakteristiği temelli ayrımcılığı yasaklayan veya LGBTİ+ hakları konusunda politika içeren düzenlemelerin yayımını zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda temelde bir hak mahrumiyeti söz konusudur.

Bununla birlikte T.C. Anayasası'nın 11. maddesine göre "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.". Anayasanın 90/5. maddesine göre ise "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." denmektedir. Dolayısıyla Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, BM Ekonomik ve Kültürel Haklar Sözleşmesi ile Avrupa Konseyi sözleşmelerine Türkiye'nin taraf olduğu göz önüne alındığında, üniversitelerin ve izleme odağı olan Ege Üniversitesi ve İzmir Ekonomi Üniversitesinin cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi, cinsiyet karakteristiği temelli ayrımcılığı yasaklayan veya LGBTİ+ hakları konusunda politika içeren düzenlemeler yapması önünde hiçbir yasal engel bulunmamaktadır.

3.2. Üniversite Kuruluş Kanunları

Ege Üniversitesi, 20 Mayıs 1955 tarihinde yayınlanan 6595 sayılı Kanunla 5 Kasım 1955 tarihinde, eğitim-öğretim hayatına başlamıştır.⁵ Kurulduğu tarihte yürürlükte olan Üniversiteler Kanunu, YÖK Kanunu ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır. Kuruluş süreçleri böylelikle yasal dayanağa kavuşmuş ancak bu yasal dayanaklar da sonradan değiştirilmiştir. Dolayısıyla bugün Ege Üniversitesinin işleyişi açısından YÖK Kanunu ile üniversitelerin idari teşkilatlanmasına ilişkin 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu üst norm niteliğindedir. Anayasanın, 90. Maddesi usulüne göre yürürlüğe konmuş uluslararası andlaşmaları normlar hiyerarşisinde kanun düzeyinde tanımlamış, temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası andlaşmalarla kanunlar arasında farklılık oluşması halinde andlaşma hükmüne üstünlük tanınacağını belirtmiştir. Bu anlamda uygulamada dikkate alınması gereken norm yalnızca yukarıda belirtilen iki kanunu ile sınırlı olmayacaktır.

İzmir Ekonomi Üniversitesinin kuruluşu da bu kanuna 29.03.2001 tarihinde eklenen 54 no'lu ek madde ile gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak her iki üniversite için de bağlayıcı olan, üst norm niteliğindeki yasalar, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet karakteristiği temelli ayrımcılığı engelleyen veya LGBTİ+ hakları konusunda politika içeren metinler değildir. Dolayısıyla koruyucu politikaların var olmaması genel bir güvence yoksunluğu olarak kayda geçirilmelidir. Zira kanun eksikliği gerekçe gösterilerek üniversitelerde hak ihlaline yol açabilecek düzenlemeler yapılabilir ve böyle düzenlemeler mevcuttur.

⁵ <http://60yil.ege.edu.tr/tarihce.html>

4. EGE ÜNİVERSİTESİNDE (EÜ) LGBTİ+ HAKLARI

4.1. Üniversitenin Genel Yapısı

4.1.1. Üniversite Misyonu

Üniversite misyonunu, "Eğitim ve araştırma alanında bölgesel, ulusal ve evrensel gereksinimleri karşılayan; mesleki ve kültürel olarak donanımlı, değişime açık, bilimsel düşünceyi yaşam biçimi olarak benimsemiş bireyler yetiştiren; elde ettiği bilgi birikimini toplumun yararına sunan ve temel değerlerine bağlı bir üniversite olmak" olarak açıklamıştır. Misyon beyanının ayrıntılı olmasa da çağın temel evrensel değerlerine atfı yapılması beklenebilir.⁶

Yapısı gereği üniversitenin, evrensel bilginin üretim merkezi olma tarihselliğine uygun olarak bu atfı yapılması uygun olabilir. Bununla birlikte Ege Üniversitesi açısından "toplumun yararı", "toplumun temel değerlerine bağlılık" gibi bu evrenselleşme bağdaşmayan misyon beyanı, onu sınırlı bir alana itmekte, öte yandan LGBTİ+ hakları açısından dünyadaki öncü üniversitelerin konuyu ele alış biçimlerinden uzaklaştığına işaret etmektedir. Bununla birlikte değişime açıklık, üniversitenin kalıcı yargılardan uzaklaşması adına misyon beyanında olumlu bir yerde durmaktadır.

4.1.2. Üniversite Vizyonu

Üniversite vizyonunu ise "Bilim ve teknolojiye öncü, ulusal ve uluslararası alandaki paydaşlar ile güçlü bir iş birliği ve iletişim ağı bulunan, yeşil, sürdürülebilir, erişilebilir ve yaşanabilir bir kampüse sahip, bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamına katkıda bulunan ve finansal yapısı güçlü bir üniversite olmaktır." olarak açıklamaktadır. "Erişilebilir ve yaşanabilir bir kampüs" vizyonu, LGBTİ+ öğrenciler açısından kampüsün önemli bir yaşam, sosyalleşme alanı olduğu gözetildiğinde önemli kavramlardır. Bununla birlikte üniversitenin diğer iç düzenlemelerin bu vizyonu destekleyip desteklemediği üzerinde önemle durulmalıdır.

4.1.3. Üniversitenin Temel Değerleri

Üniversite, temel değerlerle ilgili beyanını stratejik planları içerisinde yapmıştır. Üniversitenin 2014- 2018 Stratejik Planı ile 2018- 2023 Stratejik Planı içinde birbirinden farklı temel değerler belirlediği görülmüş, söz konusu farklılığa aşağıda yer verilmiştir. Bununla birlikte dünyanın "iyi" olarak nitelenen üniversitelerinin temel değerler beyanına göz atmak, raporu okuyanlar açısından da vizyon, misyon ve temel değerlere ilişkin beyanların LGBTİ+ hakları açısından nerede durduğuna ilişkin sağlıklı bir fikir verecektir.

2009 yılından bu yana dünyadaki üniversitelerin akademik sıralamasını yayımlayan Şangay Klasmanının⁷ üst sıralarında yer alan Harvard Üniversitesi temel değerleri arasında "Başkalarının haklarına, farklılıklarına ve onurlarına saygı"yı ön plana çıkarmaktadır.⁸ Hak, farklılık ve insan onuru, insan hakları açısından önemli kavramlardır.

⁶ <https://ege.edu.tr/tr-371/misyon-vizyon.html>

⁷ <http://www.shanghairanking.com/ARWU2020.html>

⁸ <https://www.harvard.edu/president/speech/2002/harvard-university-statement-values>

Klasmana Birleşik Krallıktan dahil olan Cambridge Üniversitesinin temel değerlere ilişkin iki ana beyanı vardır;⁹ "Ayrımcılığın olmadığı ve düşünce ve ifade özgürlüğünün olduğu bir üniversite" Burada da çok açık ve net biçimde LGBTİ+ haklarını koruyan bir perspektif ortaya konulmaktadır. Kanada Toronto Üniversitesinde ise "kapsayıcılık" bir başka temel değerdir.¹⁰

Ege Üniversitesi'nin 2014- 2018 stratejik planında 17 başlık altında yer alan temel değerleri ise şunlardır;

- Bilimsellik
- Evrensellik
- Toplumsal Yararlılık
- Çağdaşlık
- Yenilikçilik ve Yaratıcılık
- Katılımcılık
- Güvenilirlik
- Liderlik
- Kalite ve Verimlilik
- Araştırmacılık
- Mükemmellik
- Hesap Verebilirlik
- Şeffaflık
- Sorumluluk
- Adillik
- Eşitlik
- Çevre Bilinci

Bu beyanlar arasında "eşitlik" konu bakımından özel bir öneme sahiptir. Yine adillik, toplumsal yararlılık, çağdaşlık vurguları önemlidir. Bununla birlikte sınırlı tutulan bir değerler listesi içerisinde insan haklarına, kapsayıcılığa veya ayrımcılığa ilişkin bir ifade bulunmaması not edilmelidir.

Üniversitenin 2018- 2023 stratejik planındaki temel değerler beyanı ise şu şekildedir:

- Bilimsel
- Araştırmacı
- Yenilikçi
- Paylaşımçı
- Katılımcı
- Güvenilir
- İletişime açık
- Çevreci
- Değerlere saygılı
- Lider

⁹ <https://www.cam.ac.uk/about-the-university/how-the-university-and-colleges-work/the-universitys-mission-and-core-values>

¹⁰ <https://www.cpd.utoronto.ca/about-us/mission-vision-values/>

Görülebileceği üzere 2014- 2018 stratejik planında yer alan “eşitlik”, “adillik”, “çağdaşlık” terk edilen bir temel değer olmuştur. Öte yandan “toplumsal yararlılık” başlığının yerini “Değerlere saygı” almıştır. Buradaki “değerlere saygı” vurgusundaki “değer” ifadesinin “temel değerler”deki vurgudan farklı olduğu vurgulanmalıdır. Ahlaki norm ve geleneklere yapılan bu yeni gönderme, üniversitenin stratejik plan düzeyinde terk ettiği değerlerle birlikte ele alındığında, Ege Üniversitesindeki eğilimi göstermektedir. Genel olarak bakıldığında temel değerler çeşitliliği ve kapsayıcılığı hedeflememektedir, bu da kanun düzeyindeki cis-heteronormatif yapının temel değerlerdeki etkisini göstermektedir, yani temel değerler LGBTİ+ kapsayıcı değildir. Öte yandan toplumda LGBTİ+ haklarının kısıtlanmasında çoğu zaman bir gerekçe olarak öne sürülen “toplumsal yarar”, “değer” kavramları zaten hak temelli değildir ve kapsayıcılığın önünde potansiyel engeldir.

4.1.4. Üniversite Stratejik Planı

Üniversite açısından yürürlükteki stratejik plana odaklanılacaktır.¹¹ Bununla birlikte eğilime işaret etmesi bakımından yer yer 2014- 2018 stratejik planına da gönderme yapılacaktır.¹²

Planda kavramsal çerçeve olarak “ayrımcılık”, “eşitlik”, “cinsiyet”, “toplumsal cinsiyet” gibi ifadeler yer bulamamıştır. “Kadın” ifadesi planın iki yerinde geçmektedir, bunlar da birim adlarına ilişkin olup, kadın kavramının toplumsal cinsiyet ve eşitliği ile ilgisi bulunmamaktadır.

Oysa belirtildiği üzere bir önceki stratejik planın ana öğelerinden biri olan eşitlik, kendisini planın paylaştığı istatistiki verilerde de göstermiş, cinsiyetlere göre istihdam grafiklerine yer verilerek eşitlik vurgusu yapılmıştır.

Stratejik planda beş ana amaç belirlenmiştir. Bunlar;

- Ege Üniversitesi’nin araştırma ortamını geliştirerek bölge, ülke ve dünya ekonomisine katkı sağlamak.
- Eğitim faaliyetlerini ulusal ve uluslararası standartlarda sürdürmek.
- Uluslararası yükseköğretim alanında Ege Üniversitesi’nin çekim merkezi haline gelmesini sağlamak.
- Kurumsal yapının sürdürülebilirliğini ve gelişimini sağlamak.
- Eğitim ve araştırma çıktılarının topluma katkıya dönüşmesini sağlamak.

Plan, bu ana amaçlara ulaşmak için alt hedefler belirlemiştir. Amaç ya da hedeflerde öğrencilerin odağa alınmadığı görülmektedir. Öğrenci dostu olmaması itibarıyla LGBTİ+ kapsayıcı olması da mümkün görünmemektedir. Strateji hazırlık sürecinin 45 bileşeninden biri öğrencidir. 26’sı erkektir. Plan hazırlama sürecinde yönetmelik gereği öğrenci katılımının neredeyse temsiliyet ve etki gücü olmayacak kadar az olması ve yarısından fazlasının erkek olması nedeniyle toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kurumun yapısı ve karar alma süreçlerine ve bu bağlamda stratejik hedefleri belirleme ve çıktılarına etki ettiği söylenebilir. Öte yandan gerek hazırlık sürecinin gerekse de açığa çıkartılan metnin üniversitedeki çeşitlilik ve kapsayıcılığı sağlamaya dönük bir motivasyonu içermediği gözlemlenmiştir.

Göstergeler ise hedef ve amaçlara göre daha somuttur ve haklarla ilişki kurulabilecek alt başlıkları içinde barındırmaktadır. Üniversite tarafından iç paydaş analizinde öğrenci anketi yapılmıştır. Dış paydaş analizinde, paydaşların hangi öznelere oluştuğu bilinmemektedir. Öğrenci anketinde en düşük puan üniversitenin “Rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri”ne verilmiştir. Barınma hizmetleri de genel olarak memnuniyetsizlik kaynaklarından biridir.

¹¹ <http://sgdb.ege.edu.tr/files/sgdb/icerik/20192023ege.pdf>

¹² <https://sgdb.ege.edu.tr/files/sgdb/icerik/stratejikplan-2014-2018.pdf>

Üniversitenin "eğitim ve araştırma çıktılarının topluma katkıya dönüşmesi" amacı bakımından stratejik plan, sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili iletişime vurgu yapmaktadır. Güçlü yön analizinde "Sivil Toplum Örgütleri ve yerel yönetimlerle iş birliğine dayalı toplumsal projeler gerçekleştirilmesi" ve "Sivil toplum kuruluşlarında görev alan akademik personelin olması" yer almaktadır fakat bu STK'ların hangileri olduğu kamu ile paylaşılmış değildir. Ancak LGBTİ+ hakları alanında çalışan örgütlerin bu STK'lar arasında olmadığı bilinmektedir. Toplumsal katkı başlığı altında belirlenen zayıf yönlerin güçlendirilmesi için önerilen eylemler ise "Toplumsal çalışmaların duyurusuna yönelik çalışmaların artırılması", "Yapılan faaliyetler ile ilgili STK'lar ile paylaşımda bulunulması", "Toplumsal sorunların çözümüne yönelik ilgili kamu kurumları ve STK'larla iş birliği yaparak bir ödül sistemi kurulması" yer almaktadır. Bu hedefler ilk bakışta olumludur ancak amaçlananın ne olduğu uygulama ile açığa çıkacaktır.

Ayrıntılı ve kapsamlı stratejik planda altı ana "Başarı Bölgesi Tercih" belirlenmiş, bunlardan birinin de "Sosyal Bilimler" olduğu ifade edilmiştir. Üniversitenin akademik etki alanı için yatırım yaptığı bir üst disiplin olarak "Sosyal Bilimler" başlığı altında yedi ayrı araştırma alanı hedeflenmiştir. Bunlardan biri "Dezavantajlı Bireylere Yönelik Çalışmalar", diğeri ise "Kültürel ve Toplumsal Çatışmalar"dır.

Bu stratejik yönelim, genel hatları ile LGBTİ+ öğrenciler ve personel bakımından olumlu karşılanmalıdır. Ne var ki bu şemsiye tanımlamaların altında istisnaların bulunmaması gerekmektedir. Aksi takdirde stratejinin daha baştan dışlayıcı bir uygulama üretme riski oluşacaktır. Öte yandan strateji gibi uzun hedef içeren belgelerde üniversitenin LGBTİ+ kapsayıcı ve bu yönde bir dönüşümü hedeflemediği açıkça görülmektedir.

4.1.5. Personel Yapısı

Ege Üniversitesindeki akademik personelin 2081'inin kadın, 1693'ünün erkek¹³ olduğu, idari personelin 1998'inin kadın 1275 erkek¹⁴ olduğu, diğer personelin ise 1938'inin kadın, 1774'ünün erkek¹⁵ olduğu görülmektedir.

62 yıllık tarihinde rektörlük makamına yalnızca bir kere kadın akademisyen atanmıştır. Mevcut rektör erkektir. 17 fakülteden 9'unun dekanı erkektir.

Her ne kadar akademik, idari ve diğer personel yapısında sayı bakımından toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yönelik bir farklılık görülme de personelin konumu ve yönetici konumundaki personelin çoğunluğunun erkek olması toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin oldukça geleneksel bir biçimde ve yapısal olarak sürdüğünü göstermektedir. Ayrıca kurumun LGBTİ+ personeline ilişkin herhangi bir politikası bulunmadığından LGBTİ+ personele ilişkin bir istatistik de tutulmamıştır.

Bütçe ile bağlantılı hedeflerden biri de "Eğitim ve araştırma çıktılarının topluma katkıya dönüşmesini sağlamak" başlığı altında "topluma katkı alanında paydaşlarla ilişkilere yönelik faaliyetlerin niteliğinin ve niceliğinin geliştirilmesi"dir. Bu, üniversitenin katkı çerçevesinin içini hangi içerikle oluşturduğunu göstermemekle birlikte olumludur.

Üniversite topluma katkı amaçlı düzenlenen etkinlik sayısı hedeflerini 2020 için 700, 2021 için 720, 2022 için 720 ve 2023 için 750 olarak belirlemiştir. Stratejik planın kapsadığı 2018- 2023 aralığı için buna ayrılan bütçe 32.891.904,92 TL'dir ki bu genel bütçenin %0,31'ine denk gelmektedir. Ancak bu etkinliklerden kaçınının LGBTİ+ kapsayıcı olduğuna dönük veri yoktur, bu süreçte topluma mal olmuş bu kapsamda bir etkinliğin var olmadığı bilgisi ile değerlendirildiğinde üniversitenin toplumsal katkı hedefleri arasında LGBTİ+ eşitliği olmadığı görülmektedir.

¹³ <https://avesis.ege.edu.tr/raporlar/personel/cinsiyet-istatistikleri>

¹⁴ <https://sgdb.ege.edu.tr/files/sgdb/icerik/2019faliyetraporu.pdf>

¹⁵ <https://sgdb.ege.edu.tr/files/sgdb/icerik/2019faliyetraporu.pdf>

4.2. Üniversite İçi Yönerge, Yönetmelik Gibi Düzenleyici İşlemlerin LGBTİ+ Hakları Perspektifinden İncelenmesi¹⁶

4.2.1. Ege Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi Yönergesi

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi'nin, Ege Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edilen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politika Belgesi uyarınca kurulduğu belirtilmiştir. Birimin kuruluşu aynı zamanda Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulu'nun 28.05.2015 tarihli Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi'ne dayandırılmaktadır. Yönerge, birimin yapısını, görev ve sorumluluklarını, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektedir.

Yönergenin 5. maddesinde birimin amacı; toplumsal cinsiyet eşitliğine saygılı bir üniversite ortamı için toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratmak, temsilde eşitliği desteklemek ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı şiddet, cinsel taciz ve saldırı konularında duyarlılığı artırmak ve bu vakalarla ilgili başvuruları ve şikayetleri değerlendirmek olarak tanımlanmıştır.

Yönergenin 6. maddesinde birimin yürütme kurulunu oluşturacak dokuz kişinin, sosyal alanlardan, sağlık alanlarından ve fen- mühendislik alanlarından üçer kişi olmak üzere Rektör tarafından seçileceği belirtilmiştir. Ayrıca, cinsel taciz ve saldırı taraflarından birinin öğrenci olması halinde geçici olarak iki öğrencinin; personel olması halinde geçici olarak iki idari personelin de üye olarak kabul edileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca asil veya geçici yürütme kurulu üyelerinin seçiminde toplumsal cinsiyet dengesine ve üyelerin toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili konularda bilgili ve duyarlı olmalarına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Her ne kadar üyelerin seçiminde toplumsal cinsiyet dengesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilginin önemsenmiş olduğu görülse de seçilecek üyelerin LGBTİ+'ları tanıma, sorunlarını ve taleplerini bilme, haklarına ilgi gösterme gibi niteliklere sahip olmasının aranmaması ciddi bir eksiklik. Birim, amaçları ve faaliyet alanı doğrultusunda çalışmalarını yaparken LGBTİ+'lara ilişkin meselelerle de karşılaşacağı ve bunun hedeflendiği metinden anlaşılmaktadır. Ancak LGBTİ+ haklarının toplumsal cinsiyet eşitliğinin merkezinde olduğunu kabul etsek dahi, özel bir farkındalık ve ilgi gerektirdiği aşikardır.

Yönerge içerisinde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve ayrımcılık kapsamına giren pek çok kavramın tanımı yapılmıştır. Bu kavramların açıklamalarında cinsel taciz, şiddet, ayrımcılık, ısrarlı takip gibi olguların mağdurlarının yalnızca kadınlar olabildiğine dair bir yaklaşım sergilenmemiştir. Öte yandan ayrımcılık kavramının tanımında, "cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim" ifadeleri yer almıştır. Cinsel taciz kavramını açıklarken herhangi bir cinsel yönelime sahip olan bir kişinin tacize uğrayabileceği belirtilmiştir. Son olarak, cinsel tacize veya toplumsal cinsiyete dayalı şiddet biçimlerine maruz bırakılan LGBTİ+'lara sağlanacak destek hizmetleri, güçlendirme mekanizmaları, başlayacak süreçlerde görev alacak kişilerin bu konudaki yetkinliği yönünden bir düzenleme bulunmamaktadır.

¹⁶Dijital ortama aktarılan yönerge, yönetmelik vb. bütün düzenleyici işlemler için:
[https://kms.kaysis.gov.tr/\(X\(1\)S\(c14vlsudt1n1kzoxu2nmbfrd\)\)/Home/Kurum/12301657?AspxAutoDetec tCookieSupport=1](https://kms.kaysis.gov.tr/(X(1)S(c14vlsudt1n1kzoxu2nmbfrd))/Home/Kurum/12301657?AspxAutoDetec tCookieSupport=1)

4.2.2. Ege Üniversitesi Diploma, Diploma Eki ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge

Bahsi geçen yönergede Ege Üniversitesinden mezun olan öğrencilerin diploma, diploma eki ve benzeri belgelerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Yönergenin 9. maddesinde diplomanın ön yüzünde yer alacak bilgiler arasında "cinsiyeti" ve benzeri bir ifade yer almamıştır.

16. maddesinde ise geçici mezuniyet belgesinde öğrencinin eğitim-öğretimle ilgili bilgilerine ve kimlik bilgilerine yer verileceği yazılıdır. Aynı maddede, diploma ve geçici mezuniyet belgesindeki bilgilerin, mezuniyet tarihi esas alınarak yazılacağı ve sonradan değişiklik yapılmayacağı belirtilmiştir.

Günümüzde aşağıda ayrıntısını belirttiğimiz ulusal mahkemelerde veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [B. vs Fransa (13343/87) ve Hamalainen vs. Finlandiya (37359/O9) kararlarında olduğu gibi] ulusal üstü mahkemeler tarafından isim, soy isim ve cinsiyet ibaresi gibi kimlik bilgileri özel hayata saygı hakkı ve kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkı çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu hüküm, özellikle trans öğrenciler açısından hak ihlali yaratma potansiyeline sahiptir. Günümüzde iş başvurularında üniversite diplomaları kullanılmakta, avukatlık, hekimlik gibi mesleklerde kişiler üniversite diplomalarını ofislerinin görünür yerlerinde sergilemektedirler. Pek çok trans, beden uyum süreci içerisinde nüfus kaydında yazılı ismin ve/veya cinsiyet hanesinin dava yoluyla düzeltilmesini sağlamaktadır. Bu şekilde kişinin sosyal hayatta kullandığı isim ve ait hissettiği ve kendini tanımladığı cinsiyet resmi kayıtlarda doğru şekilde yer alabilmektedir. Nüfus kayıtlarındaki bu düzeltmenin, herhangi bir şerh olmadan kişinin istediği tüm resmi belge ve kayıtlarda da sağlanması haktır. Aksi halde kişi istemediği halde bu belge ve kayıtları ibraz ettiği her kişi ve kuruma özel hayatı kapsamında korunan bilgilerini paylaşmak, bir başka deyişle ifşa olmak zorunda kalacaktır. Bu durum psikolojik açıdan olumsuz sonuçları doğurabilecek, sosyal hayatta birtakım zorluklara yol açabilecek ve kişinin cinsiyet kimliği nedeniyle ayrımcılığa uğramasına neden olabilecektir.

Kaldı ki bu hüküm İzmir 2. İdare Mahkemesinin 2017/1918 E. sayılı kararını onayan İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 2018/2060 E. sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Buna rağmen Ege Üniversitesi'nin resmi sitesinde bulunan¹⁷ yönergeye bu değişiklik yansıtılmamıştır.

Ege Üniversitesi, mahkeme kararı neticesinde uygulamada bu sorunu ortadan kaldırmış olabilir. Ancak kurumun öğrencileri, resmi internet sitesinde bulunan yönergeleri inceleyerek yapmak istedikleri işlemlere dair usul ve esasları öğrenmektedir. Yönergede kendisine tanınan imkandan bahsedilmemesi durumunda öğrenci, değişiklik taleplerini, nihai çözümün yargı süreçlerini gerektirdiği zannıyla üniversiteye iletmeyebilecektir. Dolayısıyla bu yönergelerin güncel olması, muhtemel hak kayıplarını önleyebilmek açısından önem taşımaktadır.

Üniversitenin trans hakları bakımından kayıtların düzeltilmesine dönük mevzuatının varlığından ayrı olarak bu bilginin yaygınlaştırılması da önemlidir.

Raporun yazımının devam ettiği 31.08.2020 tarihi itibarıyla ise değişikliklerin yönergeye adapte edildiği görülmektedir. Bu gelişme, Ege Üniversitesine LGBTİ+ hakları açısından üniversitenin izleneceği bilgisinin verilmesinin pozitif bir çıktısı olarak görülmelidir. Ne var ki bilgiyi yaygınlaştırma yönünde bir çabanın bulunmadığını da aynı zamanda göstermektedir.

¹⁷ https://oidb.ege.edu.tr/tr-6689/_diploma_ve_diploma_eki_yonergesi_.html, Erişim Tarihi: 10/08/2020.

4.2.3. Ege Üniversitesi HIV/AIDS Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Türkiye’de oldukça az sayıda üniversitede HIV/AIDS alanına özgülenmiş bir merkez/birim bulunmaktadır. Yönetmelik’te merkezin amacı, faaliyet alanları, organları, görevleri ve çalışma esasları düzenlenmiştir.¹⁸

Yönetmeliğin 5. maddesinde merkezin amacı ve faaliyet alanları şu şekilde sıralanmıştır:

- a) *HİV/AİDS’e ilişkin bölgesel verileri toplamak, analiz etmek ve yorumlamak,*
- b) *Konuya ilişkin araştırmalar yapmak veya koordine etmek,*
- c) *Hasta ve hasta yakınları ile başta risk grupları olmak üzere, toplumu bu hastalıklar hakkında bilgilendirmek ve eğitmek,*
- ç) *HİV/AİDS gibi enfeksiyonlara ilişkin, seminer, kurs, konferans ve kongre düzenlemek, gerektiğinde sertifika vermek,*
- d) *HİV/AİDS enfeksiyonuna ilişkin danışmanlık hizmetleri vermek,*
- e) *Epidemiyolojik ve klinik araştırmalar yapmak ve konuya ilişkin ulusal mevzuat ve etik kurallar çerçevesinde gerek görülen her türlü hizmeti gerçekleştirmek,*
- f) *Danışmanlık hizmetleri sunmak ve test yaptırabilecekleri Merkez hakkında bilgilendirmek,*
- g) *Psikolojik destek hizmeti sunmak,*
- ğ) *Beslenme danışmanlığı hizmeti sunmak,*
- h) *Hasta ve ailelere eğitim vermek,*
- ı) *Klinik ve epidemiyolojik araştırmalar yapmak ve bunların yayınlanmasını ya da tebliğ edilmesini sağlamak, konu ile ilgili bilimsel toplantılar düzenlemek,*
- i) *Ulusal ve uluslararası HİV/AİDS Merkezleri ile iş birliğini sağlamak, yurt içindeki ve dışındaki ilgili kamu ve özel araştırma kuruluşları ya da sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapmak, bilgi alışverişinde bulunmak ve araştırma projeleri için finans kaynakları teminine çalışmak, ortak toplantılar düzenlemek,*
- j) *Güncel bilgiler ışığında, HİV tanı ve tedavi kılavuzları hazırlamak ve bunları belirli aralıklarla güncellemek,*
- k) *Epidemiyolojik verileri toplamak analiz etmek, yorumlamak, klinik ve epidemiyolojik araştırmalarda kullanılacak verileri sunuma hazırlamak,*
- l) *Tıp mensuplarına ve toplumun diğer kesimlerine yönelik eğitsel faaliyetler yapmak,*
- m) *HİV/AİDS ile ilgili konularda, eğitim-öğretim yapmak ya da görgü ve bilgisini geliştirmek üzere yurt dışına eleman göndermek ya da yurt dışından bu amaçla gönderilenleri kabul etmek konusunda ilgili birimlere önerilerde bulunmak,*
- n) *Merkezin amaçları doğrultusunda diğer faaliyetlerde bulunmaktır.*

Bu maddelere bakıldığında merkeze, HIV’le yaşayanlara yönelik damgalama, taciz, ayrımcılık ve şiddete ilişkin bir görev ve üniversite içerisinde bu eylemlerin gerçekleşmesi halinde neler yapılacağına ilişkin bir politika oluşturma ve benzer politikaları araştırma misyonunun yüklenmediği görülmektedir. Bununla birlikte üniversitenin akademik veya idari kadrosunda bulunan ya da öğrencisi olan HIV’le yaşayanların sorunlarına ve ihtiyaçlarına yönelik bir çalışma öngörülmediği anlaşılmaktadır.

Her ne kadar kamu ve özel araştırma kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılacağı belirtilmiş ise de üniversite içerisinde cinsel sağlık ve üreme hakları alanında çalışan akademisyenler veya öğrenci kulüpleri ile işbirliği yapılacağına

¹⁸ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/yonetmelik/8.5.13307.doc>

belirtilmemesi eksiklidir. İlişkili olarak yönetmelik içerisinde bazı terminolojik hatalar olduğu gözlemlenmektedir. Cinsel sağlık ve üreme hakları alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin kullandığı güncel terminolojide HIV, enfeksiyon; AIDS, hastalıklar tablosu; bu metinde "hasta" olarak tabir edilen kişiler ise "HIV'le yaşayanlar" veya "HIV pozitifler" olarak nitelendirilmektedir. Söz konusu dilin kullanımı, yönetmelikte yer alan sivil toplum örgütleriyle iş birliğinin ne derece etki gücü olduğu konusunda soru işaretleri oluşturmaktadır.

Bunlarla birlikte, özellikle danışmanlık hizmeti ve psikolojik destek hizmeti sunulması, tıp alanı dışındaki kesimlere de eğitsel çalışmaların faaliyet alanı olarak belirlenmesi, alana dair bölgesel verilerin toplanması ve yorumlanmasının görev olarak belirlenmesi merkezin olumlu yönlerindedir. Merkezin hizmet ve faaliyetlerinin; danışanların ve HIV ile yaşayanların kimlikleri, içinde buldukları durum ve yaşadıkları olayların çeşitliliği açısından kapsayıcı bir politikanın bulunmadığı görülmektedir. Örneğin HIV'le yaşayan LGBTİ+'lara yönelik damgalama ve ayrımcılık ile HIV'le yaşayan ve LGBTİ+ olmayan bir kişinin deneyimleri birbirlerinden farklı olabilmektedir. Bu doğrultuda HIV'le yaşamamanın yanında çeşitli kimlikleri ve deneyimleri içeren bir politikanın eksikliği tespit edilmelidir. LGBTİ+'lar özelinde ele alındığında ise, cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetleri ile bunlar hakkındaki danışmanlıkların LGBTİ+ kimlikleri ve ilişkileri kapsayan biçimde yürütülmesi elzemdir, ancak bunu hedefleyen bir hüküm bulunmamaktadır.

Son olarak; pek çok insan cinsel yolla aktarılan enfeksiyonları inceleyen testleri yaptırmaya çekinmektedir. Bu nedenle kişilerin kendilerini daha rahat hissetmeleri ile test yaptırmayı teşvik etmek amacıyla ücretsiz ve anonim test merkezleri oluşturulmaktadır. Ülkemizde de İzmir, Ankara, İstanbul, Bursa ve Mersin'de bulunan bazı yerel yönetimlerin danışmanlık ve test merkezleri bu şekilde hizmet vermektedir. Merkez yönetmeliğinde test ve danışmanlık hizmetlerinin anonimleştirilmesine olanak tanıyan maddelerin yer almadığı görülmektedir.

4.2.4. Ege Üniversitesi Okul Sorunlarını Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Yönetmelik, Ege Üniversitesi Kadın Sorunlarını Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin (EKAM) amacına, faaliyet alanlarına, organlarına, görevlerine ve çalışma şekline ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.¹⁹

Yönetmeliğin 5. maddesinde EKAM'ın amacı Merkezin amacı "*özel ya da resmi kuruluşlarla, çeşitli disiplinlerle iş birliği içinde projeler geliştirerek geçmişten günümüze kadın ve kadın sorunlarına yönelik ulusal ve uluslararası alanda araştırma ve çalışmalar yürütmek, kadın sorunlarına karşı duyarlılık geliştirmek, yayınlar yapmak ve konuyla ilgili olarak toplumla Üniversite arasındaki iletişimi sağlamaktır*" şeklinde belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 6. maddesinde EKAM'ın faaliyet alanları sıralanmıştır:

a) Kadınlara ilgili eğitim, hukuk, sosyoloji, ekonomi, kültür, sağlık ve benzeri gibi çeşitli alanlarda temel ve uygulamalı araştırmalar yapmak veya yaptırmak. Türk kadınının statüsünü yükseltmek amacıyla projeler hazırlamak ve yürürlüğe koymak.

b) Üniversitenin farklı birimlerinde kadın konularında yapılan bilimsel çalışmalarını teşvik etmek ve desteklemek; lisansüstü ve doktora öğrencilerini, kadın sorunları ve çözümleri üzerinde araştırma yapmaya özendirme ve teşvik etmek.

c) Atatürk İlke ve İnkılâpları ile kazanılmış olan kadın haklarının korunmasına yönelik çalışmalar yapmak ve yapılmasını teşvik etmek.

ç) Yurt içinde kadın konusunu ele alarak çalışmalar yapan çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak ve bilgi alışverişinde bulunmak.

¹⁹ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/04/20190405-3.html>

d) Yurt dışındaki benzer merkezlerle iş birliği yapmak, uluslararası toplantılar düzenlemek.

e) Kadınlarla ilgili konularda bilgi ve birikimi artırmak amacıyla eğitim görmek, araştırma ve inceleme yapmak üzere ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yurt dışına eleman göndermek veya yurt dışından eleman gelmesini sağlamak.

f) Toplumun kadın konularında bilgilenmesini sağlamak ve kadın sorunlarını duyurmak amacıyla eğitim programları hazırlamak, seminer ve konferanslar düzenlemek, beceri kursları açmak.

g) Kadın sorunları ile ilgili eğitici film, poster ile basılı eserlerden ve kadın ve aile ile ilgili araştırmaları da içine alan yayımlanmış eserlerden oluşan bir arşiv ve kitaplık oluşturmak.

ğ) Kadın sağlığı, aile planlaması ve kadın hakları ile ilgili konularda kamu ve özel sektöre ait işyerlerinde çalışan kadınlara konferanslar düzenleyerek onları bilgilendirmek.

h) Kadının toplumdaki yerini yükseltmek amacıyla kadın ve aile ile ilgili çalışmalar yapmak.

ı) Lisans ve lisansüstü öğrencileriyle birlikte kadın çalışmaları konusunda sosyal sorumluluk projeleri geliştirmek.

i) Merkezin kuruluş amacına, Yükseköğretim Kanununun amaç ve ilkelerine uygun diğer çalışmaları yapmak.

j) Kadın sorunları, özellikle kadının eğitimi konusunda diğer akademik kurumlarla ve Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere ulusal ve uluslararası gönüllü kuruluşlar ve örgütlerle işbirliği yapmak.

k) Her türlü araçtan yararlanarak toplumda kadına ilişkin yerleşmiş yanlış bilgi ve kanıları düzeltmeye çalışmak.

l) Bütün bu çalışmaları yapmak ve desteklemek üzere gerekli organ ve kurullar ile gönüllü gruplar oluşturmak.

Sayılan faaliyet alanlarına bakıldığında öne çıkan en önemli eksiklik lezbiyen, biseksüel, trans ve diğer cinsel yönelimler ile cinsiyet kimliklerini kapsayan faaliyetler yapılacağıyla ilgili hiçbir ifadenin bulunmamasıdır. Öte yandan Ege Üniversitesinin benzer alandaki diğer mevzuatında ve belgelerinde kabul edilen "toplumsal cinsiyet eşitliği" ibaresi dahi yer almamaktadır. Faaliyet alanlarının bütün kadınların natrans ve heteroseksüel olduğu bakış açısıyla hazırlanmış olması, lezbiyen, biseksüel, trans ve diğer cinsel yönelimler ile cinsiyet kimliklerine sahip kadınların dışlandığı anlamına gelmektedir. Oysa EKAM'ın lezbiyen, biseksüel, trans ve diğer cinsel yönelimler ile cinsiyet kimliklerine sahip kadınların deneyimlerini, ihtiyaçlarını, sorunlarını araştırması; sorunları gidermeye ilişkin çalışmalar yürütmeyi ve politika üretmeyi hedeflemesi beklenir. Bunların yanında toplumsal cinsiyete dayalı şiddete veya ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'ları güçlendiren mekanizmaların üniversite içerisinde oluşturulması, bu alanda akademik çalışmaların yürütülmesi ve desteklenmesi, kurumun bu alandaki kapasitesinin çeşitli eğitimlerle artırılmasının hedeflenmesi gereklidir.

Yönetmelikte EKAM'ın organları; müdür, yönetim kurulu ve danışma kurulu olarak belirlenmiştir. Organların üyeleri, Rektör tarafından görevlendirilmektedir. Ancak kadın sorunları alanında görev alacak olan bu kişilerin kadın olmaları ve/veya kadın sorunları hakkında çalışan kişilerden seçilmesi öngörülmemiştir.

4.2.5. Ege Üniversitesi Hastane Etik Kurulu Yönergesi

Yönerge, Ege Üniversitesi Senatosu tarafından 20.07.1999'da kabul edilmiştir.²⁰ Ege Üniversitesi Hastanesi Hastane Etik Kurulu (HEK), her türlü rutin sağlık hizmetinin yürütülmesinde karşılaşılan etik sorunlara çözüm üreten, bu hizmetin en üst düzeyde yürütülmesi için öneriler geliştiren, uluslararası standartlara uygun ilkeler koyan, bu kurallara uyulup uyulmadığını inceleyen, izleyen ve etik kuralların tüm hastane çalışanları ve hizmetten yararlananlar tarafından benimsenmesi için çaba harcayan, bunun için eğitim/öğretim programları önerileri hazırlayan, gerektiğinde uygulayan ve karar verebilen bir kurul olarak tanımlanmıştır. HEK, başvuru üzerine veya re'sen başlattığı inceleme sonucunda, konuyu tıp etiği açısından inceler ve tavsiye niteliğinde karar alır.

Yönergede Hastane Etik Kurulu'nun her türlü sağlık hizmetinin yürütülmesi sırasında tıp etiği açısından değerlendirme yapabileceği, ilkeleri belirleyebileceği ve bu ilkelerin yerleşmesi için çalışabileceği belirtilmiştir. Bu hüküm Kurul'a oldukça geniş bir çalışma alanı sağlamaktadır. Yaşama hakkı ile doğrudan ilişkileri olan sağlıklı bir birey olarak yaşama amacıyla tıbbi hizmet alma hakkı, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25. maddesinde, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12. maddesinde, Anayasa'nın 56. maddesinde korunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'ni izlemekle görevli olan Ekonomik, Sosyal, Kültürel Haklar Komitesinin 14 no'lu Genel Yorumu'nda sağlık hakkı ile ayrımcılığa uğramama, mahremiyet, bilgiye erişim gibi pek çok hak ile yakından ilişkili ve onlara bağımlı olduğu belirtilmiştir. Bu yönergenin tıp etiğinin içerisinde yer aldığına şüphe olmayan hastaların -dezavantajlı gruplara mensup olanlar dahil olmak üzere- mahremiyet, eşit muamele görme, saygı duyulma, bilgilendirilme gibi haklarının da korunacağı belirtilmelidir. Bu şekilde doğrudan hastane personeli tarafından hak ihlaline maruz bırakılmasının ve ikincil örselenme durumlarının yaşanmasının önüne geçilmesi hedeflenmelidir. Çünkü LGBTİ+'lar başta olmak üzere tüm dezavantajlı grupların sağlık hizmetlerine eşit erişimde ve mahremiyet hakkının korunması hususunda ihlaller yaşadığı gerçektir. Somut birkaç örnek vermek gerekirse, 2020 yılında kamuya bağlı bir hastanede çalışan hekimin LGBTİ+'ları tedavi etmeyeceğini söylediği²¹, 2018 yılında yine bir hekim hastasına homofobik söylemlerde bulunan ve sosyal medyada kişisel verilerini ifşa ettiği²², İstanbul'da bir özel hastanenin internet sitesinde "Hastanemizde HIV virüsü taşıyan hastalar tedavi edilmemektedir" ifadesinin yer aldığı²³ basına yansımıştır. Birçok sivil toplum örgütünün insan hakları alanındaki raporlarında²⁴ veya tematik raporlarında²⁵ da pek çok örnek yer almakta ve mesele farklı boyutlardan incelenmektedir. Bu ihlallerin yaşanmamasını sağlamak ve gerekli tedbirleri almak, devletin diğer bütün insan haklarında da olduğu gibi saygı duyma, koruma ve hakkı yerine getirme yükümlülükleri kapsamındadır.

Bununla birlikte, 01.08.1998 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan ve o tarihten bu yana çeşitli değişiklikler yapılan Hasta Hakları Yönetmeliğinde ayrımcılık yapılmaması, mahremiyete saygı gösterilmesi ve korunması temel ilke ve haklar arasında sayılmıştır. Bunların ihlali durumunda sağlık kurumları bünyesinde kurulan hasta hakları birimleri aracılığıyla şikayet mekanizmalarının işletilebileceği belirtilmiştir.

²⁰ <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/70072>

²¹ <https://kaosgl.org/haber/hastanede-homofobik-ayrimcilik-doktor-tedavi-etmedi-ve-kovdu>

²² <https://kaosgl.org/haber/homofobik-hekim-hakinda-suc-duyurusu-ve-tabip-odasina-sikayet>

²³ <https://kaosgl.org/haber/aktivistler-hiv-viruslu-hastalar-tedavi-edilmez-yazan-hastaneyi-ziyaret-etti-ifade-degisti>

²⁴ LGBTİ+'ların İnsan Hakları 2019 Yılı Raporu, Kaos GL Derneği, 2020

<https://kaosgl.org/images/library/2020lgbtilarin-insan-haklari-raporu-2019-web.pdf>

²⁵ HIV İle Yaşayan LGBTİ+'ların İnsan Hakları Raporu, Kaos GL ve 17 Mayıs Derneği, 2020

https://www.17mayis.org/images/hiv_lgbti+.pdf ; 2018-2019 Hak İhlallerinin Raporlanması ve Hukuki Çözümleri, Pozitif-İz Derneği, 2020; Türkiye'nin LGBTİ Mülteciler İle İmtihani, Kaos GL Derneği, 2019 <https://kaosgl.org/images/library/2019lgbti-multeciler-ile-imtihani-web.pdf>

4.2.6. Ege Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesi

13.06.2020 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Konseyleri Yönetmeliği doğrultusunda hazırlanan Yönerge, yükseköğretim öğrencileri ile kurumların ve yönetim organlarının etkili bir iletişim kurmasını sağlayan, işbirliği içerisinde olmalarını ve katılımcılık ilkesini hayata geçirmeyi amaçlayan, öğrencilerinin haklarını gözeten ve eğitim, sağlık, spor ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanması için çalışan öğrenci konseylerinin kuruluş, görev, yetki ve çalışmalarına ilişkin esasları düzenlemektedir.²⁶

Öğrenci konseyinin organları; bölüm/program/anabilim dalı/anasanat dalı öğrencilerinin kendi aralarından temsilcilerinin belirlenmesi, bu temsilcilerin kendi aralarından fakülte, yüksekokul, konservatuvar veya meslek yüksekokulu temsilcisini belirlemesi ve bu temsilciler arasından ise öğrenci konseyi yönetim kurulunun ve başkanının seçilmesi neticesinde oluşmaktadır.

Öğrenci konseyi temsilcilerinin görevleri arasında, temsil ettikleri öğrencilerin sorunlarını kurumun yönetim organlarına iletmek; öğrenci konseyi başkanının görevleri arasında öğrencilerle ilgili konularda görüş belirtmek üzere yükseköğretim kurumunun senato ve yönetim kurulu toplantılarına katılmak; öğrenci konseyi yönetim kurulunun görevleri arasında sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparak, toplumsal duyarlılık projeleri geliştirmek ve bu projelere yükseköğretim kurumu içerisinde öğrenci katılımını teşvik etmek ile yemek, ulaşım, barınma, kafeterya, kulüp, burs, eğitim, sanat, kültür ve spor alanlarında çalışma grupları oluşturmak ve bunların işlerliğini sağlamak yer almaktadır.

Bu haliyle yönerge, çeşitlilik ve kapsayıcılığı hedeflemeyen bir yapıya sahiptir. LGBTİ+’lar açısından katılım konusunda devletin herhangi bir pozitif aksiyon almadığı, şimdiye dek açık kimlikli bir LGBTİ+’nın seçimle gelinen hiçbir kurul üyeliğine seçilmemiş ve seçilebilecek yerden aday gösterilmemiş olmasından anlaşılmaktadır. Zira devlet tarafından toplumda azınlık olduğu varsayılan LGBTİ+’ların temsiline pozitif aksiyon alınması yoluyla sağlanması esas olarak seçme seçilme hakkı ile özel hayata saygı yükümlülüğünün bir gereği olarak görülmektedir. Bu bakımdan da temel haklarla ilişkili birçok görev tanımı yapılan konseyde LGBTİ+ temsiliyetini sağlayacak güvencelerin bulunmaması, zincirleme olarak LGBTİ+’ların temel taleplerinin öğrenciler ile yöneticiler arasında bir iletişim aracı olarak da tariflenen konseyde dile getirilmemesi anlamına gelebilecektir.

4.2.7. Ege Üniversitesi Öğrenci Toplulukları Yönergesi

16.08.2017 tarihli yönerge, Ege Üniversitesi öğrencilerinin ders dışı zamanlarını değerlendirmek, eğitim, sağlık, spor, sosyal, sanatsal, bilimsel ve kültürel amaçlı öğrenci topluluklarının kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esasları belirlemektedir.²⁷

Yönergenin 5. maddesine göre; en az 25 öğrencinin bir araya gelerek hazırladıkları tüzükle beraber öğrenci topluluğu kuruluş başvurusu yapılabilmektedir. Rektör tarafından uygun bulunan topluluklar kurulmuş olacaktır.

Ülkemizde yedi kişinin bir araya gelmesiyle dernek, otuz kişinin bir araya gelmesiyle siyasi parti kurulabilmektedir. Öğrenci kulüpleri için en az 25 kişinin bir araya gelmesi şartının getirilmesi, örgütlenme imkanını ölçsüz biçimde engelleyecek bir düzenleme olmaktadır. Raporun hazırlanması aşamasında yapılan mülakatlarda sayının sınırlılığı, genel olarak LGBTİ+’ların görünürlüğü açısından üniversitenin herkes için eşit bir konfor alanı yaratmadığını göstermektedir. LGBTİ+ var oluşunun bu denli kriminalize edildiği, nefret söyleminin yaygın olduğu dikkate alındığında bu tür sayısal barajların LGBTİ+ örgütlenmesi önünde engel olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle bu sayının düşürülmesi yerinde olacaktır.

²⁶ https://oidb.ege.edu.tr/tr-6688/ogrenci_konseyi_yonergesi_.html

²⁷ <http://sksdb.ege.edu.tr/files/sksdb/icerik/ynrg.pdf>

Örgütlenme özgürlüğü Anayasa'nın 33., 34., 51., 54., ve 68. maddelerinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesinde, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 20. maddesinde, Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 22. maddesinde korunmaktadır. Öğrenci kulüpleri de bu özgürlük alanının parçasıdır.

25 öğrencinin bir araya gelerek bir konuda öğrenci topluluğu kurabilmesi veya kurulan bir öğrenci kulübünün etkinlik yapması hususunda Rektörlüğe geniş bir takdir yetkisi verilmesi, üniversitedeki LGBTİ+'ların YÖK gibi merkezi yapıların LGBTİ+'lar hakkındaki politikalarından doğrudan etkilenmesine yol açacaktır. Yakın zamana var olmasına rağmen sonra geri alınan "YÖK Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi" Rektöre verilen bu geniş, öngörülebilirlikten uzak ve belirsiz yetkinin LGBTİ+'lar açısından politika eksikliği olarak değerlendirilmesi sonucunu doğurur. Ayrıca ayrımcılığı ve nefreti yayan grupların örgütlenmesinin önüne geçmek açısından yönergede hüküm olmaması, yukarıda bahsettiğimiz pozitif yükümlülük politikasının bulunmayışını da gösterir.

Yönergenin toplulukların çalışma esaslarını belirleyen 16. maddesinde "*topluluklar genel ahlak kurallarına aykırı, üniversite öğrenciliği sıfatıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunamazlar*" ifadesi yer almaktadır. Yönergenin 24. maddesinde ise genel ahlak kurallarına aykırı hareket eden toplulukların kapatılacağı belirtilmiştir. Ulusal mevzuatın da pek çok yerinde "genel ahlak" ifadesi yer almaktadır. Bu ifade çoğu zaman ayrımcı bir ideoloji doğrultusunda, önyargıları ve kalıp yargıları besleyen şekilde yorumlanmaktadır ve bunun LGBTİ+'lar açısından hak ihlallerine sebebiyet veren sonuçları olmaktadır. Yine örgütlenme özgürlüğüne müdahale teşkil eden bu hükümlerin öngörülebilir, objektif ve belirli olmadığı aksine suistimale açık olduğu ortada olup kaldırılmaları gerekmektedir.

Öte yandan Yönergenin yine 16. maddesinde "*yürüttükleri faaliyetlerde din, dil, ırk, etnik köken, milliyet, cinsiyet ve benzer nedenlerle ayırım yapamazlar*" denilmiştir.

Topluluk faaliyetlerinde ayrımcılık yapılamayacağına hüküm altına alınması olumludur, yukarıda da belirttiğimiz üzere ayrımcılık yasağı örgütlenme özgürlüğünü sınırlayan ilkelerden biridir. Maddede bulunan "ve benzeri nedenlerle" ibaresi ile ayrımcılığa karşı her türlü grubun korunduğu düşünülebilir. Ancak "cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi veya cinsiyet karakteristiği" gibi ifadelerin yer alması ve bu konuda görünürlüğün sağlanması, kurumun bu gruplar açısından da ayrımcılığa kesinlikle tepkisiz kalmayacağına görülmesi bir politika boşluğunu giderecektir. Öte yandan bu gruplara mensup öğrencilerin kendilerini daha güvende hissetmesini sağlayacaktır.

4.3. Üniversitede İzlenen Eğitim Müfredatı

Öncelikle belirtilmelidir ki Türkiye'de akademik ortam ve özgürlüklerde genel olarak yaşanan gerileme, müfredat konusunda yazılı kaynakların her durumda gerçek durumu ortaya koymayabileceği ihtimalini beslemektedir. Dolayısıyla müfredatta yer almasa bile dersin akışı içerisinde LGBTİ+'larla kesişen konuların incelenmesi söz konusu olabileceği gibi müfredatta yer alsa bile bu tip konuların fiilen işlenmemesi durumu söz konusu olabilecektir. Bu anlamda müfredata dönük araştırma ve inceleme, verili durumu mutlak olarak ortaya koyma gibi bir iddiayı taşıyamamaktadır. Ancak bu, yazılı müfredatın en önemli kaynak olduğu gerçeğini de değiştirmemektedir.

Müfredat üzerinde anahtar kelimeler kullanılarak inceleme yapılmıştır. Dereceler bazında tablo aşağıdaki gibidir.

1. Ön Lisans Programları	
Program Adı	Açıklama
Aliağa Meslek Yüksekokulu	Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	Tıbbi Laboratuvar Teknikleri ve Tıbbi Görüntüleme Teknikleri bölümlerinin Meslek Etiği seçmeli dersinde "AIDS/HIV vb. bulaşıcı hastalıklar ve etik boyutu" konusu; Anestezi bölümünün Meslek Etiği seçmeli dersinde "HIV hastada etik sorunlar" konusu; Eczane Hizmetleri bölümünün Toplumsal Cinsiyet Eşitliği zorunlu dersi ve Meslek Etiği zorunlu dersinde "HIV Hastada Etik Sorunlar" konusu; Ameliyathane Hizmetleri bölümünün Meslek Etiği seçmeli dersinde "AIDS/HIV bulaşıcı hastalıklar ve etik boyutu" ile "kadın hakları" konuları yer almaktadır. LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu	Konaklama İşletmeciliği ve Seyahat İşletmeciliği bölümleri müfredatlarında yapılan incelemede doğrudan LGBTİ+ bağlamında bir içerik yoktur. Bununla birlikte ders çıktıları toplumsal cinsiyet eşitliği fikrine büyük ölçüde yer vermekte, içerik buna göre şekillendirilmektedir. Bu çıktılar içerisinde "toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık kazanır" ve "toplumsal cinsiyetin kişilerin algı, tutum ve davranışları üzerindeki etkilerini açıklar" ifadeleri yer alıyor.
Moda ve Tasarım	Moda Tasarımı bölümünün Moda Sosyolojisi dersinin içeriğinde "modanın bireysel ve toplumsal fonksiyonları (sembolik, fonksiyonel, cinsel, statü göstergesi, farklılaşma, aynılaşma vb.)" ve "modanın bireysel ve toplumsal kimlik inşasındaki rolü" konuları yer alıyor. Ancak bu dersin müfredatında toplumsal cinsiyet veya LGBTİ+ konularına dair bir içeriğe rastlanmamıştır. Tüketici Davranışları zorunlu dersinin içeriğinde "Benlik ve Tutum: Toplumsal Cinsiyet, Tüketim, Beden" konusu yer alıyor.
<ul style="list-style-type: none"> • Bayındır Meslek Yüksekokulu • Bergama Meslek Yüksekokulu • Ege Meslek Yüksekokulu • Emel Akın Meslek Yüksekokulu • Havacılık Meslek Yüksekokulu • Ödemiş Meslek Yüksekokulu • Tire Kutsan Meslek Yüksekokulu • Urla Denizcilik Meslek Yüksekokulu 	Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.

Ön lisans programları genel olarak incelendiğinde bazı programlarda toplumsal cinsiyet eşitliğine dair ders içerikleri bulunsa da LGBTİ+ kapsayıcı ders içeriklerinin bulunmadığı görülmektedir. Toplumsal cinsiyet konusuna değinen ders içeriklerine sahip olmayan programların sayısı da oldukça fazladır.

2. Lisans Programları		
Fakülte Adı	Açıklamalar	
<ul style="list-style-type: none"> • Çeşme Turizm • Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık • Tıp Fakültesi • Türk Musikisi Konservatuarı 	<ul style="list-style-type: none"> • Dişhekimliği • Eczacılık • Eğitim • Fen • Su Ürünleri • Ziraat 	<p>Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p>
Edebiyat	<p>Fakülte Ortak Seçmeli Derslerde "Toplumsal Cinsiyet" adıyla ders olup Toplumsal Cinsiyet Kuramları ve Queer Teori konularını içermektedir. İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünün program çıktıları arasında "dil, din, toplumsal cinsiyet, kültürel ve cinsel kimlikler ve farklılıklar gibi unsurların farkında olan ve bunları sorgulayan bir dünya görüşü edinmiş olmaları amaçlanmaktadır" ifadesi yer almaktadır. Yine aynı bölümün Çağdaş Eleştirel Teori dersinde "queer kuram, feminist kuram, lezbiyen/gey eleştiri" içerikleri yer almaktadır. Bölüm seçmeli dersleri arasında Cinsiyet ve Edebiyat dersi bulunmaktadır. Dersin öğrenme çıktıları arasında "toplumsal cinsiyetle ilgili terminolojiye hakim olmak: cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsiyet rolleri, stereotip, ataerkil sistem, feminizm, mizojini, cinsiyet ayrımcılığı, ideoloji, iktidar, doğa/kültür ayrımı vb." cümlesi yer almaktadır ve dersin müfredatı toplumsal cinsiyet kavramını içermektedir.</p>	
Hemşirelik	<p>Hemşirelik bölümünde yalnızca seçmeli Cinsel Sağlık-Üreme Sağlığı dersinde toplumsal cinsiyet konusu yer almaktadır. Dersin çıktıları arasında "cinsellik/cinsiyet, cinsel kimlik, toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyette eşitlik, toplumsal cinsiyette hakkaniyet kavramlarını tanımlayabilme" ifadesi geçmektedir.</p>	
İktisadi ve İdari Bilimler	<p>İktisat bölümünde zorunlu dersler arasında LGBTİ+ alanında veya toplumsal cinsiyet eşitliğini kapsayan herhangi bir ders içeriği görülmemiştir. Yalnızca seçmeli Cinsiyet ve Kalkınma dersi altında toplumsal cinsiyet konusu yer almaktadır.</p>	
İletişim	<p>Radio Televizyon ve Sinema Bölümünün Medya ve Toplum seçmeli dersinin içeriğinde "medyada toplumsal cinsiyet ve ırk temsilleri" konusu yer almaktadır. Sinemada Türler seçmeli dersinin içeriğinde "kadın filmleri, LGBTİ filmleri Dünya genelinden örneklerle inceleme" konusu yer almaktadır.</p> <p>Gazetecilik bölümünün Toplumsal Hareketler ve Medya seçmeli dersinin içeriğinde "kadın hareketi" ve "cinsiyet ayrımcılığı hareketi" konusu yer alıyor.</p> <p>Haber Atölyesi zorunlu dersinin içeriğinde "kadın temalı habercilik atölyesi" ve "toplumsal cinsiyet temalı habercilik atölyesi" konusu yer alıyor. Yeni Medyada Etik seçmeli dersinin içeriğinde "yeni medyada kadın odaklı habercilik etiği" ve "yeni medyada ayrımcılık sorunu" konusu yer alıyor.</p>	

	<p>Ayrımcılık ve Medya seçmeli dersinin amacında “etnik, dinsel ve cinsel kimlik başta olmak üzere, kişinin bütünlüğünü hedef alan tüm niteliklerine yönelebilen ayrımcılığa karşı farkındalık yaratmak ve medyanın bu süreçteki etken rolünü tartışmak, dersin temel amacını oluşturmaktadır” ifadesi yer alıyor.</p> <p>Türkiye’de Modernleşme ve İletişim Politikaları seçmeli dersinin içeriğinde “Kemalist Modernleşme ve Basın: Toplumsal Cinsiyet Rollerinin İnşası ve Adab-ı Muâşeret” konusu yer alıyor. Hak Haberciliği zorunlu dersinin içeriğinde “kadın odaklı habercilik” ve “LGBTİ odaklı habercilik” konuları yer alıyor.</p> <p>Okuryazarlığı ve Güncel Olaylar zorunlu dersinin içeriğinde “Toplumsal Cinsiyet Stereotiplerin Medyadaki Sunumu ve Tüketim Kültürü: The Truman Show” konusu yer alıyor.</p> <p>Toplumsal Cinsiyet Eşitliği zorunlu dersinin öğrenme çıktılarında “cinsiyet ve toplumsal cinsiyete ilişkin temel kavramları ve kuramları açıklayabilme, toplumsal cinsiyet bağlamında erkeklik çalışmaları ve hegemonik erkeklik kavramını açıklayabilme, toplumsal cinsiyet kalıp yargıları ve özelliklerini açıklayabilme, geleneksel ve sosyal medyada toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yönelik örnekleri açıklayabilme” ifadesi yer alıyor. Dersin içeriğinde “cinsiyet, toplumsal cinsiyet ve ilgili kavramlar, toplumsal cinsiyet kalıp yargıları, toplumsal cinsiyet kuramları, feminist araştırmalar ve yöntem, medya ve toplumsal cinsiyet, kadın emeği ve toplumsal cinsiyet, siyaset ve toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet ve şiddet, queer teori, erkeklik çalışmaları, toplumsal cinsiyet ve eğitim” konuları yer alıyor.</p>
Mühendislik	<p>Kimya Mühendisliği Woman in Economy seçmeli öğrenme çıktılarında “toplumsal cinsiyet ve kalkınma ilişkisini anlamak ve tartışabilmek, toplumsal cinsiyet perspektifinden kalkınma, eşitlik, ekonomik büyüme, istihdam gibi konuları anlamak, kadın ve toplumsal cinsiyet konularını bölgesel ve küresel düzeylerde tanımak” ifadesi yer alıyor. Fakültenin kalan sekiz bölümünde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p>
Sağlık Bilimleri	<p>Toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında bir içerik mevcut.</p>
Spor Bilimleri	<p>Toplumsal cinsiyet bağlamında bir içerik mevcut.</p>

Lisans programları incelendiğinde on bir fakültede ne LGBTİ+ ne de toplumsal cinsiyet bağlamında içerik bulunmaktadır Diğer fakültelerde ise toplumsal cinsiyet bağlamında derslerin bulunduğu fakat LGBTİ+ alanında ders içeriklerinin yetersizliği dikkat çekmektedir. Edebiyat ve İletişim Fakülteleri hem LGBTİ+ hem de toplumsal cinsiyet bağlamında çeşitli ders içerikleriyle öne çıkmaktadır.

3. Yüksek Lisans Programları	
Program Adı	Açıklamalar
Eğitim Bilimleri	Okul Öncesi Eğitimi yüksek lisans programında Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim seçmeli dersinin öğrenme çıktılarında "eğitimde cinsiyete dayalı sorunlar üzerine bir farkındalık geliştirme, eğitimde cinsiyete dayalı ayrımcılıkları ortadan kaldırmayı hedefleyen çalışmalar hakkında farkındalık kazanma" ifadesi geçmektedir, dersin içeriğinde ise "cinsiyet farkı, cinsiyet eşitsizlikleri, toplumsal cinsiyet, cinsel taciz, feminist poststructuralist & queer perspektifler, feminist pedagoji" kavramlarına yer verilmiştir. Kalan üç programda ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
Fen Bilimleri	Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
Sağlık Bilimleri	Spor Yönetimi Bilimleri ve Ebelik programında toplumsal cinsiyet eşitliğini inceleyen ders vardır. Kalan 54 programda toplumsal cinsiyet eşitliğini inceleyen ders yoktur. Hiçbir program LGBTİ+ bağlamında içeriğe sahip değildir.
Sosyal Bilimler	71 program vardır. 50 program hiçbir biçimde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe sahip değildir. Klinik Psikoloji, Aile Danışmanlığı, İletişim Araştırmaları, Kadın Çalışmaları programları LGBTİ+ bağlamında içerik oluşturmuştur. Kalan 17 program ise LGBTİ+ bağlamını dışta tutarak yalnızca toplumsal cinsiyet eşitliği konusunu içermektedir.

Yüksek lisans programları incelendiğinde Fen Bilimleri dışında tüm enstitülerde toplumsal cinsiyete dair ders içeriği olduğu fakat program sayılarına oranla bu içeriklerin yetersiz kaldığı görülmektedir. Ayrıca LGBTİ+ bağlamında ders içeriklerinin sayısı da oldukça düşüktür. Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler dışında hiçbir enstitüde LGBTİ+ içerikli dersler bulunmamakla birlikte bu enstitülerde de toplamda sadece beş programda LGBTİ+ içerikli derslerin bulunduğu görülmektedir. Bu da program sayıları ile oranlandığında içeriklerin yetersiz kaldığını göstermektedir.

4. Doktora Programları	
Enstitü Adı	Açıklamalar
Eğitim Bilimleri	<p>Yedi program hiçbir biçimde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe sahip değildir.</p> <p>Eğitim Programları ve Öğretim doktora programında yer alan Eğitimde Çokkültürlülük seçmeli dersinin ayrıntılı ders içeriğinde "cinsel yönelimler ve tabular" konusu yer alıyor ve bu konuya ön hazırlık için öğrencilerin "cinsel yönelimi farklı bir birey" ile röportaj yapması öngörülüyor.</p> <p>Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık doktora programında yer alan İleri Psikolojik Danışma Kuram ve Teknikleri zorunlu dersinin konuları arasında "feminist terapi ve postmodern yaklaşımlar" yer almaktadır. İleri Psikopatoloji I (Çocuk ve Ergen) seçmeli dersinin konuları arasında "cinsel kimlik problemleri ve parafililer" yer almaktadır. İleri Psikopatoloji II (Erişkin) seçmeli dersinin konuları arasında "cinsel işlev bozuklukları, cinsel kimlik problemleri, parafililer" yer almaktadır. Farklı Popülasyonlarla Psikolojik Danışma seçmeli dersinin konuları arasında "LGBTİ bireylerle psikolojik danışma" yer almaktadır.</p>
Fen Bilimleri	<p>Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p>
Sağlık Bilimleri	<p>Kadın Sağlığı ve Hastalıkları doktora programında kısmen "cinsel kimlik, cinsiyet rolleri" gibi içerikler yer almaktadır. Diğer iki program Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p>
Sosyal Bilimler Enstitüsü	<p>Enstitüde toplam 24 doktora programı bulunmaktadır.</p> <p>Altı doktora programı müfredatlarında LGBTİ+ bağlamında içerik oluşturmuştur.</p> <p>Beş program LGBTİ+ bağlamını dışta tutarak yalnızca toplumsal cinsiyet eşitliği konusunu içermektedir.</p>

Doktora programları incelendiğinde Fen Bilimleri hariç tüm enstitülerde toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ bağlamında içerik olduğu fakat program sayılarıyla oranlandığında bu içeriklerin yetersiz kaldığı görülmektedir. Sağlık Bilimleri Enstitüsünde kısmen yer almakla birlikte yetersiz de olsa Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler enstitüleri de ders içeriklerinde LGBTİ+ konularına yer vermişlerdir.

Bir bütün olarak ele alındığında üniversitedeki bilimsel bilginin üretilmesi sürecinin LGBTİ+'ları kapsamadığı, akademik araştırma alanının LGBTİ+ dışlayıcı olduğu gözlemlenmiştir. Bu kapsamama hali üniversitenin diğer temel belgeleriyle benzeşmektedir. Akademik bilginin mezun öğrenciler kanalıyla toplumsal alanda yeniden üretildiği göz önüne alındığında bu kapsamama halinin dolaylı etkileri oluşmaktadır. Örneğin eğitim fakültesi ve bağlı bilimsel araştırmaların LGBTİ+ kapsayıcı olmaması, öğretim çağındaki LGBTİ+'ların, LGBTİ+ kapsayıcı olmayan bir eğitim sürecinden geçmiş öğretmenlerle buluşması demektir. Bu örnek birçok disiplin için farklı şekillerde verilebilir. Dolayısıyla bilimsel bilginin üretilmesinde LGBTİ+ kapsayıcı bir yaklaşımın olmaması toplumun geneline ve üniversite mezuniyeti sonrasındaki zaman dilimine yayılan bir sosyal ortamı yaratmaktadır.

4.4. Üniversite Akademik Yayınları

4.4.1. Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri

Araştırmanın yöntemi ile ilgili verilen bilgi (Bkz. 2. Bölüm) çerçevesinde EÜ'nün kaynaklık ettiği veya EÜ akademisyenlerinin EÜ kapsamında olmayan akademik çalışmaları; tezler ve tez dışı yayınlar bakımından ayrıntılı incelemeye tabi tutulmuştur. Anahtar kelimeler (Bkz. EK 2) baz alınarak gerek yayın metinlerinde gerekse de başlıklarında araştırma yapılmış, akademik özgürlüklerin gerilediği ve LGBTİ+ hakları alanındaki akademik çalışmaların, baskıya uğrayabileceği göz önüne alınarak belirli ölçüde yayın ayrıntılarına girilerek inceleme devam etmiştir.

Anahtar kelimeler üzerinden LGBTİ+ haklarıyla ilişkili yüksek lisans ve doktora tezleri yıllara göre aşağıdaki gibidir.

Yıllara Göre İlişkili Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri			
Yıl	Tez Sayısı	Yıl	Tez Sayısı
1987	1	2004	7
1988	0	2005	3
1989	0	2006	2
1990	0	2007	0
1991	0	2008	1
1992	0	2009	2
1993	0	2010	3
1994	1	2011	6
1995	1	2012	4
1996	1	2013	3
1997	0	2014	1
1998	1	2015	5
1999	0	2016	3
2000	2	2017	4
2001	1	2018	2
2002	3	2019	9
2003	5	Toplam	71

Bu tezlerin 18'i doktora, 1'i tipta uzmanlık eğitiminin sonunda hazırlanan tez, kalanları ise yüksek lisans tezidir.

Yüksek lisans ve doktora süreçleri, araştırmacının üniversitenin akademik kadrosunda bulunmasını zorunlu kılan süreçler değildir. Dolayısıyla bu tezlerin kaçının üniversite akademik personeli kaçının üniversite akademik personelleri olmayanlar

tarafından hazırlandığı bilgisi mevcut değildir. Akademide LGBTİ+ hakları çalışma noktasında akademisyenlere özgürlük alanı tanınıp tanınmadığını bu bilgiler açısından ölçmek mümkün görünmemektedir. Bununla birlikte kayıtlı ilk tezin 1987 gibi geç bir tarihe rastlaması, hiçbir dönemde tez sayılarının çift haneli sayılara ulaşmış olmaması aslında akademi açısından LGBTİ+ haklarının yeni bir alan olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, dönemsel artışlar gösterse bile bu alanda bir trendin açığa çıkmamış olması, üniversitenin sınırlılıklarını ortaya koymaktadır.

4.4.2. Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Dışındaki Akademik Yayınlar

Bütün programlarda kadrolu olarak çalışmakta olan akademisyenlerin yayınları, Ege Üniversitesinin <https://avesis.ege.edu.tr/> uzantılı internet sitesi üzerinden Akademik Veri Yönetim Sistemi aracılığıyla paylaşılmaktadır. Sistem mutlak anlamda bütün akademisyenlerin yayınlarını içermemektedir. Ancak çok büyük ölçüde güncel olan ve içeriğe yer verilen sistem üzerinden tez dışı akademik çalışmalara ulaşmak mümkündür.

Ege Üniversitesinin araştırmaya konu programlarında genel yayın sayısı ile oranlandığında LGBTİ+ kapsayıcı yayınların dikkat çekici düzeyde az olduğu görülmektedir. Önceki bölümlerde incelenen katı merkezîyetçi ve vesayetçi yüksek öğretim sistemi ve toplumsal cinsiyet sorunlarına merkezi idarenin yaklaşımı göz önüne alındığında anahtar kelimeler üzerinden yapılan bu araştırmanın sonuçlarına daha objektif yaklaşmak bir gerekliliktir. Başka bir ifade ile elbette özgürlüklerin evrensel düzeyde olduğu bir akademik ortamın yarattığı imkanların Türkiye’de kurulu üniversitelerde bulunmadığı verili bir durumdur. Bununla birlikte bu gerçekliği gözeten araştırma anahtar kelimelerin yanına yeni anahtar kelimeler ekleyerek incelemeyi tekrarladığında varılan sonucun farklı olmadığı da görülmektedir. Bu nedenle yüksek lisans ve doktora tezleri dışındaki akademik yayınların sayıca azlığı göz önüne alındığında LGBTİ+ kapsayıcı bir akademik yaklaşımın Ege Üniversitesi için söz konusu olmadığını söylemek mümkün olacaktır.

Fakülte/ Araştırma Programı	Bölüm	Ana Bilim Dalı	İncelenen Akademisyen Sayısı ²⁸	Yayın Sayısı
Edebiyat	Psikoloji	DeneySEL Psikoloji	8	0
Edebiyat	Psikoloji	Gelişim Psikolojisi	8	3
Edebiyat	Psikoloji	Klinik Psikoloji	7	0
Edebiyat	Psikoloji	Psikometri	1	0
Edebiyat	Psikoloji	Sosyal Psikoloji	5	0
Edebiyat	Sosyoloji		4	0
Edebiyat	Felsefe		5	0
Edebiyat	Tarih	Eskiçağ Tarihi	3	0
Edebiyat	Tarih	Ortaçağ Tarihi	3	0

²⁸ Akademisyen sayısını toplam yayın sayısı ile karıştırmamak gerekmektedir. Akademisyenin yaptığı yayınların (Makale, sunum, tez dışı yayınlar) toplam sayısı akademisyen sayısının çok üzerindedir. Örneğin Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü DeneySEL Psikoloji Programında bulunan sekiz akademisyenin Akademik Veri Yönetim Sisteminde bulunan toplam yayın sayısı 136 olup, LGBTİ+ kapsayıcı yayın sayısı ise “0”dır.

Edebiyat	Tarih	Genel Türk Tarihi	1	0
Edebiyat	Tarih	Yeniçağ Tarihi	1	0
Edebiyat	Tarih	Yakınçağ Tarihi	4	0
Edebiyat	Tarih	TC Tarihi	3	0
Edebiyat	Amerikan Kültürü ve Edebiyatı		9	2
Edebiyat	İngiliz Kültürü ve Edebiyatı		22	16
Edebiyat	Mütercim Tercümanlık İngilizce Bölümü		5	0
Eğitim	Temel Eğitim		14	2
Eğitim	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık		13	1
İletişim	Gazetecilik		20	4
İletişim	Radyo TV Sinema		17	2
Tıp	Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı		7	13
Tıp	Çocuk Endokrinolojisi		3	5
Tıp	Sosyal Pediatri		0	0
Tıp	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları		13	0
Tıp	Kadın Hastalıkları		10	0
Tıp	Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi		6	0
Kadın Çalışmaları			12	9

İncelenen akademik yayınlar içerisinde toplam kapsayıcı akademik yayın sayısının 57 olduğu görülmüştür. İncelenen bölümlerin toplam tez dışı akademik yayın sayılarının binlerle ifade edildiği göz önüne alındığında bu sayının oldukça düşük bir orana tekabül ettiği açığa çıkmaktadır. Bununla birlikte bu yayınların önemli bir kısmını İngiliz Dili ve Edebiyatı, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ABD ile Kadın Çalışmaları bölümleri oluşturmakla birlikte Tarih, Sosyoloji, Felsefe ve İngilizce Mütercim Tercümanlık bölümlerinde hiç yayın bulunmamaktadır.

LGBTİ+'ların haklarıyla ilişkili olarak araştırılması öncelenen bu bölümlerin ilişkili yayın sayılarının oldukça az ve düşük oranda olması akademik bilgi üretiminde kapsayıcılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Bu yönüyle eğitim müfredatının LGBTİ+ kapsayıcı olmamasından kaynaklanan sonuçların bu başlık için de geçerli olduğu belirtilmelidir. LGBTİ+'ların içinde yaşadıkları toplumsal konum ve dinamikler, sağlık, eğitim, medya, politika, ayrımcılık ve şiddete maruz bırakılmakla ilgili bilimsel çalışmaların sayısının azlığı mevcut koşulların iyileştirilmesine yönelik daha az katkı anlamına gelmektedir. Bu bağlamda üretimin yeterli düzeyde olmaması üniversitenin önemli sınırlılıklarından biri olarak değerlendirilmektedir.

4.5. Hak Sahiplerinin Deneyimleri

Araştırmanın bu safhasında Genç LGBTİ+ Derneğinin iletişimde olduğu veya olmadığı ve halihazırda üniversitede öğrenci olan LGBTİ+'larla birebir görüşme yapılmıştır. Bu görüşmelerde belirli bir standardı sağlamak için gösterge listesinde bulunan sorularla uyumlu biçimde soru listesi hazırlanmıştır. (Bkz. EK 5) Bu soru listesinin ardından da mülakat yapılan kişiye eklemek istedikleri sorulmuştur.

Görüşülen kişilerden onu LGBTİ+ hareketinde örgütlü, onu ise örgütlü değildir. Hak sahipleri gey, lezbiyen, biseksüel, panseksüel, trans, nonbinary, akışkan, queer kimliklerine sahiptir. İki hak sahibi ise cinsel yönelimini ve cinsiyet kimliğini tanımlamamaktadır. Hak sahipleriyle yapılan görüşmelerde interseks bir hak sahibine ulaşılamamıştır.

Hak sahiplerinin çoğu mülakat sorularını duyduklarında Ege Üniversitesi'nin LGBTİ+ hakları alanında ne kadar çok eksiğinin olduğunu fark ettiklerini belirtmişlerdir. Ancak son yıllarda yaşanan olumsuz deneyimler nedeniyle yakın zamanda bu eksikliklerin giderilmesi konusunda pek umutlu olmadıkları gözlemlenmiştir. Örgütlü olan hak sahiplerinin yanı sıra örgütlü olmayan hak sahiplerinin de üniversite içerisinde örgütlenen ancak üniversite tarafından resmi olarak tanınmayan LGBTİ+ inisiyatiflerinden haberdar oldukları anlaşılmaktadır. Hemen herkes bu inisiyatiflerin faaliyetlerinin kampüs içerisinde engellenmesinden yakınmıştır. Yalnızca iki hak sahibi kampüsün LGBTİ+'lar için güvenli olabileceğini belirtirken, pek çok kişi kendisini yalnızca bazı fakültelerde güvende hissettiğini söylemiştir. Bakıldığında, bunların ders içeriklerinde LGBTİ+ konularının yer aldığı fakülteler olduğu görülmektedir. LGBTİ+'larla ve fobik olmayan kişilerle sosyalleşebilen hak sahipleri kendilerini bu sayede daha güvende hissettiklerini belirtmiştir. Hak sahiplerinin LGBTİ+ dostu bir üniversite için talepleri; öğrencilerin ve akademisyenlerin farkındalıklarını arttırmak için çalışılması, ayrımcılığa karşı mekanizmaların ve politikaların geliştirilmesi, ders içeriklerinin kapsayıcı olması ve yurtların güvenliğinin sağlanması şeklinde özetlenebilir.

Talepler incelendiğinde üniversitenin heteroseksüel öğrencilerine tanıdığı olanak ve hakların LGBTİ+'lara tanınmadığı, eşitliği saptamaya dönük bir pozitif aksiyonun alınmadığı, alınıyorsa da bu bilginin yaygınlaştırılmadığı görülmektedir. Hak sahiplerinin deneyimleri, üniversitelerin, LGBTİ+ varoluşunu gözetken mekanlar olmadıklarını göstermektedir.

4.6. Üniversitenin Olanakları

Olanaklar başlığı tümü ile üniversitenin kendi web sitesinden yaptığı duyuru çerçevesinde aktarılmış olup, LGBTİ+'lar açısından öneme sahip olanaklara ve bu olanaklara ilişkin değerlendirmelere bu bölümde yer verilmiştir.

- **Sağlık Hizmetleri**

Üniversite bünyesinde ihtiyaç halinde öğrenciler "Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı Binasında hizmet veren Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Kampüs Polikliniği"ne yönlendirilmektedir. Bu poliklinikte Dahiliye, Dermatoloji, Göz, KBB, Kadın Doğum, Psikiyatri, Göğüs bölümleri yer almaktadır.

Sağlık hizmetlerinin LGBTİ+ kapsayıcılığına dair üniversitenin resmi bir açıklaması/ politika metni bulunmamaktadır. Fakat hak sahipleriyle yapılan görüşmelerde Kampüs Polikliniğinde bulunan Psikolojik Danışmanlık hizmetinin personelin kendi inisiyatifiyle LGBTİ+ kapsayıcı bir hizmet haline geldiğini söyleyebiliriz. Ancak bu durumun personel inisiyatifinde olması ve üniversitenin bu konuda resmi bir adım atmamış olmasından dolayı bu hizmetin sürdürülebilir olmadığı söylenebilir.

- **Ege Üniversitesi Öğrenci Köyü**

Ege Üniversitesi Öğrenci Köyü 2006 yılında faaliyete geçmiştir. 1708 öğrenciye barınma imkanı sağlamaktadır.

Üniversitenin barınma hizmeti sunması LGBTİ+ öğrenciler bakımından önemli bir hizmet olmakla birlikte bu hizmetin LGBTİ+ kapsayıcılığına dair resmi bir açıklama ya da politika metni bulunmamaktadır.

- **Öğrenci Toplulukları**

Üniversite bünyesinde 78 öğrenci topluluğu veya kulübü bulunduğu, iki öğrenci konseyi bulunduğu üniversiteye ait web sitesinde yer alan bilgilere göre anlaşılmaktadır. Viyana Valsi Topluluğu, Reklam Durağı Topluluğu, İsimsizler Topluluğu, Lojistik Topluluğu gibi oldukça geniş bir yelpazede öğrenci topluluklarının bulunması, örgütlenme hakkı bakımından olumlu bir noktaya işaret etmektedir. Bununla birlikte kampüste doğrudan LGBTİ+ hakları veya LGBTİ+'larla ilgili herhangi bir tanınmış topluluk bulunmamaktadır. Ege Kadın Çalışmaları Topluluğunun ise tanıtım sayfasına ulaşılamamıştır.

Geriye dönük bir araştırma yapıldığında, geçmiş yıllarda Ege Üniversitesinde 2012-2018 yılları arasında faaliyet göstermiş ve resmi öğrenci topluluğu olmak için başvurularını yapmış bir LeGeBİT isimli bir öğrenci topluluğu bulunduğu görülmektedir. 2013 yılında topluluğun başvurusu "toplum hazır değil" denilerek²⁹, 2014 yılında ise gerekçe göstermeksizin reddedilmiştir.³⁰ 2018 yılında kurulan Lavender LGBTIQ+ topluluğu ise hak sahipleriyle yapılan görüşmelerden edinilen bilgiye göre hem bu arka plan bilgisi hem de topluluk kurmanın önündeki bürokratik engeller nedeniyle resmi topluluk olmak için başvuruda bulunmamıştır.

- **Kütüphane**

Ege Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde 233.316 basılı kitap, 4.709,710 elektronik kitap, 48.245 elektronik dergi ve 3 kurumsal e-derginin yanında 109 adet veri tabanı bulunmaktadır. Merkez Kütüphanenin dışında sağlık alanındaki materyallerin kullanıcılara sunulduğu Tıp Fakültesi İhtisas Kütüphanesi, Türk Dünyası halkbilimi alanındaki eserlerin bulunduğu Prof. Dr. Fikret Türkmen İhtisas Kütüphanesi, Türk Halk Müziği ve Sanat Müziği eserlerinin bulunduğu Konservatuar İhtisas Kütüphanesi, Turizm ve otelcilik konulu yayınların bulunduğu Çeşme Turizm Fakültesi İhtisas Kütüphanesi de üniversite bünyesinde hizmet vermektedir.³¹

Üniversite kütüphanesinde bulunan basılı yayınlar, hazırlanan anahtar kelime listesi üzerinden incelendiğinde toplamda 24 adet LGBTİ+ içerikli basılı yayın bulunduğu görülmüştür.³² Söz konusu yayınlardan birinin 1971 yılında basılan ve eşcinselliği hastalık olarak değerlendiren ve sözde tedavisine ilişkin içeriğe sahip olduğu; iki tanesinin ise benzer şekilde psikopatoloji bağlamında LGBTİ+ kimlikleri ele aldığı görülmüştür. Ayrıca üniversite kütüphanesinin erişime imkan sağladığı online veri tabanları aracılığıyla da öğrenciler LGBTİ+ içerikli yayınlara online erişim sağlayabilmektedir.

²⁹ <https://kaosgl.org/haber/meger-toplum-lgbt-ogrenci-topluluguna-da-hazir-degilmis>

³⁰ <https://kaosgl.org/haber/egersquode-lgbti-yuruyusu-gormezden-gelseniz-de-alisin-variz>

³¹ <https://egetercih.ege.edu.tr/kutuphane.php>

³² <https://katalog.ege.edu.tr/uhtbin/cgisirsi.exe/?ps=lff3Gn2vYV/MAIN/X/60/502/X>

5. İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİNDE (İEÜ) LGBTİ+ HAKLARI

5.1. Üniversitenin Genel Yapısı

5.1.1. Üniversite Misyonu

Üniversite misyonunu, "Liderlik vasıflarıyla donanmış, girişimci ve eleştirel düşünebilen, öğrendiğiyle yetinmeyip sürekli sorgulayan, yenilikçi ve nitelikli bireyler yetiştirmek, özgün araştırmalarla bilime katkıda bulunmak." olarak ifade etmektedir. Misyon bildirimi en genel anlamda vizyona dönük politikaları ve bunu gerçekleştirme amaçlarını ifade eden ve güncel duruma işaret eden beyandır. Bu niyet beyanları yapısı gereği ayrıntı içermezler ve okuyanlarda, kapsamamış çokça alan olduğu duygusu yaratabilirler. Bununla birlikte misyon beyanları, insan hakları alanına ilişkin ifadelere yer verebilecektir. Ancak vermemesi, buna ilişkin hedefleri dışladığı anlamına gelmeyecektir.

Misyonda ifade edilen sorgulayıcılık, eleştirelilik, yenilikçilik, özgünlük vurguları kapsayıcılık bakımından yeterlidir. Üniversitenin kurumsal perspektifinin uygulamaya yansması bakımından alt metinler ve kampüs pratiklerine göz atmak yeterlidir.

5.1.2. Üniversite Misyonu

Üniversite vizyonunu "Evrensel düzeyde, kaliteli eğitim- öğretim ve bilimsel araştırmalarla topluma öncülük eden, seçkin bir yükseköğretim kurumu olmak." olarak ifade etmektedir.³³ Esas olarak vizyon, kendi ufuk çizgisinde üniversitenin nerede olmak istediğine yapılan bir göndermedir. Bugünle gelecek arasında ortaya konan fark vizyon okumasıyla anlaşılabilir. Vizyon, evrenselliğe atıf yaparak ulusal ölçeği aşan bir varlık durumuna işaret etmektedir. Bu anlamda kendini sınırlamaması önemlidir.

5.1.3. Üniversitenin Temel Değerleri

Üniversite temel değerlerini şu şekilde tarif etmektedir.³⁴

- Öğrenci Odaklılık: Yüksek öğrenimin her aşamasında öğrenci ihtiyaç ve beklentilerine değer vermek
- Katılımcılık: Evrensel, esnek, çoğulcu, iş birliğine açık ve şeffaf bir akademik çevre yaratmak.
- Yenilikçilik: Etkili, yaratıcı ve bilimin üst sınırında disiplinler arası araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin içinde yer almak.
- Toplumsal Sorumluluk: Toplumsal kaynakların etkin yönetiminden sorumlu olmak, içinde bulunduğu çevre ve toplumla birlikte hareket ederek evrensel bilgi üretmek, bu bilgiyi yaymak ve uygulamak.

³³ <https://www.ieu.edu.tr/tr/misyon-ve-vizyon>

³⁴ <https://www.ieu.edu.tr/tr/misyon-ve-vizyon>

- Mükemmeliyetçilik: Ülkemizin ve şehrimizin gelişmesi, öğrencilerin kendini en iyi şekilde geleceğe hazırlaması, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu nesilleri yetiştirmek amacıyla yapılan tüm çalışmalarda en iyiyi aramak.

Temel değerler, vizyon ve misyonla yakından ilişkili olup, üniversitenin kendini içinde gördüğü sınırlara da atıf yapmaktadır. Vizyon ve misyonda evrensellik vurgusu öne çıkmaktadır. Dolayısıyla bu temel değerlerin evrenselliği ve güncelliği önem kazanmaktadır.

Mevcut koşullarda, bu çalışmanın sonunda yer alan göstergelere ilham veren çalışmalara ev sahipliği yapan ABD'de ve Birleşik Krallık'taki üniversitelerin temel değerler beyanında kapsayıcılığa ve çeşitliliğe açık vurgular yer almaktadır. Kapsayıcılık ve çeşitlilik vurgusu LGBTİ+'lar açısından kampüslerin yaşanabilir yerler olması için önemlidir.

Bu nedenle İEÜ'nün temel değerler bakımından LGBTİ+ kapsayıcı olmadığı görülmektedir.

5.1.4. Üniversite Stratejik Planı

2013- 2023 dönemini kapsayan stratejik plan³⁵ kendisine dört ana hedef belirlemiştir. Bunlar;

- Eğitimde Mükemmellik
- Araştırmada Mükemmellik
- Küresel Görünürlük
- Yenilikçilik ve Girişimcilik

Stratejik temalar ise şöyledir;

- Yaşam Boyu Öğrenme
- Toplum ve İş Dünyası ile Ortaklık
- Küresel Etki
- Sosyal Sorumluluk
- Kalite
- Sürdürülebilirlik

Stratejik hedeflerin her biri için ayrıca ilkeler saptanmıştır. Özelleştirilmiş ilkeler ve değerler kümesinde toplumsal cinsiyet, eşitlik, çeşitlilik, kapsayıcılık veya ayrımcılığa dikkat çeken kavramlara yer verilmemiştir. Vakıf üniversitesi olmaktan kaynaklanan özel sektör etkisi, kendisini amaçlarda somutlamaktadır. Bu durum alt başlıklar olarak belirlenen eğitimde mükemmellik veya araştırmada mükemmellik için de geçerlidir. Performans göstergeleri bakımından da durum farklı görünmemektedir.

Stratejik Temalar/ Toplum ve iş dünyası ile ortaklık alt başlığı üzerinde yer verilen "Sivil toplum örgütlerinin, kamu ve özel kurumların isteklerine göre oluşturulmuş özel programlar oluşturmak" üniversitenin sivil toplumla kurmak istediği bağı deklare etmesi bakımından oldukça önemlidir.

Başka bir stratejik tema olarak ifade edilen "Sosyal Sorumluluk" ve "Duyarlılık", incelenmesi gereken bir diğer alt başlıktır. Fakat burada hak odaklı bir yaklaşım gözlenmemektedir.

Strateji, esas olarak vizyon ve misyon beyanı ile yakın ilişkili bir belgedir, zorunlu olarak geneldir. Stratejide üniversite üzerindeki özel sektör etkisi, hedefler bahsinde kendini göstermektedir. Strateji tümü ile ana hedeflere odaklıdır, bununla ilgili alt ilkelere toplumsal cinsiyet veya LGBTİ+ hakları duyarlılığına ilişkin bir içerik veya bu alanla ilişkilendirilen bir içerik dikkat çekmemektedir.

³⁵ https://www.ieu.edu.tr/documents/Stratejik_plan_2013_2023.pdf

5.1.5. Personel Yapısı

Kamuoyu ile paylaşılan bilgiler üzerinden üniversitedeki akademik personel yapısı, 281 kadın, 184 erkek şeklindedir. İdari personelde ise 108 kadın, 89 erkek vardır. İstihdam edilen profesör sayısı dışındaki verilere göre kadın istihdamı daha yüksektir.³⁶

Ülke genelindeki akademik tabloya bakıldığında erkek istihdamı, kadın istihdamının ötesindedir.³⁷ (95807 Erkek, 78687 Kadın) Bu bağlamda istihdam verilerine cinsiyet göstergesinden bakıldığında üniversite, diğer üniversitelerden olumlu anlamda ayrılmaktadır. Fakülte bazında incelendiğinde beş kadın üç erkek dekan görev yapmaktadır. Bu veriler, toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin merkezi politikadan, üniversiteyi olumlu anlamda ayrıştırmaktadır.

Bütçeye dair internette herhangi bir döküman bulunmamaktadır. Yüksek Öğretim Kurulunun 21 üyesinden yalnızca birinin kadın olması dikkate alındığında, merkezi politikanın ne şekilde gerçekleştirildiği daha da önem kazanmaktadır.³⁸ Rapor sonundaki puanlama, bu gerçek göz önünde tutularak yapılacaktır.

5.2. Üniversite İçi Yönerge, Yönetmelik Gibi Düzenleyici İşlemlerin LGBTİ+ Hakları Perspektifinden İncelenmesi

5.2.1 İzmir Ekonomi Üniversitesi Ana Yönetmeliği

İzmir Ekonomi Üniversitesi Ana Yönetmeliği, üniversitenin teşkilatlanmasını işleyişini ve organların görevlerini düzenlemektedir.³⁹ Yönetmelik içerisinde mütevelli heyeti, senato, üniversite yönetim kurulu, rektör, rektör yardımcıları, genel sekreter, dekan, müdür, bölüm başkanı gibi organların nasıl seçileceği de belirtilmiştir. Ancak bu kademelerde toplumsal cinsiyet dengesinin olması ve dezavantajlı grupların temsiliyetinin desteklenmesi konusunda bir düzenleme bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 6. maddesinde Mütevelli Heyetine, *“üniversite çalışmalarının işleyişini ve yönetimini sağlayan ilke, politika ve plânlarını biçimlendirip saptayarak, eğitim-öğretim, araştırma ve diğer akademik faaliyetlerde akademik özgürlüğün yaratılmasını, korunmasını sağlama”*, burs ve indirim kontenjanları ile bunlara ilişkin şekil ve miktarı belirleme, enstitü, uygulama ve araştırma merkezleri ile diğer akademik birimleri kurma, bütçeyi inceleme, onaylama ve reddetme, eğitim - öğretim kalite ve standartlarını saptama ve uygulama görevleri verilmiştir. Yönetmeliğin 7. maddesinde ise *“çağdaş, yaratıcı ve özgür bir Üniversite yaratmanın”* Rektörün temel görevi olduğu ifade edilmiştir.

Tüm bu sayılanlar, üniversitenin LGBTİ+ öğrenciler ve kurum personeli için yaşanabilir, nitelikli ve güvenli olmasını sağlayabilecek düzenlemeler olarak okunabilir. Ancak üniversitenin üst düzey kişi ve organlarının toplumsal cinsiyet eşitliği, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, LGBTİ+'ların refahı, hak mahrumiyetlerinin çözümü, ayrımcılığın cezalandırılması gibi konularda açıkça görev yüklenmemiş olması; bu olması gereken hedefleri tehlikeye düşürmekte, hatta çoğu zaman gerçekleşmemesine neden olmaktadır.

Yönetmeliğin 10. maddesinde Senato'nun uygun gördüğü öğretim elemanları ile öğrenci temsilcilerini çağırarak toplantıya davet edebileceği belirtilmiştir. 11. maddeye göre eğitim öğretim programını, bilimsel araştırma ve faaliyetleri görüşerek karara bağlamak Senato'nun görevleri arasındadır.

³⁶ <https://ik.ieu.edu.tr/tr/sayilarla-ik>

³⁷ <https://istatistik.yok.gov.tr/>

³⁸ <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/yuksekogretim-kurulu-uyeleri>

³⁹ <https://www.ieu.edu.tr/tr/bylaws/type/read/id/5>

Anılan hükümlerde senatonun hangi konularda hangi öğretim elemanları ve öğrenci temsilcileri ile görüşeceği belirtilmemiştir. Örneğin toplumsal cinsiyet eşitliğine dair müfredatın görüşülmesi sırasında toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çalışan ve bu alanın öznesi olan öğretim elemanları ile öğrencilerin toplantıya davet edileceği uygun bir hükümle garanti altına alınmalıdır.

Sonuç olarak, Üniversitenin teşkilatını, teşkilatta yer alan organların görev ve sorumluluklarını düzenleyen bu yönetmelikte, herhangi bir şekilde LGBTİ+'ların eşitliğini hedefleyen, haklarının korunmasını ve geliştirilmesini sağlayan, ayrımcılıkla mücadele eden ve özel önlemler alan bir politika bulunmamaktadır.

5.2.2. İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesi

13.06.2020 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Konseyleri Yönetmeliği doğrultusunda hazırlanan yönerge⁴⁰, yükseköğretim öğrencileri ile kurumların ve yönetim organlarının etkili bir iletişim kurmasını sağlayan, işbirliği içerisinde olmalarını ve katılımcılık ilkesini hayata geçirmeyi amaçlayan, öğrencilerinin haklarını gözeten ve eğitim, sağlık, spor ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanması için çalışan öğrenci konseylerinin kuruluş, görev, yetki ve çalışmalarına ilişkin esasları düzenlemektedir.

Öğrenci konseyinin organları; bölüm/program/anabilim dalı/anasanat dalı öğrencilerinin kendi aralarından temsilcilerinin belirlenmesi, bu temsilcilerin kendi aralarından fakülte, yüksekokul, konservatuvar veya meslek yüksekokulu temsilcisini belirlemesi ve bu temsilciler arasından ise öğrenci konseyi yönetim kurulunun ve başkanının seçilmesi neticesinde oluşmaktadır.

Öğrenci konseyi temsilcilerinin görevleri arasında, temsil ettikleri öğrencilerin sorunlarını kurumun yönetim organlarına iletmek; öğrenci konseyi başkanının görevleri arasında öğrencilerle ilgili konularda görüş belirtmek üzere yükseköğretim kurumunun senato ve yönetim kurulu toplantılarına katılmak; öğrenci konseyi yönetim kurulunun görevleri arasında sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparak, toplumsal duyarlılık projeleri geliştirmek ve bu projelere yükseköğretim kurumu içerisinde öğrenci katılımını teşvik etmek ile yemek, ulaşım, barınma, kafeterya, kulüp, burs, eğitim, sanat, kültür ve spor alanlarında çalışma grupları oluşturmak ve bunların işlerliğini sağlamak yer almaktadır.

Bu halıyla yönerge, çeşitlilik ve kapsayıcılığı hedeflemeyen bir yapıya sahiptir. LGBTİ+'lar açısından katılım konusunda devletin herhangi bir pozitif aksiyon almadığı, şimdiye dek açık kimlikli bir LGBTİ+'nın seçimle gelinen hiçbir kurul üyeliğine seçilmemiş ve seçilebilecek yerden aday gösterilmemiş olmasından anlaşılmaktadır. Zira devlet tarafından toplumda azınlık olduğu varsayılan LGBTİ+'ların temsiline pozitif aksiyon alınması yoluyla sağlanması esas olarak seçme seçilme hakkı ile özel hayata saygı yükümlülüğünün bir gereği olarak görülmektedir. Bu bakımdan da temel haklarla ilişkili birçok görev tanımı yapılan konseyde LGBTİ+ temsiliyetini sağlayacak güvencelerin bulunmaması, zincirleme olarak LGBTİ+'ların temel taleplerinin öğrenciler ile yöneticiler arasında bir iletişim aracı olarak da tariflenen konseyde dile getirilmemesi anlamına gelebilecektir.

⁴⁰ <https://www.ieu.edu.tr/tr/bylaws/type/read/id/28>

5.2.3. İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğrenci Kulüpleri Yönergesi

Yönerge İzmir Ekonomi Üniversitesi öğrencilerinin ders dışı kültür, sanat ve spor etkinliklerini gerçekleştirmek amacıyla oluşturulacak öğrenci kulüplerinin kurulması ve çalışma esaslarının belirlenmektedir.⁴¹

Yönergenin 4. maddesinde öğrenci kulüplerinin en az 20 öğrencinin, kulübün yönetim ve çalışma esasları ile o yıla ilişkin etkinlik planını hazırlayarak kuruluş başvurusu yapması ve Öğrenci ve Kurumsal Faaliyetler Müdürü'nün onayı ile kurulacağı belirtilmiştir.

Ülkemizde yedi kişinin bir araya gelmesiyle dernek, otuz kişinin bir araya gelmesiyle siyasi parti kurulabilmektedir. Hatta gerçek veya tüzel kişiliğe haiz tek bir kişi dahi vakıf kurabilir. Dernek, vakıf veya siyasi partiler kadar kurumsallaşmayan, sorumluluk ve çalışma alanı geniş olmayan öğrenci kulüpleri için en az yirmi (20) kişinin bir araya gelmesi şartının getirilmesi, örgütlenme özgürlüğünü imkanını ölçsüz biçimde engelleyecek bir düzenleme olmaktadır. Ancak bu sınırlamanın meşru ve yasal bir dayanağı bulunmamaktadır. Bu nedenle bu sayının düşürülmesi örgütlenme özgürlüğü alanını genişletecektir.

Yönergenin 5. maddesinde *"üniversite içinde ya da dışında gerçekleştirmek istedikleri her türlü faaliyeti yer, zaman ve ihtiyaç taleplerini de belirterek, yazılı olarak Öğrenci ve Kurumsal Faaliyetler Müdürlüğü'ne bildirmek ve onay almak zorundadırlar"* denilmiştir. 12. maddede ise bu hükme aykırı davranan kulüplerin kapatılabileceği belirtilmiştir. Kulüpler Koordinasyon Kurulu; Rektör veya belirlediği bir temsilci, Öğrenci ve Kurumsal Faaliyetler Müdürü, Mali İşler Müdürlüğü ve Hukuk Fakültesinden birer temsilci ile Öğrenci Kulüpleri ve Spor Koordinatöründen oluşmaktadır.

Kurum tarafından öğrenci kulüplerinin faaliyetlerine dair birtakım usul ve kurallar öngörülmüşse de barışçıl faaliyetlerin sırf bürokratik nedenlerle yahut zorunlu ve meşru bir sebebi olmaksızın engellenmeyeceğine ilişkin bir hükmün olmaması örgütlenme özgürlüğünün ruhuna uygun bir mevzuat yaratmak bakımından eksiktir. Yine yönerge içerisinde belirtilen idari prosedürlerin uygulanması hususunda kimlik, statü, düşünce ya da benzer başka sebeplerle ayrımcılık yapılmayacağına açıkça belirtilmesi LGBTİ+'ların da üniversite içerisinde kulüp faaliyetlerini gerçekleştirebilmesi bakımından önemlidir. Son olarak ayrımcılık, şiddet veya nefret biçimlerini destekleyen, yaygınlaştıran, uygulayan ya da meşrulaştıran faaliyetlere izin verilmeyeceğine ilişkin bir hükmün olmaması LGBTİ+'lara yönelik bu yönde gerçekleştirilecek faaliyetler için öngörülebilir veya önleyici bir düzenleme bulunmadığını göstermektedir.

5.2.4. İzmir Ekonomi Üniversitesi Yurt Yönergesi

İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin öğrenci yurtlarına ilişkin genel esasları ve kuralları belirleyen yönergesidir.⁴² Yönergenin disiplin cezalarını düzenleyen bölümünde yurtta kalan öğrencilere *"genel ahlaka uygun olmayan bir kıyafet ile genel alanlarda dolaşmak"* halinde uyarma cezası verileceği, *"kurumda yönetimden izin almadan toplantı veya tören düzenlemek"* ve *"yurt bina ve tesislerinin herhangi bir yerine, demirbaş eşyaya resim yapmak, yazı yazmak, ilan poster ve afiş yapıştırmak"* halinde kınama cezası verileceği belirtilmiştir. Yönergenin 13. maddesinde ise *"yurtta kalmasında sakınca görülen öğrencilerin durumları, Yurt Yönetim Kurulunda görüşülerek karar bağlanır"* denilmiştir.

"Yurtta kalması sakınca görülen" ve "genel ahlaka uygun olmayan kıyafet ile genel alanlarda dolaşan" öğrenciler hakkında yaptırımla sonuçlanabilecek süreçler öngörülmüştür. Ancak bu ve benzeri ifadelerin ayrımcı, önyargılı, dışlayıcı ve hatta nefret içeren bir şekilde yorumlanması veya çarpıtılması ile LGBTİ+'lar pek çok alanda hak ihlaline maruz bırakılmaktadır. Disiplin hukuku, tıpkı ceza hukuku gibi çeşitli yaptırımların uygulandığı bir alan olduğundan öngörülebilirlik, belirlilik gibi ilkeleri karşılamak durumundadır. Bu ifadelerin kaldırılması veya yerine objektif ve tanımlanabilir

⁴¹ <https://www.ieu.edu.tr/tr/bylaws/type/read/id/27>

⁴² <https://www.ieu.edu.tr/tr/bylaws/type/read/id/29>

hükümlerin getirilmesi yahut konu özelinde cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet karakteristiği özelliklerinin bu kapsamda değerlendirilmeyeceğinin güvence altına alınması yerinde olacaktır.

Anayasanın 34. maddesi izinsiz toplantı yapmayı güvence altına alınmışken buna aykırı şekilde hazırlanan yurt yönergesi, barınma ihtiyacını gidermek için yurttaki kalan LGBTİ+'ların bir araya gelmesi ve toplanması halini de bir yaptırımın gerekçesine dönüştürmektedir.

Yönerge'ye bakıldığında yurt bina ve tesislerinin hiçbir yerine izin alınmaksızın yazı yazılamayacağı, afiş ve poster asılamayacağı, resim yapılamayacağı anlaşılmaktadır. İlgili yetkililer ve kurumlar tarafından bu tip düşüncüyü açıklama araçlarının kullanılacağı yerler elbette makul şekilde belirlenebilir. Ancak sınırlamanın bir kurumun her yerini içermesi durumu, hakkın kullanılamaz hale getirildiğini gösterir. Bu da Anayasa'nın 13. ve 26. maddelerine aykırı olacaktır. Yurtların LGBTİ+'lar açısından güvenli birer sosyal alan olmalarının en önemli aracı birbirlerinden haberdar olmalarıdır. Sınırlamaya bir sınır getirilmemesi zaten güvenceleri azaltan bir unsurdur. Bu tür iletişim araçları üzerinde katı kurallar uygulanması iletişim önünde de engele dönüşecektir. Yurt görevlilerinin bu tür sınırlamalar getirirken, bu tür iletişim araçlarının LGBTİ+'lar tarafından da kullanımını teminat altına alınan bir alanı tanımaması, yönergenin hak odaklı hazırlanmadığını göstermektedir.

Son olarak gerek disiplin yaptırımlarında gerek yurt düzenini sağlamaya yönelik hükümlerde, yurt öğrencilerini ve personeli ayrımcılığa, nefret söylemlerine ya da şiddete karşı koruyan bir düzenleme bulunmamaktadır. Öte yandan LGBTİ+ öğrencilere güvenli bir barınma alanı sağlamaya yönelik bir politika geliştirilmemiş, buna yönelik özel önlemler alınmamıştır. Oysa ayrımcılık ve şiddete karşı koruyan, bunlara maruz bırakılanları psikososyal açıdan güçlendiren, gerekli hukuki desteği sağlayan hükümler getirilmelidir. Bunun yanında, LGBTİ+ öğrencilerin diğer LGBTİ+'larla veya LGBTİ+ dostu öğrencilerle oda arkadaşı olması sağlanabilmelidir. Yurt personelinin ve yurttaki barınan öğrencilerin çeşitli eğitimlerle LGBTİ+'lar ve hakları açısından bilgilendirilmeleri yerinde olacaktır.

5.2.5. İzmir Ekonomi Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Sorunları ve Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

Yönetmelikte EKOKAM'ın faaliyetlerine, amaçlarına, organların ve görevlerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.⁴³

Yönetmeliğin 5. maddesinde merkezin amacı; *"yurt içinde ve yurt dışında kadın sorunlarıyla ilgili her alanda araştırma yapmak ve eğitime yönelik faaliyetlerde bulunmak, eğitim, kültür, siyaset, işletme/ekonomi, hukuk ve sağlık alanlarında Türkiye'de ve dış ülkelerde yaşayan kadınlara ve toplumsal cinsiyet sorunlarına ilişkin bilimsel araştırma ve kültürel projeler yapmak ve bunların uygulanmasını sağlamak, toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yapılmadan kadının, mikro ve makro düzeyde, sosyal, siyasi, hukuki, ekonomik her alanda hayata katkıda bulunabilen verimli ve üretken bir birey olarak toplum içerisinde yer almasını destekleyici ulusal ve uluslararası akademik çalışma ve uygulamalar yapmak, **toplumsal cinsiyet ve kadın sorunlarına yönelik eğitim programlarını desteklemektir**"* şeklinde belirtilmiştir.

Merkezin amacını tanımlarken, yalnızca kadın sorunlarından bahsedilmeyip toplumsal cinsiyet sorunları ile ilgilenileceği, toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yapılmayacağı belirtilmiş olması olumludur. Bununla birlikte açıkça LGBTİ+, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi veya cinsiyet karakteristiği ifadelerini içermemesi, merkezin ana çalışma amacının "toplumsal cinsiyet sorunları" olarak belirtildiği göz önüne alındığında, eksiklik olarak not edilmektedir. Bu nedenle EKOKAM'ın LGBTİ+'ları kapsayan ve cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi veya cinsiyet karakteristiği ayrımcılığına yönelik çalışmalar yapılacağı düşündüren, akademiye LGBTİ+ çalışmalarını destekleyen, bu alanda projeler geliştirmeyi hedefleyen bir amaç hükmü yazılmamıştır. Bu eksikliğin giderilerek amaç hükmünün yenilenmesi yerinde olacaktır. Ancak Yükseköğretim Kurulunun üniversitelerin özerkliğine müdahale etmesini

⁴³ <https://www.ieu.edu.tr/tr/bylaws/type/read/id/54>

kolaylaştıran, onu ortadan kaldıran vesayet kurumu niteliği, üniversitedeki irade bu raporda talep edilen içeriği karşılama yönünde olsa bile bir engel olarak görülmektedir.

Yönetmelik'in 6. maddesinde merkezin faaliyet alanları sıralanmıştır. Bakıldığında faaliyet alanları arasında eğitim, araştırma, sağlık, istihdam, şiddet, göç ve yoksulluk gibi oldukça geniş bir yelpaze belirlenmiş; kamu veya özel kurumlarla iş birliğini, projeler yapmayı, hizmet sağlamayı, araştırma ve geliştirmeyi hedefleyen bir perspektifle hazırlanmıştır.

Ancak buna rağmen faaliyetlerin öznelerinden sürekli "kadınlar ve kız çocukları" şeklinde bahsedilmiştir. Bu durum lezbiyen, biseksüel, trans, interseks ve diğer cinsel yönelimler ile cinsiyet kimliklerine sahip olan kadınların görünür kılınmadığını, faaliyet alanları içerisinde yer almalarının hedeflenmediğini düşündürmektedir. Günümüzde kapsayıcı şekilde yürütülen toplumsal cinsiyet çalışmaları, LGBTİ+'ları da çalışmalarına dahil etmeye gayret etmektedir. Toplumsal cinsiyet ve kadın sorunlarını araştırmak üzere kurulan merkezin LGBTİ+'ları görmezden gelmesi, en başta kendi amacıyla çelişecektir. Dolayısıyla faaliyet alanları LGBTİ+'ları da kapsayan bir şekilde yeniden düzenlenmeli; bu düzenleme yapılırken LGBTİ+'ların kendilerine özgü deneyimleri, ihtiyaçları ve sorunları düşünülmeli ve başta sivil toplum örgütleri olmak üzere ilgili tüm paydaşların görüşleri alınmalıdır. Hedeflenen iş birliği LGBTİ+'lar ve hak örgütleriyle de kurulmalıdır. LGBTİ+'ları odağına alan akademik çalışmaların destekleneceği ifade edilmelidir. Danışmanlık başta olmak üzere tüm destek hizmetleri LGBTİ+'ların da etkili biçimde yararlanabileceği şekilde düzenlenmeli, kurum içindeki tüm personele LGBTİ+ temel kavramlar ve LGBTİ+'ların insan hakları eğitimi verilmesi için programlar hazırlanmalıdır.

Yönetmelikte EKOKAM'ın müdürünün ve yönetim kurulunun Rektör tarafından, danışma kurulunun ise Rektörün önerisi üzerine Mütevelli Heyeti tarafından atanacağı belirtilmiştir. EKOKAM, toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları alanında faaliyet gösteren bir Merkez olduğundan, Merkez'in yöneticilerinin bu alanın öznesi olan ve alanda çalışan, alana ilgi duyan kişilerden seçilmesi hakkaniyetli ve amaca uygun olacaktır. Bu düşünce yalnızca ilkesel bir hedef olarak kalmayıp Yönetmelik ile hüküm altına alınarak hukuki güvenceye kavuşturulmalıdır.

5.3. Üniversitede İzlenen Eğitim Müfredatı

Dolayısıyla müfredatta yer almasa bile dersin akışı içerisinde LGBTİ+'larla kesişen konuların incelenmesi söz konusu olabileceği gibi müfredatta yer alsa bile bu tip konuların fiilen işlenmemesi durumu söz konusu olabilecektir. Bu anlamda müfredatta dönük araştırma ve inceleme, verili durumu mutlak olarak ortaya koyma gibi bir iddiayı taşıyamamaktadır. Ancak bu, yazılı müfredatın en önemli kaynak olduğu gerçeğini de değiştirmemektedir. "Akademik ve Sosyal Oryantasyon" dersi tüm bölümlerde ilk dönem zorunlu ders olarak okutulmaktadır. Dersin üçüncü haftasında "Farklılıklara Saygı" konusu işlenmektedir. İçeriğe dair detaylı bilgiye yer verilmese de LGBTİ+ bağlamında önemli bir başlık olabilme potansiyeli taşımaktadır.

"Akademik ve Sosyal Oryantasyon" dersi tüm bölümlerde ilk dönem zorunlu ders olarak okutulmaktadır. Dersin üçüncü haftasında "Farklılıklara Saygı" konusu işlenmektedir. İçeriğe dair detaylı bilgiye yer verilmese de LGBTİ+ bağlamında önemli bir başlık olabilme potansiyeli taşımaktadır.

İEÜ lisans öğrencilerine yedi farklı kategoride fakülteler arası ortak havuz dersleri sunmaktadır, bu genel eğitim derslerinin toplam sayısı 17'dir. Bunların dördü, hiçbir biçimde toplumsal cinsiyet konularını kapsamamaktadır. Bu, genel anlamda olumlu bir sayıdır. Dereceler bazında tablo aşağıdaki gibidir.

1. Ön Lisans Programları	
Program Adı	Açıklama
IEU - SQA Uluslararası Ortak Ön Lisans Programları	İEÜ Meslek Yüksekokulu ve İskoç Mesleki Yeterlilik Kurumu iş birliğiyle ortak ön lisans programları yürütülmektedir. Bu başlık altında beş ön lisans programı bulunmaktadır. Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet / LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
Meslek Yüksekokulu	Meslek Yüksekokulunda 26 ön lisans programı bulunmaktadır. Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda sekiz ön lisans programı bulunmaktadır. Ders içerikleri incelendiğinde "Çocuk Gelişimi" programı dışında zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır. Çocuk Gelişimi programında zorunlu dersler arasında bulunan CG 102 kodlu "Çocuk Gelişimi II" dersinde ve seçmeli dersler arasında bulunan CG 222 kodlu "Özel Gereksinimli Çocuklarda Cinsel Eğitim" dersinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.
Adalet Meslek Yüksekokulu	Adalet Meslek Yüksekokulunda iki ön lisans programı bulunmaktadır. Bu programlar "Adalet (Türkçe)" ve "Hukuk Büro Yönetimi ve Sekreterliği" isimli programlardır. Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
Uygulamalı Yönetim Bilimleri Yüksekokulu	Uygulamalı Yönetim Bilimleri Yüksekokulunda sadece "Gastronomi ve Mutfak sanatları" lisans programı bulunmaktadır. Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.

Ön lisans programları incelendiğinde Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu dışında hiçbir programda toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmamaktadır. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda bulunan toplumsal cinsiyete dair ders içeriği ise sadece "Çocuk Gelişimi" programı ile sınırlı kalmıştır. LGBTİ+ alanına bakıldığında ise hiçbir programda bu bağlamda ders içeriği bulunmadığı dikkat çekmektedir.

2. Lisans Programları	
Program Adı	Açıklama
Mühendislik Fakültesi	Mühendislik Fakültesinde 12 lisans programı bulunmaktadır. Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
İşletme Fakültesi	İşletme Fakültesinde sekiz lisans programı bulunmaktadır. Ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesinde beş lisans programı bulunmaktadır. Ders içerikleri incelendiğinde "Tekstil ve Moda Tasarımı" programı dışında zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır. Tekstil ve Moda Tasarımı programında zorunlu dersler arasında bulunan FA 206 kodlu "Moda Tarihi ve Kültürü" ve FA 301 kodlu "Moda Teorisi" derslerinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.
Fen- Edebiyat Fakültesi	<p>Fen- Edebiyat Fakültesinde beş lisans programı bulunmaktadır. Bu programlar; "Fizik", "Matematik", "Psikoloji", "İngilizce Mütercim ve Tercümanlık" ve "Sosyoloji" isimli programlardır. Ders içerikleri incelendiğinde "Psikoloji" ve "Sosyoloji" programları dışında zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p> <p>Psikoloji programında seçmeli dersler arasında bulunan PSY 415 kodlu "İnsan Cinselliği" ve PSY 424 kodlu "Bireysel Farklılıklar" derslerinde toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ bağlamında içerikler bulunmaktadır.</p> <p>Sosyoloji programında zorunlu dersler arasında bulunan HUM 104 kodlu "Sosyal Bilimin İlkeleri II", SOC 101 kodlu "Sosyolojiye Giriş I", SOC 308 kodlu "Şehir Sosyolojisi", SOC 360 kodlu "Din Sosyolojisi", SOC 204 kodlu "Toplumsal Tabakalaşma", SOC 206 kodlu "Suç Sosyolojisi", SOC 208 kodlu "Siyaset Sosyolojisi", SOC 311 "Türkiye'nin Toplumsal Yapısı" ve SOC 430 kodlu "Toplumsal Cinsiyet ve Değişim" derslerinde ve seçmeli dersler arasında bulunan SOC 402 kodlu "Sosyolojide Seçilmiş Konular", SOC 310 kodlu "Türkiye'de İslam ve Toplumsal Cinsiyet", SOC 320 kodlu "Yaşlanan Toplum", SOC 380 kodlu "Çevre Sosyolojisi" ve SOC 400 kodlu "Statü, İktidar ve Refah" derslerinde toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ bağlamında içerikler bulunmaktadır.</p>

<p>İletişim Fakültesi</p>	<p>İletişim Fakültesinde üç lisans programı bulunmaktadır. Bu programlar; "Halkla İlişkiler ve Reklamcılık", "Yeni Medya ve İletişim" ve "Sinema ve Dijital Medya" isimli programlardır.</p> <p>Halkla İlişkiler ve Reklamcılık programında seçmeli dersler arasında bulunan PRA 202 kodlu "Kişilerarası İletişim" dersinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p> <p>Yeni Medya ve İletişim programında zorunlu dersler arasında bulunan MCS 160 kodlu "İletişim Seminerleri" ve MCS 272 kodlu "Medya & Siyaset II" derslerinde ve seçmeli dersler arasında bulunan MCS 302 kodlu "Kültürel Çalışmalar", MCS 370 kodlu "Toplumsal Cinsiyet ve Medya", MMC 401 kodlu "Popüler Kültür", MCS 490 kodlu "Medya, Kültür ve Teknoloji" ve MCS 470 kodlu "Televizyon ve Türler" derslerinde toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ bağlamında içerikler bulunmaktadır.</p> <p>Sinema ve Dijital Medya programında zorunlu dersler arasında bulunan CDM 212 kodlu "Film Semineri: Gölgede Kalan Sinema II" ve CDM 311 kodlu "Film Semineri: Gölgede Kalan Sinema III" derslerinde ve seçmeli dersler arasında bulunan CDM 330 kodlu "Psikanaliz ve Sinema", CDM 305 kodlu "Türk Sineması", CDM 430 kodlu "Kadın Sineması" ve CDM 335 kodlu "Türkiye'de Çağdaş Sinema" derslerinde toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ bağlamında içerikler bulunmaktadır.</p>
<p>Hukuk Fakültesi</p>	<p>Hukuk Fakültesinde sadece "Hukuk" lisans programı bulunmaktadır. Hukuk programında seçmeli dersler arasında bulunan HUK 471 kodlu "Kriminoloji" ve HUK 478 kodlu "Cinsiyet ve Hukuk" derslerinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p>
<p>Sağlık Bilimleri Fakültesi</p>	<p>Sağlık Bilimleri Fakültesinde iki lisans programı bulunmaktadır. Hemşirelik programında ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p> <p>Sağlık Kurumları Yöneticiliği programında seçmeli dersler arasında bulunan HIM 350 kodlu "Halk Sağlığı" dersinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p>
<p>Tıp Fakültesi</p>	<p>Tıp Fakültesinde ders içerikleri incelendiğinde zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p>

Lisans programları incelendiğinde Fen- Edebiyat Fakültesi ve İletişim Fakültesi hem toplumsal cinsiyet hem de LGBTİ+ alanında ders içeriklerine sahip olması bakımından öne çıkmaktadır. Mühendislik, İşletme ve Tıp fakültelerinde hem toplumsal cinsiyet hem de LGBTİ+ bağlamında ders içeriği bulunmamaktadır. Güzel Sanatlar ve Tasarım, Hukuk ve Sağlık Bilimleri fakültelerinde ise sadece toplumsal cinsiyet bağlamında ders içeriklerine rastlanmış olup program sayısı ile kıyaslandığında bu derslerin de yetersiz kaldığı görülmektedir.

3. Yüksek Lisans Programları	
Program Adı	Açıklama
<ul style="list-style-type: none"> • Bilgisayar Mühendisliği • Biyomühendislik • Cerrahi Hemşireliği • Deneysel Psikoloji • Ekonomi • Elektrik ve Elektronik Mühendisliği • Endüstri Mühendisliği • Finans Ekonomisi • İş Sağlığı ve Güvenliği • İşletme (MBA) • İşletme Uzaktan Öğretim Yüksek Lisans Programı (e-MBA) • Kamu Hukuku • Klinik Psikoloji • Lojistik Yönetimi • Marka İletişimi • Medya ve İletişim Çalışmaları • Mimarlık • Özel Hukuk • Pazarlama İletişimi ve Halkla İlişkiler • Sağlıkta Kalite ve Hasta Güvenliği • Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler • Sürdürülebilir Enerji • Tasarım Çalışmaları • Uygulamalı İstatistik • Üreme Biyolojisi • Yat Tasarımı • Yöneticiler İçin İşletme 	<p>Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde 39 yüksek lisans programı bulunmaktadır. Tezli / tezsiz veya İngilizce / Türkçe olanlar ayrı programlar olarak sınıflandırılmıştır ancak bu çalışmada ana program başlığı ve müfredatı ele alınmıştır.</p> <p>Ders içerikleri incelendiğinde "Deneysel Psikoloji", "Medya ve İletişim Çalışmaları", "Mimarlık", "Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler" ve "Tasarım Çalışmaları" programları dışında zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p> <p>Deneysel Psikoloji Yüksek Lisans Programında seçmeli dersler arasında bulunan PSY 555 kodlu "İnsan Cinselliğinde Yeni Akım ve Gelişmeler" dersinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p> <p>Medya ve İletişim Çalışmaları Yüksek Lisans Programında seçmeli dersler arasında bulunan MCS 564 kodlu "Söylem Analizi ve MCS 555 kodlu "Toplumsal Cinsiyet, Medya ve Siyaset" derslerinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p> <p>Mimarlık Yüksek Lisans Programında zorunlu dersler arasında bulunan ARCH 502 kodlu "Mimarlıkta Kuram ve Eleştiri II" ve seçmeli dersler arasında bulunan ARCH 555 kodlu "Mekân Kuramları" derslerinde toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ bağlamında içerikler bulunmaktadır.</p> <p>Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Yüksek Lisans Programında hem tezli hem de tezsiz programda seçmeli dersler arasında bulunan PSIR 505 kodlu "Politik Teori", ve PSIR 560 kodlu "Toplumsal Cinsiyet Politikaları" derslerinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p> <p>Tasarım Çalışmaları Yüksek Lisans Programında seçmeli dersler arasında bulunan FFD 509 kodlu "Tasarımda Etik ve Sosyal Sorumluluk" dersinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p>

Yüksek Lisans programları incelendiğinde otuz dokuz (39) sadece altı (6) programda toplumsal cinsiyet bağlamında ders içeriği bulunurken bu programlardan sadece Mimarlık programında LGBTİ+ bağlamında ders içeriğine rastlanmıştır. Genel olarak bakıldığında hem toplumsal cinsiyet hem de LGBTİ+ alanında ders içeriklerinin yetersiz kaldığı söylenebilir.

4. Doktora Programları	
Program Adı	Açıklama
<ul style="list-style-type: none"> • Bilgisayar Mühendisliği • Deneysel Psikoloji • Ekonomi • Elektrik-Elektronik Mühendisliği • Finans • İşletme • Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler • Tasarım Çalışmaları • Uygulamalı Matematik ve İstatistik 	<p>Ders içerikleri incelendiğinde “İşletme”, “Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler” ve “Tasarım Çalışmaları” programları dışında zorunlu ve seçmeli derslerde toplumsal cinsiyet/ LGBTİ+ bağlamında herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.</p> <p>İşletme Doktora Programında zorunlu dersler arasında bulunan BA 632 kodlu “Nitel Araştırma Yöntemleri” dersinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p> <p>Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Doktora Programında seçmeli dersler arasında bulunan PSIR641 kodlu “Toplumsal Hareketler” ve PSIR 652 kodlu “Türk Siyasal Düşüncesi” derslerinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p> <p>Tasarım Çalışmaları Doktora Programında seçmeli dersler arasında bulunan FFD 654 kodlu “Betimleme Beden ve Politika” dersinde toplumsal cinsiyete dair içerik bulunmaktadır.</p>

Doktora programları incelendiğinde sadece üç programda toplumsal cinsiyete dair içerik bulunurken hiçbir programda LGBTİ+ bağlamında içerik bulunmadığı görülmektedir. Program sayılarıyla oranlandığında toplumsal cinsiyet bağlamında ders içeriklerinin yetersiz kaldığı ve LGBTİ+ alanında kapsayıcı ders içeriği olmadığı söylenebilir.

Bu resim, Ege Üniversitesi için yapılan analizin İzmir Ekonomi Üniversitesi için de geçerli olduğunu göstermektedir.

5.4. Üniversitede Akademik Yayınları

5.4.1. Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri

Araştırmanın yöntemi ile ilgili verilen bilgi (Bkz. 2. Bölüm) çerçevesinde İEÜ'nün kaynaklık ettiği veya İEÜ akademisyenlerinin İEÜ kapsamında olmayan akademik çalışmaları; tezler ve tez dışı yayınlar bakımından ayrıntılı incelemeye tabi tutulmuştur. Anahtar kelimeler baz alınarak gerek yayın metinlerinde gerekse de başlıklarında araştırma yapılmış, akademik özgürlüklerin gerilediği ve LGBTİ+ hakları alanındaki akademik çalışmaların, baskıya uğrayabileceği göz önüne alınarak belirli ölçüde yayın ayrıntılarına girilerek inceleme devam etmiştir.

Anahtar kelimeler üzerinden LGBTİ+ haklarıyla ilişkili yüksek lisans ve doktora tezleri yıllara göre aşağıdaki gibidir.

Yıllara Göre İlişkili Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri			
Yıl	Tez Sayısı	Yıl	Tez Sayısı
2013	1	2017	1
2014	1	2018	1
2015	1	2019	1
2016	1	Toplam	7

Ege Üniversitesinin ilgili değerlendirmesinde de belirttiğimiz gibi yüksek lisans ve doktora süreçleri, araştırmacının üniversitenin akademik kadrosunda bulunmasını zorunlu kılan süreçler değildir. Dolayısıyla bu tezlerin kaçının üniversite akademik personeli kaçının üniversite akademik personelleri olmayanlar tarafından hazırlandığı bilgisi mevcut değildir. Akademide LGBTİ+ hakları çalışma noktasında akademisyenlere özgürlük alanı tanınıp tanınmadığını bu bilgiler açısından ölçmek mümkün görünmemektedir.

Üniversitedeki program sayısının boyutu göz önüne alındığında yedi sayısı oldukça sınırlı, ilk tezin ise kuruluştan on yıl sonraya rastlaması oldukça geçtir. Yıl başına tek bir tezin LGBTİ+ kapsayıcı olması, üniversitenin sınırlılıklarını ortaya koymaktadır.

5.4.2 Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Dışındaki Akademik Yayınlar

Araştırma öncelikle bütün akademik yayınların incelenmesine odaklansa da ardından özellikle üniversitede çalışan akademisyenin tez dışındaki akademik yayınlarının fazlalığı göz önüne alınarak alt ayrıma gidilmiştir. Bunun da sonucu olarak aşağıda belirtilen bölümlerde aktif olarak çalışan akademisyenlerin akademik yayın sayfalarında bulunan yayınlar anahtar kelimeler üzerinden incelenerek aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Fakülte	Bölüm	Yayın Çıkaran Akademisyen Sayısı / Akademisyen Sayısı
Edebiyat	Fizik	0 / 6
Edebiyat	Matematik	0 / 18
Edebiyat	Psikoloji	5 / 15
Edebiyat	İngilizce Mütercim Tercümanlık	0 ⁴⁴ / 12
Edebiyat	Sosyoloji	0 ⁴⁵ / 9
Hukuk	Hukuk	0 / 36
İletişim	Yeni Medya ve İletişim	0 ⁴⁶ / 11
İletişim	Sinema ve Dijital Medya	0 ⁴⁷ / 10
Tıp	Tıp	1 / 22

Görüldüğü üzere tez dışı akademik yayınlar kapsayıcı değildir. Akademik bilgi, ikili cinsiyet sistemi geçerli kabul edilerek üretilmektedir. Özellikle LGBTİ+'ların insan hakları ihlallerinin önlenmesi için işlevsel olabilecek hukuk disiplini yönünden üretimin sıfır düzeyinde kalması, adli mercilerin LGBTİ+ haklarına yaklaşımı konusunda baştan işaret vermektedir.

Keza nefret söyleminin özellikle basın araçlarıyla artarak yaygınlaştığı; Radyo Televizyon Üst Kurulu gibi kamusal özneler tarafından doğrudan yayınlara müdahalelerin arttığı bir trendin varlığı karşısında iletişim bilimi üzerine yapılan çalışmalarındaki kapsayıcılık sorunu da oldukça dikkat çekicidir.

Hem tezler hem tez dışı yayınların ortak noktası akademinin LGBTİ+'ların var oluşlarına ilişkin yaşadığı durumların sorunsallaştırılmamasıdır.

⁴⁴ Ancak üç akademisyenin toplumsal cinsiyet eşitliği konulu yayını vardır.

⁴⁵ Ancak iki akademisyenin toplumsal cinsiyet eşitliği konulu yayını vardır.

⁴⁶ Ancak bir akademisyenin toplumsal cinsiyet eşitliği konulu yayını vardır.

⁴⁷ Ancak bir akademisyenin toplumsal cinsiyet eşitliği konulu yayını vardır.

5.5. Hak Sahiplerinin Deneyimleri

Araştırmanın bu safhasında Genç LGBTİ+ Derneğinin iletişimde olduğu veya olmadığı ve halihazırda üniversitede öğrenci olan LGBTİ+'larla birebir görüşme yapılmıştır. Bu görüşmelerde belirli bir standardı sağlamak için gösterge listesinde bulunan sorularla uyumlu biçimde soru listesi hazırlanmıştır. (Bkz. EK 5) Bu soru listesinin ardından da mülakat yapılan kişiye eklemek istedikleri sorulmuştur.

Ekonomi Üniversitesi öğrencisi on on kişi ile görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılar arasında kendisini LGBTİ+ aktivisti olarak tanımlayanlar olsa da doğrudan bir LGBTİ+ örgütünde güncel olarak örgütlü katılımcı bulunmamaktadır. Katılımcılar biseksüel, lezbiyen, gey, biromantik, trans ve non binary kimliklerinde kendisini tanımlayan kişilerden oluşmaktadır. İnterseks bir öğrenciye ulaşılamamıştır.

Yapılan görüşmelerde katılımcılar genel olarak üniversitelerini LGBTİ+ kapsayıcılığı bakımından yetersiz olarak değerlendirmiş ve sorulan sorulara genellikle hayır yanıtını vermiştir. Üniversitede doğrudan bir LGBTİ+ öğrenci topluluğu olmasa da LGBTİ+ alanında çalışmalar yürüten öğrenci toplulukları bulunmaktadır ve bu toplulukların faaliyetlerinden öğrenciler genel olarak haberdar olduklarını söylemişlerdir. Üniversite LGBTİ+ kapsayıcı politikalar ve uygulamalar geliştirmese de öğrenciler çoğunlukla kendilerini kampüste güvende hissettiklerini belirtmiştir. Ayrıca üniversitenin doğrudan bir LGBTİ+ kapsayıcı psikolojik destek programı olmasa da katılımcılar mevcut psikolojik danışmanlık hizmetlerinden LGBTİ+'ların da faydalanabildiğini belirtmişlerdir. Genel olarak öğrenciler destekleyici uygulamalar olmasa da negatif durumlarla da çok karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

5.6. Üniversitenin Olanakları

Olanaklar başlığı tümü ile üniversitenin kendi web sitesinden yaptığı duyuru çerçevesinde aktarılmış olup, LGBTİ+'lar açısından öneme sahip olanaklara ve bu olanaklara ilişkin değerlendirmelere bu bölümde yer verilmiştir.

- **Psikolojik Gelişim ve Danışma Merkezi:**

Üniversite bünyesinde Psikolojik Gelişim ve Danışma Merkezi (PGDM) mevcuttur. Web sitesinde mevcut açıklamaya göre merkez; "öğrencilerinin uzman klinik psikoloğlardan psikoterapi hizmeti alabileceği, sorunlarını paylaşabileceği profesyonel bir ortam sağlamak amacıyla kurulmuştur."

Merkez, hedef olarak öğrencilerin bireysel, sosyal ve akademik gelişimlerine destek olmayı, üniversite yaşamına uyumlarını kolaylaştırmayı ve bu alanlarda ortaya çıkabilecek sorunlarla baş etme becerilerini geliştirmeyi belirlediğini beyan etmektedir.

"Psikolojik Gelişim ve Danışma Merkezi, depresyon, kaygı, stres, öfke kontrolü, kişilerarası ilişki sorunları, adaptasyon problemleri, karar vermede zorluklar, bireysel gelişim ve benzeri alanlarda desteğe ihtiyaç duyan tüm öğrencilere bireysel danışmanlık hizmeti vermektedir." Merkez, bu hizmeti bütün öğrencilere ücretsiz olarak sunmaktadır.

Üniversitenin ücretsiz olarak psikolojik danışmanlık hizmeti sunuyor olması LGBTİ+ öğrenciler açısından oldukça önemlidir. Ancak merkezin LGBTİ+ kapsayıcı olduğuna dair üniversitenin resmi bir açıklaması/ politika metni bulunmamaktadır. Fakat hak sahipleriyle yapılan görüşmelerde merkez hizmetlerinin personelin kendi inisiyatifiyle LGBTİ+ kapsayıcı bir hizmet haline geldiğini söyleyebiliriz. Ancak bu durumun personel inisiyatifinde olması ve üniversitenin bu konuda resmi bir adım atmamış olmasından dolayı bu hizmetin sürdürülebilir olmadığı söylenebilir.

- **Sağlık Ofisi**

Sağlık ofisi, üniversite bünyesindeki hekim ve hemşirelerin görev yaptığı ve ilk müdahalede bulunarak gerekli yönlendirmeleri sağladığı bir yer olarak yapılandırılmıştır.

LGBTİ+ öğrenciler bakımından üniversitenin temel sağlık hizmeti veriyor olması oldukça önemli merkezin LGBTİ+ kapsayıcılığına dair üniversitenin resmi bir açıklaması/ politika metni bulunmamaktadır.

- **Yurt**

Üniversite kendi bünyesindeki öğrenci yurdunu 2006 yılında faaliyete sokmuştur. Kampüs içinde bulunan yurttaki kadın ve erkek öğrenciler ayrı binalarda bulunmaktadır. Araştırmanın yapıldığı tarih itibarıyla 171 erkek, 272 kadın öğrenci yurt hizmeti almaktadır. Öğrenciler dört kişilik odalarda konaklamaktadırlar.

Üniversitenin barınma hizmeti veriyor olması LGBTİ+ öğrenciler bakımından oldukça önemlidir. Ancak bu hizmetin LGBTİ+ kapsayıcılığına dair üniversitenin resmi bir açıklaması/ politika metni bulunmamaktadır.

- **Öğrenci Kulüpleri**

Mor Kollektif Kulübü, üniversite bünyesinde kurulu 66 kulüpten biridir. Kulüp, üniversite web sitesinde duyurduğu tanıtım yazısında şu açıklamayı yapmaktadır: "Feminizm, kadınların haklarını tanıyarak bu hakların korunması amacıyla eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasına yönelik muhtelif ideolojiler, toplumsal hareketler ve kitle örgütlerinden oluşur. Kadın hareketi doğrudan kadınları ilgilendiren ve dolaylı olarak kültürümüzü ilgilendiren konularda bilinç uyandırır. Feminizmin temel objektifleri eğitim, iş, çocuk bakımı gibi konularda eşit haklara sahip olmaktan, yasal kürtaj hakkında, kadın sağlığı konusunda ilerlemelere, tacizin ve tecavüzün engellenmesinden lezbiyen haklarına kadar uzanır."

Üniversitede doğrudan LGBTİ+ alanında çalışan ve resmi olarak tanınan bir öğrenci topluluğu bulunmamaktadır. Ancak geçmişte bakıldığında üniversitede "Eşit Platform" isimli resmi bir LGBTİ+ öğrenci topluluğunun bulunduğu fakat üyesi kalmadığı için topluluğun kapandığı görülmektedir. Ayrıca Mor Kollektif Kulübünün resmi metinlerde kendisini lezbiyen hakları alanında çalışan bir topluluk olarak tanıtmaması⁴⁸ da göz önüne alındığında resmi olarak tanınan bir LGBTİ+ topluluğu bulunmamasının üniversite yönetiminin bir tutumu olmadığını söyleyebiliriz. Ayrıca göz önünde bulundurulması gereken bir başka konu da hak sahipleriyle yapılan görüşmelerde açıktan bir engel söz konusu olmasa da kampüsteki toplulukların LGBTİ+ alanında yapmak istedikleri etkinliklerde bürokratik süreçlerin diğer etkinliklere göre daha zorlayıcı olduğu ve üstü kapalı sansür uygulamalarının da gerçekleştiği söylenebilir.

- **Kütüphane**

Ekonomi Üniversitesi Kütüphanesi 2002 yılında hizmete girmiştir.⁴⁹ 2019 verilerine göre kütüphanede 57876 basılı kitap, tez ve kitap dışı materyal, 453426 elektronik kitap, 2107 ciltli dergi bulunmaktadır.⁵⁰

Üniversite kütüphanesinde bulunan basılı yayınlar hazırlanan anahtar kelime listesi üzerinden incelendiğinde toplamda yüz kırk yedi (147) adet LGBTİ+ içerikli basılı yayın bulunduğu görülmüştür.⁵¹ Ayrıca üniversite kütüphanesinin erişime imkan sağladığı online veri tabanları aracılığıyla da öğrenciler LGBTİ+ içerikli yayınlara online erişim sağlayabilmektedir.⁵²

⁴⁸ <https://www.ieu.edu.tr/tr/clubs>

⁴⁹ <https://kutuphane.ieu.edu.tr/tr/tarihce>

⁵⁰ https://phoenix.ieu.edu.tr/betanix/uploads/cms/library.ieu.edu.tr/4456_1583323691.pdf

⁵¹ <http://e-library.izmirekonomi.edu.tr/yordambt/yordam.php>

⁵² <https://kutuphane.ieu.edu.tr/tr>

6. GÖSTERGELER IŞIĞINDA

ÜNİVERSİTELERİN PUANLAMASI

Yapılan araştırmanın sonuçları öncelikle derlenerek bütün araştırmacılar tarafından incelemeye tabi tutulmuştur. Öncelikle her araştırmacıdan, gösterge listesinden yola çıkarak kendi araştırdığı konuyu kapsayan başlıklarda üniversiteyi değerlendirmesi istenmiş, araştırmacı bütün araştırmacılara konu ile ilgili kısa sunum gerçekleştirmiş ve değerlendirmesini paylaşmıştır. Bunun ardından bütün araştırmacılar bu değerlendirmeye nasıl ulaştığı konusunda araştırmacıya sorular sormuş ve göstergeler ele alınarak sonuç değerlendirmeye varılmıştır.

6.1. Ege Üniversitesi

Yapılan araştırma ile elde edilen sonuçlar uyarınca Ege Üniversitesinin gösterge listesine (EK 3) göre aldığı puan 73 üzerinden 6 olmuştur. Başarı yüzdesi ise %8,22'dir.

Ege Üniversitesi, gösterge listesinde yer alan "LGBTİ+ Kapsayıcı Politika" bölümünden sadece bir puan almıştır, alınan bu puan mezun trans öğrencilerin yasal olarak isim değiştirmesi durumunda üniversitenin diploma, mezun kimliği ve transkript üzerinde bu değişikliği yapıyor olmasından dolayı alınmıştır.

"LGBTİ+ ve Akademik Yaşam" bölümünden, üniversitede Kadın Çalışmaları Yüksek Lisans Programı olması, bir politika olmamasına rağmen ders içeriklerinde akademik personelin çabasıyla LGBTİ+ kapsayıcı içerik bulunması, üniversitede yürütülen LGBTİ+ odaklı araştırmaların az da olsa gerçekleşebiliyor olması sebebiyle kısmen puan alabilmiş, üniversite kütüphanesinden online olarak LGBTİ+ içerikli yayınlara erişilebiliyor olması sebebiyle ise tam puan almıştır. Böylece üniversite bu bölümden 2,5 puan almıştır.

"LGBTİ+ ve Üniversite Yaşamı" bölümünden, üniversitede doğrudan LGBTİ+ öğrenciler tarafından kurulmuş olmasa da LGBTİ+ kapsayıcı etkinlikler de düzenleyen resmi en az bir öğrenci topluluğu bulunması sebebiyle bir puan almıştır.

"LGBTİ+ ve Danışmanlık & Sağlık" bölümünden, üniversitede resmi olarak tanımlanmamış olsa da personelin çabasıyla psikolojik danışmanlık hizmetinin LGBTİ+'ları da kapsıyor olması, LGBTİ+ kapsayıcılığı bakımından eksik olsa da üniversitede HIV alanında danışmanlık ve bilgilendirme hizmeti veren bir birim olması, anonim olmasa da üniversite bünyesinde HIV test hizmeti bulunması sebebiyle kısmen olumlu puan almıştır. Böylece üniversite bu bölümden 1,5 puan almıştır.

"LGBTİ+ Desteği ve Kurumsal Bağlılık", "LGBTİ+ ve Konaklama & Yurt Yaşamı", "LGBTİ+ ve Kampüs Güvenliği" ve "LGBTİ+ İstihdamı" bölümlerinden üniversite hiç puan alamamıştır.

6.2. İzmir Ekonomi Üniversitesi

Yapılan araştırma ile elde edilen sonuçlar uyarınca İzmir Ekonomi Üniversitesinin gösterge listesine (EK 4) göre aldığı puan 73 üzerinden 5 olmuştur. Başarı yüzdesi ise 6,85'tir.

Üniversite, "LGBTİ+ Desteği ve Kurumsal Bağlılık" bölümünden, doğrudan bir LGBTİ+ topluluğu olmasa da üniversitenin resmi tanıtım sayfasında lezbiyen hakları alanında da çalıştığını belirten bir topluluk olması sebebiyle kısmen olumlu puan almıştır. Böylece üniversite bu bölümden 0,5 puan almıştır.

"LGBTİ+ ve Akademik Yaşam" bölümünden, bir politika olmamasına rağmen ders içeriklerinde akademik personelin çabasıyla LGBTİ+ kapsayıcı içerik bulunması, üniversitede yürütülen LGBTİ+ odaklı araştırmaların az da olsa gerçekleştiriliyor olması sebebiyle kısmen olumlu puan almış, üniversite kütüphanesinde önemli sayıda LGBTİ+ içerikli yayın bulunması ve üniversite kütüphanesinden online olarak LGBTİ+ içerikli yayınlara erişilebiliyor olması sebebiyle ise tam puan almıştır. Böylece üniversite bu bölümden 3 puan almıştır.

"LGBTİ+ ve Üniversite Yaşamı" bölümünden, üniversitede doğrudan LGBTİ+ öğrenciler tarafından kurulmuş olmasa da LGBTİ+ kapsayıcı etkinlikler de düzenleyen resmi en az bir öğrenci topluluğu bulunması sebebiyle bir puan almıştır.

"LGBTİ+ ve Danışmanlık & Sağlık" bölümünden, üniversitede resmi olarak tanımlanmamış olsa da personelin çabasıyla psikolojik danışmanlık hizmetinin LGBTİ+'ları da kapsıyor olması sebebiyle kısmen olumlu puan almıştır. Böylece üniversite bu bölümden 0,5 puan almıştır.

"LGBTİ+ Kapsayıcı Politika", "LGBTİ+ ve Konaklama & Yurt Yaşamı", "LGBTİ+ ve Kampüs Güvenliği" ve "LGBTİ+ İstihdamı" bölümlerinden üniversite hiç puan alamamıştır.

7. SONUÇ VE TAVSİYELER

Genç LGBTİ+ Derneği, her iki üniversiteye de yapmış olduğu araştırma, inceleme ve değerlendirme sonucunda 6. bölümde yapılan puanlamanın önümüzdeki dönemde yükseltilmesi ve bu üniversitelerin LGBTİ+'lar açısından tavsiye edilebilir üniversite haline gelmesi için aşağıdaki tavsiyelerde bulunmaktadır. Bu tavsiyelerin gerçekleşmesi, ilgili üniversitenin LGBTİ+ öğrenci, akademisyen ve personeli açısından mutlak anlamda yaşanabilir, sürdürülebilir bir üniversite idealinin gerçekleşmesini sağlayacağını temin etmez. Ancak tavsiyelerin gerçekleşmesi en azından üniversitenin koşullarının LGBTİ+'lar açısından daha olumlu bir noktaya taşınmasına yardımcı olacaktır.

- Üniversiteler barınma hakkını yerine getirmenin bir aracı olan yurt imkanının kullanılmasında trans kapsayıcı olmalı, bir yandan heteroseksüel öğrenciler için sağladığı standartları yükseltirken, LGBTİ+'lar açısından da eşitliği sağlayıcı pozitif aksiyonlar almalı, bunu iç mevzuatına yansıtmalı ve duyurmalıdır,
- Yurt imkanları LGBTİ+ öğrencilere LGBTİ+ dostu bir oda arkadaşıyla eşleşme imkanı sunacak şekilde yaratılmalıdır, kendini ikili cinsiyet sistemi dışında konumlandıran kişileri kapsayan alternatifleri yaratılmalıdır,
- Yurt ve diğer üniversite alanlarında yurt görevlisi olmayan diğer kişilerden kaynaklanabilecek fobik davranışlara karşı idari süreçler işletilmeli ve bunun yasal zemini oluşturulmalıdır,
- Üniversiteler LGBTİ+'lara yönelik önyargı kaynaklı olayların ve nefret suçlarının raporlanması için genel prosedürlerden farklı olarak erişilebilir, görünür ve bilinen bir prosedür oluşturmalıdır,
- Trans öğrencilerin geçiş süreçlerinin nüfus kayıtlarına ilişkin kısmı genel olarak mezuniyetten sonra tamamlanmaktadır. Üniversiteler, mezuniyetten sonra gerçekleşen kimlik bilgisi değişikliklerini, diploma ve transkript gibi kişinin hayatının sonuna kadar güncel olarak kullandığı belgelerde gerçekleştirmek konusunda hak odaklı yaklaşmalıdır,
- Henüz resmi isim değiştirme sürecine girmemiş ya da girememiş trans öğrencilerin nüfus kayıtlarında yer alan isim ve cinsiyet hanelerine göre değil kendilerini tanımladıkları isim ve cinsiyete göre özelleştirilmiş hizmetler almaları sağlanmalı, yoklama tablosu gibi kayıtlar buna göre güncellenmelidir,
- Üniversite yönetimleri 17 Mayıs, 20 Kasım gibi LGBTİ+ hareket ve onun kazanımları açısından sembolik tarihlerde kendi içindeki ve dışındaki kamuoyunun farkındalığını arttırmaya dönük beyanlarda bulunmalıdır,
- Sivil toplumun en önemli unsuru olan örgütlü topluluk olmak için üniversite mevzuatı LGBTİ+'lar açısından engeller çıkarmaktadır, bu tip engelleyici ve bürokratik kuralların bir an evvel terk edilerek LGBTİ+ öğrencilerin kulüp ve topluluk kurmaları kolaylaştırılmalı ve üniversite bütçesinden kaynak kullanılmalıdır,
- Üniversitelerin mevzuatında bulunan ve LGBTİ+'lar aleyhine suistimal edilmeye uygun olan "genel ahlak, edep" ve benzeri ifadelerin kaldırılması ya da bu

ifadelerin ayrımcı bir şekilde yorumlanamayacağına ilişkin hukuki güvenceler oluşturulmalıdır,

- Akademik araştırma alanında, toplumsal cinsiyet çalışmaları, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet karakteristiğine ilişkin çalışmaları kapsayacak şekilde genişletilmeli ve desteklenmeli, olmayan yerlerde ise bu çalışmalar veya enstitüler kurulmalıdır,

- Üniversite kurumsal olarak LGBTİ+ odaklı araştırma ve akademik çalışma yürüten öğretim üyelerine akademik özgürlük alanı sağlamalı ve bunu kamuoyu ile paylaşmalıdır,

- Üniversitenin hangi program kapsamında olursa olsun çeşitlilik, kapsayıcılık, farklılıklara ilişkin bütün çalışma alanları, LGBTİ+ kapsayıcı olması için gözden geçirilerek revize edilmelidir ve ilgili programın elverdiği oranda bu konularda müfredata eklemeler yapılmalıdır,

- Hukuk Fakültelerinde veya müfredatında temel hukuk disiplinlerine yer veren programlarda net bir biçimde ayrımcılık konusuna yer verilmeli ve LGBTİ+'lara dönük ayrımcılık kapsama alınmalıdır,

- Üniversiteler, yeni öğrencilerine dönük oryantasyon programları yürütmeli, bu programların içeriklerini cis-heteronormatif yaklaşımı dışta bırakarak inşa etmelidir,

- Üniversiteler alanda çalışan hak örgütlerin deneyimlerinden de faydalanarak ayrımcılık politika belgesi oluşturmalı ve kamuoyuna duyurmalıdır,

- LGBTİ+'lara dönük ayrımcılığa ilişkin veya bu ayrımcılık formunu da kapsayan bilgilendirici broşürler oluşturularak öğrencilere dağıtılmalı, üniversitenin görünür yerlerinde bulunan bilgilendirme panolarında farkındalığa dönük duyurular yapılmalıdır,

- Üniversiteler psiko- sosyal danışmanlıkla ilgili üniversite birimlerinde LGBTİ+'ların sorunları konusunda uzmanlaşmış personel istihdam etmeli, LGBTİ+'ların kimliğe dayalı ihtiyaçlarından, deneyimlerinden ve bu kimliklerin yaşadığı sorunlardan haberdar olan bir personel eşliğinde LGBTİ+ destekçisi bir danışma hizmeti sunmalıdır

- Üniversiteler yeni inşa edilen veya büyük oranda tadilatından geçirilen tüm binalarda en az bir cinsiyet kapsayıcı tuvalete yer vermeli ve bunu yaygınlaştırmalıdır,

- Üniversiteler, idari personelini LGBTİ+ farkındalığı ve hakları ile ayrımcılığı konularında bilgilendirme faaliyeti düzenlemelidir,

- Ege Üniversitesinin cinsel yolla aktarılan enfeksiyonlarla ilgili test hizmetlerinin, başvuru sahiplerinin kimlik bilgilerinin istenmeden (anonim) gerçekleşmesi sağlanmalı veya bu şekilde çalışabilecek başka merkezlere kurumsal destek vermelidir.

EK 1. Lügatçe

EK 2. Anahtar Kelime Havuzu

EK 3. Ege Üniversitesi'nin Üniversite LGBTİ+ Eşitlik Endeksi Kriterleri Üzerinden Değerlendirilmesi

EK 4. İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin Üniversite LGBTİ+ Eşitlik Endeksi Kriterleri Üzerinden Değerlendirilmesi

EK 5. Mülakat Soruları

EK 1: Lügatçe

Cinsel Yönelim: Kişinin kime/kimlere yönelik cinsel çekim hissettiğini ifade eden kavramdır.

Cinsiyet Kimliği: Kişinin kendini ait hissettiği, kendini tanımladığı cinsiyetidir.

Cinsiyet Karakteristiği: Kişinin fizyolojik, hormon ya da kromozom yapısı bakımından sahip olduğu karakteristik özelliklerini tanımlayan kelimedir.

Eşcinsel: Kişinin kendi cinsiyetinden kişilere karşı cinsel çekim hissetmesini ifade eden cinsel yönelimdir.

Lezbiyen: Eşcinsel kadın.

Gey: Eşcinsel erkek.

Bi+seksüel: Kişinin birden fazla cinsiyetten kişilere karşı cinsel çekim hissetmesini ifade eden cinsel yönelimler şemsiyesidir. (Panseksüel, panromantik, poliseksüel, biromantik, biseksüel, bi-meraklı, sorgulayan...)

Heteroseksüel: Kişinin kendi cinsiyeti dışındaki kişilere karşı cinsel çekim hissetmesini tanımlayan cinsel yönelimdir.

Trans*: Kişinin kendi cinsiyet kimliğini doğumda atanan cinsiyetinin dışında bir cinsiyette tanımlamasını ifade eden şemsiye terimidir.

Natrans/ cis: Kişinin cinsiyet kimliğini doğumda atanan cinsiyeti ile aynı şekilde tanımlamasıdır.

İnterseks: Cinsiyet karakteristiği bakımından -tıbbın tanımladığı- tipik kadın ya da tipik erkek özelliklerini taşımayan kişilerin tamamını ifade eden cinsiyet karakteristiğidir.

Artı: Natrans ve/veya heteroseksüel olmayan ve kendini lezbiyen, gey, bi(+seksüel, trans* ve interseks tanımları dışında da tanımlayan kişileri ifade eden semboldür.

Non-binary: Cinsiyetini ikili cinsiyet sistemi içerisinde tanımlamayan kişileri ifade eden cinsiyet kimliğidir.

Agender: Kişinin kendini cinsiyetsiz olarak tanımlamasıdır.

Akışkan cinsiyet (genderfluid): Kişinin kendi cinsiyet kimliğini değişken olarak tanımlamasıdır.

Queer: Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin süreğen ve sabit olmadığını, değişken olduğunu ifade eden kişileri tanımlayan kavramdır.

Ace+: Romantik ve/veya cinsel çekim bakımından seksüel olan insanlardan derecesi bakımından farklı olarak çekim deneyimleme çeşitliliğini içeren şemsiye bir kavramdır. (Aseksüel, aromantik, gria, demisekseül...)

Homofobi: Genel anlamıyla eşcinsellere ilişkin olumsuz duygu, düşünce, tutum ve davranışları ifade eden kavramdır.

Bifobi: Genel olarak bi(+seksüellere yönelik olumsuz duygu, düşünce, tutum ve davranışları ifade eden kavramdır.

Transfobi: Genel olarak translara* yönelik olumsuz duygu, düşünce, tutum ve davranışları ifade eden kavramdır.

Cisseksizm: İkili cinsiyet sistemi olarak da tarif edilebilecek, yalnızca ve zorunlu olarak cinsiyetin “kadın” ve “erkek” cinsiyetlerinden oluştuğunu, sadece iki cinsiyetin olduğu ve bu cinsiyetleri “biyolojik faktörlerin” belirlediği ve bunun “esas” olduğunu kabul eden ve dayatan ideolojidir.

Cis-Normatif: Cisseksizmin yapısal ve gündelik hayattaki karşılıkları olarak düşünülebilir. Trans varoluşların varlığını reddedilmesi, ikili cinsiyet sistemiyle belirlenmiş rollerin dayatılması ve herkesi natrans olarak kabul ederek toplumsal yapıların inşa edilmesi olarak tarif edilebilir.

Heteroseksizm: Heteroseksüelliğin yegane, biricik ve tek doğal cinsel yönelim olduğunu ileri süren, diğer cinsel yönelimleri yok sayan, baskılayan ya da aşağılayan ideolojidir.

Heteronormatif: Heteroseksüelliğin normal ve tek cinsel yönelim olarak görülmesi, toplumsal değerlerin, kuralların ve yaşam biçimlerinin herkes heteroseksüelmiş gibi kabul edilmesidir. Heteronormatif, heteroseksizmin pratik yönleri olarak da görülebilir; örneğin ‘karşıt’ cinsiyetlere sahip kişiler arasında olabileceği ve her cinsiyetin kendine has rolleri olduğunu iddia eden inançlar, düşünceler gündelik karşılıklar olarak ifade edilebilir.

EK 2: Anahtar Kelime Havuzu

Türkçe	English
Aseksüel	Asexual
Biseksüel	Bisexual
Cinsel Kimlik	Sexual Identity
Cinsel Yönelim	Sexual Orientation
Cinsiyet İfadesi	Gender Expression
Cinsiyet Karakteristiği	Sex Characteristic(s)
Cinsiyet Kimliği	Gender Identity
Eşcinsel	Homosexual (?)
Drag Queen / Drag King / Drag	Drag Queen / Drag King / Drag
Gey / Gay	Gay
İnterseks	Intersex
Lezbiyen	Lesbian
LGBT	LGBT
LGBTİ	LGBTI
LGBTT	LGBTT
LGBTİ+	LGBTI+
Queer / Kuir	Queer
Trans	Transgender
Transseksüel	Transsexual
Travesti	Transvestite

EK 3: Ege Üniversitesi'nin Üniversite LGBTİ+ Eşitlik Endeksi Kriterleri Üzerinden Değerlendirilmesi

Kriterler	Sonuç	Açıklama
1. LGBTİ+ Kapsayıcı Politikaya Dair Sorular		
1.1. Üniversitede ayrımcılık karşıtlığı politika belgesi var mı?	Hayır	
1.2. Üniversitede ayrımcılık karşıtı politika belgesi mevcutsa bu belge cinsel yönelim ifadesine yer vererek öğrenci, öğretim üyeleri ve üniversite personeline yönelik cinsel yönelime dayalı ayrımcılığı yasaklıyor mu?	Hayır	Politika belgesi bulunmuyor.
1.3. Üniversitede ayrımcılık karşıtı politika belgesi mevcutsa bu belge cinsiyet kimliği ve/veya "cinsiyet kimliği veya cinsiyet beyanı" ifadesine yer vererek öğrenci, öğretim üyeleri ve üniversite personeline yönelik cinsiyet kimliğine ya da beyana dayalı ayrımcılığı yasaklıyor mu?	Hayır	Politika belgesi bulunmuyor.
1.4. Üniversite, isimlerini yasal olarak değiştirmiş mezun trans öğrencilerine, aşağıdaki kayıtlarda geçen ismi değiştirme olanağı sunuyor mu? a. Mezun Kimliği b. Transkript c. Diploma	Evet	
1.5. Üniversite, isimlerini yasal olarak değiştirmemiş trans çalışanlarına, aşağıdaki kayıtlarda gerçek ismini kullanma olanağı sunuyor mu? a. Üniversite Personel Kimliği	Hayır	
1.6. Üniversite beden uyum /cinsiyet geçiş sürecini nüfus kayıtları anlamında tamamlamış olduğuna bakmaksızın trans öğrencilerin kayıt ve belgelerinde yer alan cinsiyet atamalarının öğrencinin talebi üzerine değiştirilmesine olanak sağlıyor mu?	Hayır	
1.7. Üniversite, öğrencilerin aşağıda yer alan kayıtlarda belirtilen kişinin kullanılmasını istediği ve cinsiyeti (Veya ikili cinsiyet sisteminin dışında olduğunu) gösteren zamirleri kullanmalarına olanak sağlıyor mu? a. Öğrenci Kimliği b. Transkript c. Diploma d. Öğrenci Bilgi Sisteminde Kayıtlı Bilgiler (Yoklama Listesi, Kütüphane Listesi, Mediko Kayıtları vb.)	Hayır	
Bölüm Sonucu		1/8, %12,5

2. LGBTİ+ Desteği ve Kurumsal Bağlılığa Dair Sorular		
2.1. Üniversitede LGBTİ+ öğrencilerinin desteklenmesi ve bu öğrencilerin sorunları/meseleleri ile ilgili kampüs farkındalığını artırmak amacıyla istihdam edilen ve görev tanımının yüzde 50'si veya daha fazlası bu amaca hizmet eden bir tam zamanlı personel bulunduruyor mu?	Hayır	
2.2. Üniversitede LGBTİ+ sorunlarının ele alındığı bir merkez ya da LGBTİ+ öğrenci kaynakları birimi (LGBTİ+, cinsiyet ve cinsellik eğitimi ve/veya destek hizmetleri) gibi kurumsal olarak fonlanan bir yer) var mı?	Hayır	
2.3. Üniversite öğrencilerini, öğretim üyelerini ve /veya personelini, LGBTİ+ meseleleri ve sorunları hakkında eğitmek üzere yılda en az bir kez düzenlenen mevcut bir Güvenli Bölge, Güvenli Alan ve/veya Destek eğitim programı var mı?	Hayır	
2.4. Üniversite yönetimi tarafından ayrımcılık formlarının ne olduğu ve ayrımcılığın örnekleri ile anlatıldığı ve gerçekleşmesi durumunda başvurulabilecek yöntemleri içeren bilgilendirme broşürleri dağıtılıyor mu veya bilgilendirme panoları mevcut mu?	Hayır	
2.5. Üniversite kampüsünde LGBTİ+'lar ve sorunları için kendisini açıkça destekçi/savunucu olarak tanımlayan mevcut, görünür ve rektörlük nezdinde statü sahibi bir topluluk var mı?	Hayır	
2.6. Üniversite görünür ve dışlanmış LGBTİ+'lar dahil olmak üzere personel/öğretim üyesi/ yöneticilerin istihdamında etkin şekilde çeşitlilik gözetiyor mu?	Hayır	
2.7. Üniversite bünyesinde LGBTİ+ meselelerini inceleyen ve kurumun üst düzey liderliği aracılığıyla, sürekli ve aktif şekilde raporlama yapan bir danışma kurulu ya da daimi danışma komitesi var mı?	Hayır	
2.8. Üniversitenin rektör, dekan veya genel sekreteri ya da buna denk yetki sahibi görevlileri görünür ve devamlı bir şekilde kampüsteki LGBTİ+ etkinliklerine/faaliyetlerine katılıyor mu?	Hayır	
2.9. Üniversitenin rektör, dekan veya genel sekreteri ya da buna denk yetki sahibi görevlileri kampüste çok kültürlülük ve/veya çeşitlilik meselelerini tartışırken, "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği/ beyanı" ve "lezbiyen, gey, biseksüel ve trans" ifadelerini açıkça dile getiriyor mu?	Hayır	
2.10. Üniversitede mezunlar derneği tarafından desteklenen etkin ve görünür bir LGBTİ+ mezun grubu var mı?	Hayır	

2.11. Üniversite yeni inşa edilen veya büyük oranda tadilatın geçirilen tüm binalarda en az bir cinsiyet kapsayıcı tuvaletin (kadın ve erkek tuvaleti diye ayrılmayan ve kendini ikili cinsiyetin dışında tanımlayan öğrencilerin kullanabildiği) bulunması gerektiğine ilişkin bir politikaya sahip mi?	Hayır	
2.12. Üniversite idari ve akademik binaların en az yarısında cinsiyet kapsayıcı tuvalet imkanı sağlıyor mu?	Hayır	
2.13. Üniversitede cinsiyet kapsayıcı tuvaletlerin yerini gösteren basılı bir liste/harita var mı ve/veya üniversite bu liste/haritalara kolayca erişilebilir ve/veya bunları online olarak indirebilme imkanı sunuyor mu?	Hayır	
2.14. Üniversite trans öğrenciler için kolayca erişilebilir özel kilitli soyunma dolabı ve duş kabini sunuyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		O/14 , %O

3. LGBTİ+ ve Akademik Yaşama Dair Sorular		
3.1. Üniversitede aşağıda yer alanların birinden veya daha fazlasından oluşan LGBTİ+ akademik programları var mı?		
a. Cinsiyet çalışmaları	Kısmen	Kadın Çalışmaları
b. Cinsellik çalışmaları	Hayır	
c. Kuir Çalışmaları	Hayır	
3.2. Üniversite LGBTİ+ meselelerini mevcut derslere entegre etme konusunda uyumlu bir çaba gösteriyor mu ya da yöneticiler/öğretim üyeleri müfredatta/sınıfta heteronormativiteye ve cinsiyet normatifliğine yer veriyor mu?	Kısmen	Üniversitede kurumsal politika yok ancak öğretim görevlileri fiilen yer verebiliyor.
3.3. Üniversite kütüphanelerinde LGBTİ+ deneyimlerinden bahseden önemli sayıda kitap/sürelî yayın var mı?	Hayır	Yapılan taramada 24 yayın bulunmuş bunlardan üçü ise LGBTİ+ kimlikleri hastalık olarak gören yayınlardır.
3.4. Üniversitenin ağırlıklı olarak LGBTİ+ sorunlarını ele alan akademik dergi ve veri tabanlarına yıllık üyeliği var mı veya akademik araştırma kapsamında bu kaynaklara kolay erişim imkanı sunuyor mu?	Evet	
3.5. Üniversiteniz yeni gelen öğretim üyelerine/üniversite personeline/yöneticilerine oryantasyon programı sırasında cinsel yönelim odaklı konuları içeren bir eğitim fırsatı sunuyor mu?	Hayır	
3.6. Üniversiteniz yeni gelen öğretim üyelerine/üniversite personeline/ yöneticilerine	Hayır	

oryantasyon programı sırasında cinsel kimlik/beyan odaklı konuları içeren bir eğitim fırsatı sunuyor mu?		
3.7. Üniversite LGBTİ+ odaklı araştırma ve akademik çalışma yürüten öğretim üyelerine akademik özgürlük alanı sağlıyor mu?	Kısmen	
3.8. Üniversiteniz LGBTİ+ odaklı araştırma ve akademik çalışma yürüten öğretim üyelerinin terfi ve kadro süreçlerini destekliyor mu?	Hayır	
3.9. Üniversiteniz LGBTİ+ alanında akademik bursa sahip öğretim üyelerini etkin şekilde istihdam ediyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		2,5/9 %27,78

4. LGBTİ+ ve Üniversite Yaşamına Dair Sorular		
4.1. Üniversiteniz LGBTİ+'ların deneyimlerine ve sorunlarına ilişkin farkındalığı artırmaya yönelik faaliyetler ve organizasyonlar yürütüyor mu?	Hayır	
4.2. Üniversiteniz LGBTİ+ öğrencilerine yönelik periyodik olarak sosyal etkinlikler düzenliyor mu?	Hayır	
4.3. Üniversite görünür ve etkin bir LGBTİ+ temsiliyetine yer veriyor mu?	Hayır	
4.4. Üniversite kendi ofislerde/ departmanlarda gönüllü ve/veya ücretli öğrenci pozisyonları aracılığıyla görünür ve etkin bir LGBTİ+ temsiliyeti ve/veya liderlik rolleri üstleniyor mu?	Hayır	
4.5. Üniversitede doğrudan LGBTİ+ öğrencileri ve destekçileri için kurulmuş olmasa da faaliyetleri arasında bu başlıklara da yer veren ve aynı zamanda üniversite tarafından da onaylanan en az bir öğrenci kulübü veya tanınmış öğrenci topluluğu var mı?	Evet	
4.6. Üniversitede trans öğrenciler için ve/veya öncelikle trans öğrencilerin ihtiyaçlarına hizmet eden ve üniversite tarafından onaylanan en az bir öğrenci kulübü veya tanınmış öğrenci topluluğu var mı?	Hayır	
4.7. Üniversitede çoklu ayrımcılığa maruz kalan LGBTİ+ bireylerinin kesişim kimlikleri hakkında periyodik olarak faaliyetler ve organizasyonlar düzenliyor mu?	Hayır	
4.8. Üniversite kendi bünyesindeki alanlarda/departmanlarda/ofislerde çalışan profesyonellere ve öğrenci personellerine yönelik LGBTİ+ farkındalık eğitimleri düzenliyor mu? (Bu eğitimler Güvenli Bölge, Güvenli Alan ve/veya Destek eğitimini kapsamayabilir).	Hayır	

4.9. Üniversite kendi bünyesindeki alanlarda/departmanlarda/ofislerde LGBTİ+ları, LGBTİ+ deneyimlerini ve meselelerini/sorunlarını ele alan etkinlikler/organizasyonlar için periyodik planlama ve/veya ortak sponsorluk yapıyor mu? (Güvenli Bölge, Alan ve/veya Destek eğitimini kapsamayan etkinlikler)	Hayır	
4.10. Üniversite burs, kariyer hizmetleri ve iş fırsatları için LGBTİ+ dostu istihdam ve iş yerlerinin belirlenmesi için kaynak sağlıyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		1/10 %10

5. LGBTİ+ ve Konaklama & Yurt Yaşamına Dair Sorular		
5.1. Üniversite kampüste konaklama başvurularında LGBTİ+ öğrencilere LGBTİ+ dostu bir oda arkadaşıyla eşleşme imkanı sunuyor mu?	Hayır	
5.2. Üniversite LGBTİ+ odaklı bir yaşam alanı, LGBTİ+ temalı bir kat ve/veya LGBTİ+'ların/ destekçilerinin birlikte yaşamasına/öğrenmesine olanak veren bir topluluk programı sunuyor mu?	Hayır	
5.3. Üniversite öğrencilerin oda seçiminde, mevcut standart bir seçenek olarak cinsiyet kapsayıcı konaklama (çift ve daha fazla yatak sayısı olan, kendini ikili cinsiyet dışında tanımlayanların kalabildiği, kadın ve erkek diye ayrılmamış), imkanı sunuyor mu?	Hayır	
5.4. Üniversite konaklama ve yaşam alanlarının en az yarısında aşağıda yer alan seçenekleri sağlıyor mu?		
a. Cinsiyet Kapsayıcı Tuvalet	Hayır	
b. Soyunma Kabini/ Kilitli Dolap	Hayır	
5.5. Üniversiteniz yurt görevlisi personeline LGBTİ+ sorunları ve deneyimlerine ilişkin yıllık eğitimler veriyor mu?	Hayır	
5.6. Üniversiteniz, oda arkadaşı değişikliği, acil durum müdahalesi ve/veya acil idari yardım gibi konularda destek sağlamak amacıyla, LGBTİ+ öğrencilerinin güvenlik endişesiyle oda arkadaşı sorunlarını veya konaklama meselelerini/sorunlarını paylaşabilecekleri görünür bir raporlama mekanizması sağlıyor mu?	Hayır	
5.7. Yurt personeli cinsel yönelim konularına ve LGBTİ+ deneyim ve sorunlarına ilişkin farkındalığı arttırmak amacıyla yurt sakinlerine faaliyet ve etkinlikler düzenliyor mu?	Hayır	
5.8. Yurt personeli cinsiyet kimliği/beyanı konularına ve trans deneyim ve sorunlarına ilişkin farkındalığı arttırmak amacıyla yurt sakinlerine faaliyet ve etkinlikler düzenliyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		0/8 %0

6. LGBTİ+ ve Kampüs Güvenliğine Dair Sorular		
6.1. Üniversitenin LGBTİ+'lara yönelik önyargı kaynaklı olayların ve nefret suçlarının raporlanması için genel prosedürlerden farklı olarak erişilebilir, görünür ve bilinen bir prosedürü var mı?	Hayır	
6.2. Üniversitenin, aşağıda yer alan LGBTİ+ sorunlarına yönelik önyargı kaynaklı olaylara ya da nefret suçlarına dair bir raporlama sistemi var mı?		
a. Tehdit	Hayır	
b. Şantaj	Hayır	
c. Zorbalık	Hayır	
d. Özel bilginin istem dışı alenileştirilmesi	Hayır	
e. Kişisel veri kurallarının ihlali	Hayır	
6.3. Üniversitenin nefret suçlarının tanımlanması, önlenmesi ve önyargı kaynaklı olayların ve nefret suçlarının nasıl raporlanması ve bu suçlara nasıl karşılık verilmesi konusunda güvenlik görevlilerine, öğrencilere, öğretim üyelerine ve üniversite personeline yönelik düzenli ve sürekli bir eğitim sağlıyor mu?	Hayır	
6.4. Üniversitedeki özel veya resmi güvenlik görevlileri LGBTİ+ öğrenci liderleri/dernekleriyle bir araya geliyor mu?	Hayır	
6.5. Üniversite son iki yıl içerisinde, güvenlik görevlilerine LGB deneyimleri ve sorunları ve/veya LGB karşıtı şiddet konusunda eğitim verdi mi?	Hayır	
6.6. Üniversite son iki yıl içerisinde güvenlik görevlilerine transfobik şiddet konusunda ve trans öğrencilerin cinsiyet kimliklerine uygun mekanları kullanma olanağına ilişkin özel farkındalık içeren trans deneyimleri ve sorunları hakkında eğitim verdi mi?	Hayır	
6.7. Üniversiteniz görünür ve dışlanmış LGBTİ+'lar dahil olmak üzere güvenlik görevlilerinin istihdamında çeşitliliği etkin şekilde gözetiyor mu?	Hayır	
6.8. Üniversite aynı cinsiyet/aynı cins ve yakın partner şiddeti mağdurları için destek sağlıyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		0/8 %0

7. LGBTİ+ ve Danışmanlık & Sağlık Soruları		
7.1. Üniversite bünyesindeki bireylerin aşağıda yer alan kimliklerini ve kimlikten kaynaklı sorunlarını duyurma ve açıklama süreçlerinde bir destek grubu/ grupları sağlıyor mu?		
a. Lezbiyen	Hayır	
b. Biseksüel kadın	Hayır	
c. Biseksüel erkek	Hayır	
d. Gey	Hayır	
e. Trans kadın	Hayır	
f. Trans erkek	Hayır	
g. İnterseks	Hayır	
7.2. Üniversite LGBTİ+ odaklı uzman eşliğinde LGBTİ+ destekçisi bir danışma hizmeti sunuyor mu?	Kısmen	Üniversitenin böyle bir hizmeti yok fakat personelin kendi çabası ile böyle bir hizmet verilmektedir.
7.3. Üniversite depresyon, intihar ve zihinsel sağlık sorunları konusunda LGBTİ+'ları içeren risk altındaki öğrencilerin belirlenmesini sağlamak amacıyla öğrencilere ve personele yönelik özel bir eğitim sunuyor mu?	Hayır	
7.4. Üniversite kondom ve HIV/Cinsel yolla bulaşan enfeksiyon (CYBE) hizmetleri ve kaynakları hakkında LGBTİ+ kapsayıcı bilgi paylaşıyor mu?	Kısmen	EGE Haum üzerinden böyle bir çalışma yürütülüyor fakat kapsamı ve kapsayıcılığı yetersiz.
7.5. Üniversite düzenli olarak ücretsiz, anonim ve kolayca erişilebilir HIV/CYBE testleri sağlıyor mu?	Kısmen	Hastane bünyesinde test imkanı var fakat anonim değil.
7.6. Üniversite LGBTİ+ öğrencilerine özel farkındalık ve eğitim programları sunuyor mu?	Hayır	
7.7. Üniversite, kendisine bağlı sağlık kurumlarında istihdam edilen personelin LGBTİ+'ların sağlık ihtiyacına yönelik farkındalıklarını ve duyarlılıklarını artırmayı hedefleyen yıllık eğitimler gerçekleştiriyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		1,5/7 %21,42

8. LGBTİ+ İstihdamı		
8.1. Üniversitede toplumsal olarak dezavantajlı kabul edilen grupların üniversitede istihdamına ilişkin eşitsizliği ve ayrımcılığı gideren yazılı politika belgelerine sahip mi?	Hayır	
8.2. Üniversite LGBTİ+ öğrencilerini de kalıcı istihdam yoluyla etkin şekilde bünyesinde tutmaya çalışıyor mu?	Hayır	
8.3. Üniversite LGBTİ+ öğrencilerine özel yıllık burs imkanı sunuyor mu?	Hayır	
8.4. Üniversite yeni öğrenciler için her yıl düzenlenen oryantasyon programında cinsel yönelimle ilgili konuları içeren bir program sunuyor mu?	Hayır	
8.5. Üniversite yeni öğrenciler için her yıl düzenlenen oryantasyon programında cinsel kimlik/beyan ile ilgili konuları içeren bir program sunuyor mu?	Hayır	
8.6. Üniversite LGBTİ+ öğrencilerine ve destekçilerine, mezuniyet törenlerinde kimliklerin görünürlüğünü sağlayan sembol / flama / bayrakların kullanılabilmesine ilişkin özgürlükçü bir politikaya sahip mi?	Hayır	
8.7. Üniversite akademik hayata ve üniversiteye geçiş yapan LGBTİ+ öğrencilerini karşılayan ve onlara yardımcı olan bir LGBTİ+ mentor programı var mı?	Hayır	
8.8. Üniversite son iki yılda, üniversite kayıt personellerine LGBTİ+ öğrencilerinin deneyimleri ve yaşadıkları sorunlar üzerine eğitim verdi mi?	Hayır	
8.9. Üniversite ifşa edilen ya da ebeveynlerine/ailelerine açılan ve sonrasında sömestr/akademik yıl kaydı için gerekli finansal desteği kaybeden LGBTİ+ öğrencilerini destekleyen acil yardım fonu ya da kaynak sunuyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		0/9 %0
Genel Sonuç		6/73 %8,22

EK 4: Ekonomi Üniversitesi'nin Üniversite LGBTİ+ Eşitlik Endeksi Kriterleri Üzerinden Değerlendirilmesi

Kriterler	Sonuç	Açıklama
1. LGBTİ+ Kapsayıcı Politikaya Dair Sorular		
1.1. Üniversitede ayrımcılık karşıtlığı politika belgesi var mı?	Hayır	
1.2. Üniversitede ayrımcılık karşıtı politika belgesi mevcutsa bu belge cinsel yönelim ifadesine yer vererek öğrenci, öğretim üyeleri ve üniversite personeline yönelik cinsel yönelime dayalı ayrımcılığı yasaklıyor mu?	Hayır	Politika belgesi bulunmuyor.
1.3. Üniversitede ayrımcılık karşıtı politika belgesi mevcutsa bu belge cinsiyet kimliği ve/veya "cinsiyet kimliği veya cinsiyet beyanı" ifadesine yer vererek öğrenci, öğretim üyeleri ve üniversite personeline yönelik cinsiyet kimliğine ya da beyana dayalı ayrımcılığı yasaklıyor mu?	Hayır	Politika belgesi bulunmuyor.
1.4. Üniversite, isimlerini yasal olarak değiştirmemiş trans öğrencilerine, aşağıdaki kayıtlarda geçen ismi alma olanağı sunuyor mu? a. Öğrenci Kimliği b. Transkript c. Diploma	Hayır	
1.5. Üniversite, isimlerini yasal olarak değiştirmemiş trans çalışanlarına, aşağıdaki kayıtlarda gerçek ismini kullanma olanağı sunuyor mu? a. Üniversite Personel Kimliği	Hayır	
1.6. Üniversite beden uyum /cinsiyet geçiş sürecini nüfus kayıtları anlamında tamamlamış olduğuna bakmaksızın trans öğrencilerin kayıt ve belgelerinde yer alan cinsiyet atamalarının öğrencinin talebi üzerine değiştirilmesine olanak sağlıyor mu?	Hayır	
1.7. Üniversite, öğrencilerin aşağıda yer alan kayıtlarda belirtilen kişinin kullanılmasını istediği ve cinsiyeti (Veya ikili cinsiyet sisteminin dışında olduğunu) gösteren zamirleri kullanmalarına olanak sağlıyor mu? a. Öğrenci Kimliği b. Transkript c. Diploma d. Öğrenci Bilgi Sisteminde Kayıtlı Bilgiler (Yoklama Listesi, Kütüphane Listesi, Mediko Kayıtları vb.)	Hayır	
Bölüm Sonucu		0/7 %0

2. LGBTİ+ Desteği ve Kurumsal Bağlılığa Dair Sorular		
2.1. Üniversitede LGBTİ+ öğrencilerinin desteklenmesi ve bu öğrencilerin sorunları/meseleleri ile ilgili kampüs farkındalığını artırmak amacıyla istihdam edilen ve görev tanımının yüzde 50'si veya daha fazlası bu amaca hizmet eden bir tam zamanlı personel bulunduruyor mu?	Hayır	
2.2. Üniversitede LGBTİ+ sorunlarının ele alındığı bir merkez ya da LGBTİ+ öğrenci kaynakları birimi (LGBTİ+, cinsiyet ve cinsellik eğitimi ve/veya destek hizmetleri) gibi kurumsal olarak fonlanan bir yer) var mı?	Hayır	
2.3. Üniversite öğrencilerini, öğretim üyelerini ve /veya personelini, LGBTİ+ meseleleri ve sorunları hakkında eğitmek üzere yılda en az bir kez düzenlenen mevcut bir Güvenli Bölge, Güvenli Alan ve/veya Destek eğitim programı var mı?	Hayır	
2.4. Üniversite yönetimi tarafından ayrımcılık formlarının ne olduğu ve ayrımcılığın örnekleri ile anlatıldığı ve gerçekleşmesi durumunda başvurulabilecek yöntemleri içeren bilgilendirme broşürleri dağıtılıyor mu veya bilgilendirme panoları mevcut mu?	Hayır	
2.5. Üniversite kampüsünde LGBTİ+'lar ve sorunları için kendisini açıkça destekçi/savunucu olarak tanımlayan mevcut, görünür ve rektörlük nezdinde statü sahibi bir topluluk var mı?	Kısmen	Lezbiyen hakları alanında da çalışan Mor Kolektif topluluğu var.
2.6. Üniversite görünür ve dışlanmış LGBTİ+'lar dahil olmak üzere personel/öğretim üyesi/ yöneticilerin istihdamında etkin şekilde çeşitlilik gözetiyor mu?	Hayır	
2.7. Üniversite bünyesinde LGBTİ+ meselelerini inceleyen ve kurumun üst düzey liderliği aracılığıyla, sürekli ve aktif şekilde raporlama yapan bir danışma kurulu ya da daimi danışma komitesi var mı?	Hayır	
2.8. Üniversitenin rektör, dekan veya genel sekreteri ya da buna denk yetki sahibi görevlileri görünür ve devamlı bir şekilde kampüsteki LGBTİ+ etkinliklerine/faaliyetlerine katılıyor mu?	Hayır	
2.9. Üniversitenin rektör, dekan veya genel sekreteri ya da buna denk yetki sahibi görevlileri kampüste çok kültürlülük ve/veya çeşitlilik meselelerini tartışırken, "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği/ beyanı" ve "lezbiyen, gey, biseksüel ve trans" ifadelerini açıkça dile getiriyor mu?	Hayır	
2.10. Üniversitede mezunlar derneği tarafından desteklenen etkin ve görünür bir LGBTİ+ mezun grubu var mı?	Hayır	

2.11. Üniversite yeni inşa edilen veya büyük oranda tadilatından geçirilen tüm binalarda en az bir cinsiyet kapsayıcı tuvaletin (kadın ve erkek tuvaleti diye ayrılmayan ve kendini ikili cinsiyetin dışında tanımlayan öğrencilerin kullanabildiği) bulunması gerektiğine ilişkin bir politikaya sahip mi?	Hayır	
2.12. Üniversite idari ve akademik binaların en az yarısında cinsiyet kapsayıcı tuvalet imkanı sağlıyor mu?	Hayır	
2.13. Üniversitede cinsiyet kapsayıcı tuvaletlerin yerini gösteren basılı bir liste/harita var mı ve/veya üniversite bu liste/haritalara kolayca erişilebilir ve/veya bunları online olarak indirebilme imkanı sunuyor mu?	Hayır	
2.14. Üniversite trans öğrenciler için kolayca erişilebilir özel kilitli soyunma dolabı ve duş kabini sunuyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		0,5/14 %3,57

3. LGBTİ+ ve Akademik Yaşama Dair Sorular		
3.1. Üniversitede aşağıda yer alanların birinden veya daha fazlasından oluşan LGBTİ+ akademik programları var mı?		
a. Cinsiyet çalışmaları	Hayır	
b. Cinsellik çalışmaları	Hayır	
c. Kuir Çalışmaları	Hayır	
3.2. Üniversite LGBTİ+ meselelerini mevcut derslere entegre etme konusunda uyumlu bir çaba gösteriyor mu ya da yöneticiler/öğretim üyeleri müfredatta/sınıfta heteronormativiteye ve cinsiyet normatifliğine yer veriyor mu?	Kısmen	Üniversitede kurumsal politika yok ancak öğretim görevlileri fiilen yer verebiliyor.
3.3. Üniversite kütüphanelerinde LGBTİ+ deneyimlerinden bahseden önemli sayıda kitap/sürelî yayın var mı?	Evet	
3.4. Üniversitenin ağırlıklı olarak LGBTİ+ sorunlarını ele alan akademik dergi ve veri tabanlarına yıllık üyeliği var mı veya akademik araştırma kapsamında bu kaynaklara kolay erişim imkanı sunuyor mu?	Evet	
3.5. Üniversiteniz yeni gelen öğretim üyelerine/üniversite personeline/yöneticilerine oryantasyon programı sırasında cinsel yönelim odaklı konuları içeren bir eğitim fırsatı sunuyor mu?	Hayır	

3.6. Üniversiteniz yeni gelen öğretim üyelerine/üniversite personeline/ yöneticilerine oryantasyon programı sırasında cinsel kimlik/beyan odaklı konuları içeren bir eğitim fırsatı sunuyor mu?	Hayır	
3.7. Üniversite LGBTİ+ odaklı araştırma ve akademik çalışma yürüten öğretim üyelerine akademik özgürlük alanı sağlıyor mu?	Kısmen	
3.8. Üniversiteniz LGBTİ+ odaklı araştırma ve akademik çalışma yürüten öğretim üyelerinin terfi ve kadro süreçlerini destekliyor mu?	Hayır	
3.9. Üniversiteniz LGBTİ+ alanında akademik bursa sahip öğretim üyelerini etkin şekilde istihdam ediyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		3/9 %33,34

4. LGBTİ+ ve Üniversite Yaşamına Dair Sorular		
4.1. Üniversiteniz LGBTİ+'ların deneyimlerine ve sorunlarına ilişkin farkındalığı artırmaya yönelik faaliyetler ve organizasyonlar yürütüyor mu?	Hayır	
4.2. Üniversiteniz LGBTİ+ öğrencilerine yönelik periyodik olarak sosyal etkinlikler düzenliyor mu?	Hayır	
4.3. Üniversite görünür ve etkin bir LGBTİ+ temsiliyetine yer veriyor mu?	Hayır	
4.4. Üniversite kendi ofislerde/ departmanlarda gönüllü ve/veya ücretli öğrenci pozisyonları aracılığıyla görünür ve etkin bir LGBTİ+ temsiliyeti ve/veya liderlik rolleri üstleniyor mu?	Hayır	
4.5. Üniversitede doğrudan LGBTİ+ öğrencileri ve destekçileri için kurulmuş olmasa da faaliyetleri arasında bu başlıklara da yer veren ve aynı zamanda üniversite tarafından da onaylanan en az bir öğrenci kulübü veya tanınmış öğrenci topluluğu var mı?	Evet	
4.6. Üniversitede trans öğrenciler için ve/veya öncelikle trans öğrencilerin ihtiyaçlarına hizmet eden ve üniversite tarafından onaylanan en az bir öğrenci kulübü veya tanınmış öğrenci topluluğu var mı?	Hayır	
4.7. Üniversitede çoklu ayrımcılığa maruz kalan LGBTİ+ bireylerinin kesişim kimlikleri hakkında periyodik olarak faaliyetler ve organizasyonlar düzenliyor mu?	Hayır	
4.8. Üniversite kendi bünyesindeki alanlarda/departmanlarda/ofislerde çalışan profesyonellere ve öğrenci personellerine yönelik LGBTİ+ farkındalık eğitimleri düzenliyor mu? (Bu eğitimler Güvenli Bölge, Güvenli Alan ve/veya Destek eğitimini kapsamayabilir).	Hayır	

4.9. Üniversite kendi bünyesindeki alanlarda/departmanlarda/ofislerde LGBTİ+'ları, LGBTİ+ deneyimlerini ve meselelerini/sorunlarını ele alan etkinlikler/organizasyonlar için periyodik planlama ve/veya ortak sponsorluk yapıyor mu? (Güvenli Bölge, Alan ve/veya Destek eğitimini kapsamayan etkinlikler)	Hayır	
4.10. Üniversite burs, kariyer hizmetleri ve iş fırsatları için LGBTİ+ dostu istihdam ve iş yerlerinin belirlenmesi için kaynak sağlıyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		1/10 %10

5. LGBTİ+ ve Konaklama & Yurt Yaşamına Dair Sorular		
5.1. Üniversite kampüste konaklama başvurularında LGBTİ+ öğrencilere LGBTİ+ dostu bir oda arkadaşıyla eşleşme imkanı sunuyor mu?	Hayır	
5.2. Üniversite LGBTİ+ odaklı bir yaşam alanı, LGBTİ+ temalı bir kat ve/veya LGBTİ+'ların/ destekçilerinin birlikte yaşamasına/öğrenmesine olanak veren bir topluluk programı sunuyor mu?	Hayır	
5.3. Üniversite öğrencilerin oda seçiminde, mevcut standart bir seçenek olarak cinsiyet kapsayıcı konaklama (çift ve daha fazla yatak sayısı olan, kendini ikili cinsiyet dışında tanımlayanların kalabildiği, kadın ve erkek diye ayrılmamış), imkanı sunuyor mu?	Hayır	
5.4. Üniversite konaklama ve yaşam alanlarının en az yarısında aşağıda yer alan seçenekleri sağlıyor mu?		
a. Cinsiyet Kapsayıcı Tuvalet	Hayır	
b. Soyunma Kabini/ Kilitli Dolap	Hayır	
5.5. Üniversiteniz yurt görevlisi personeline LGBTİ+ sorunları ve deneyimlerine ilişkin yıllık eğitimler veriyor mu?	Hayır	
5.6. Üniversiteniz, oda arkadaşı değişikliği, acil durum müdahalesi ve/veya acil idari yardım gibi konularda destek sağlamak amacıyla, LGBTİ+ öğrencilerinin güvenlik endişesiyle oda arkadaşı sorunlarını veya konaklama meselelerini/sorunlarını paylaşabilecekleri görünür bir raporlama mekanizması sağlıyor mu?	Hayır	
5.7. Yurt personeli cinsel yönelim konularına ve LGBTİ+ deneyim ve sorunlarına ilişkin farkındalığı arttırmak amacıyla yurt sakinlerine faaliyet ve etkinlikler düzenliyor mu?	Hayır	

5.8. Yurt personeli cinsiyet kimliği/beyanı konularına ve trans deneyim ve sorunlarına ilişkin farkındalığı arttırmak amacıyla yurt sakinlerine faaliyet ve etkinlikler düzenliyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		0/8 %0

6. LGBTİ+ ve Kampüs Güvenliğine Dair Sorular		
6.1. Üniversitenin LGBTİ+'lara yönelik önyargı kaynaklı olayların ve nefret suçlarının raporlanması için genel prosedürlerden farklı olarak erişilebilir, görünür ve bilinen bir prosedürü var mı?	Hayır	
6.2. Üniversitenin, aşağıda yer alan LGBTİ+ sorunlarına yönelik önyargı kaynaklı olaylara ya da nefret suçlarına dair bir raporlama sistemi var mı?		
a. Tehdit	Hayır	
b. Şantaj	Hayır	
c. Zorbalık	Hayır	
d. Özel bilginin istem dışı alenileştirmesi	Hayır	
e. Kişisel veri kurallarının ihlali	Hayır	
6.3. Üniversitenin nefret suçlarının tanımlanması, önlenmesi ve önyargı kaynaklı olayların ve nefret suçlarının nasıl raporlanması ve bu suçlara nasıl karşılık verilmesi konusunda güvenlik görevlilerine, öğrencilere, öğretim üyelerine ve üniversite personeline yönelik düzenli ve sürekli bir eğitim sağlıyor mu?	Hayır	
6.4. Üniversitedeki özel veya resmi güvenlik görevlileri LGBTİ+ öğrenci liderleri/dernekleriyle bir araya geliyor mu?	Hayır	
6.5. Üniversite son iki yıl içerisinde, güvenlik görevlilerine LGB deneyimleri ve sorunları ve/veya LGB karşıtı şiddet konusunda eğitim verdi mi?	Hayır	
6.6. Üniversite son iki yıl içerisinde güvenlik görevlilerine transfobik şiddet konusunda ve trans öğrencilerin cinsiyet kimliklerine uygun mekanları kullanma olanağına ilişkin özel farkındalık içeren trans deneyimleri ve sorunları hakkında eğitim verdi mi?	Hayır	
6.7. Üniversiteniz görünür ve dışlanmış LGBTİ+'lar dahil olmak üzere güvenlik görevlilerinin istihdamında çeşitliliği etkin şekilde gözetiyor mu?	Hayır	
6.8. Üniversite aynı cinsiyet/aynı cins ve yakın partner şiddeti mağdurları için destek sağlıyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		0/8 %0

7. LGBTİ+ ve Danışmanlık & Sağlık Soruları		
7.1. Üniversite bünyesindeki bireylerin aşağıda yer alan kimliklerini ve kimlikten kaynaklı sorunlarını duyurma ve açıklama süreçlerinde bir destek grubu/ grupları sağlıyor mu?		
a. Lezbiyen	Hayır	
b. Biseksüel kadın	Hayır	
c. Biseksüel erkek	Hayır	
d. Gey	Hayır	
e. Trans kadın	Hayır	
f. Trans erkek	Hayır	
g. İnterseks	Hayır	
7.2. Üniversite LGBTİ+ odaklı uzman eşliğinde LGBTİ+ destekçisi bir danışma hizmeti sunuyor mu?	Kismen	Personelin kendi çabası
7.3. Üniversite depresyon, intihar ve zihinsel sağlık sorunları konusunda LGBTİ+'ları içeren risk altındaki öğrencilerin belirlenmesini sağlamak amacıyla öğrencilere ve personele yönelik özel bir eğitim sunuyor mu?	Hayır	
7.4. Üniversite kondom ve HIV/Cinsel yolla bulaşan enfeksiyon (CYBE) hizmetleri ve kaynakları hakkında LGBTİ+ kapsayıcı bilgi paylaşıyor mu?	Hayır	
7.5. Üniversite düzenli olarak ücretsiz, anonim ve kolayca erişilebilir HIV/CYBE testleri sağlıyor mu?	Hayır	
7.6. Üniversite LGBTİ+ öğrencilerine özel farkındalık ve eğitim programları sunuyor mu?	Hayır	
7.7. Üniversite, kendisine bağlı sağlık kurumlarında istihdam edilen personelin LGBTİ+'ların sağlık ihtiyacına yönelik farkındalıklarını ve duyarlılıklarını artırmayı hedefleyen yıllık eğitimler gerçekleştiriyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		0,5/7 %7,14

8. LGBTİ+ İstihdamı		
8.1. Üniversitede toplumsal olarak dezavantajlı kabul edilen grupların üniversitede istihdamına ilişkin eşitsizliği ve ayrımcılığı gideren yazılı politika belgelerine sahip mi?	Hayır	
8.2. Üniversite LGBTİ+ öğrencilerini de kalıcı istihdam yoluyla etkin şekilde bünyesinde tutmaya çalışıyor mu?	Hayır	
8.3. Üniversite LGBTİ+ öğrencilerine özel yıllık burs imkanı sunuyor mu?	Hayır	
8.4. Üniversite yeni öğrenciler için her yıl düzenlenen oryantasyon programında cinsel yönelimle ilgili konuları içeren bir program sunuyor mu?	Hayır	
8.5. Üniversite yeni öğrenciler için her yıl düzenlenen oryantasyon programında cinsel kimlik/beyan ile ilgili konuları içeren bir program sunuyor mu?	Hayır	
8.6. Üniversite LGBTİ+ öğrencilerine ve destekçilerine, mezuniyet törenlerinde kimliklerin görünürlüğünü sağlayan sembol / flama / bayrakların kullanılabilmesine ilişkin özgürlükçü bir politikaya sahip mi?	Hayır	
8.7. Üniversite akademik hayata ve üniversiteye geçiş yapan LGBTİ+ öğrencilerini karşılayan ve onlara yardımcı olan bir LGBTİ+ mentor programı var mı?	Hayır	
8.8. Üniversite son iki yılda, üniversite kayıt personellerine LGBTİ+ öğrencilerinin deneyimleri ve yaşadıkları sorunlar üzerine eğitim verdi mi?	Hayır	
8.9. Üniversite ifşa edilen ya da ebeveynlerine/ailelerine açılan ve sonrasında sömestr/akademik yıl kaydı için gerekli finansal desteği kaybeden LGBTİ+ öğrencilerini destekleyen acil yardım fonu ya da kaynak sunuyor mu?	Hayır	
Bölüm Sonucu		0/9 %0
Genel Sonuç		5/73 %6,85

EK 5: Mülakat Soruları

Kurumsal LGBTİ+ Desteği ve Görünürlük

1. Üniversitenizde yönetim tarafından ayrımcılık çeşitlerinin LGBTİ+ ayrımcılığını da kapsayacak şekilde anlatıldığı ve gerçekleşmesi durumunda başvurulabilecek yöntemleri içeren bilgilendirme broşürleri dağıtılıyor mu veya bilgilendirme panoları mevcut mu?

2. Üniversiteniz LGBTİ+'ların kimlikleri, deneyimlerine ve sorunlarına ilişkin bilgilendirmeye ve farkındalığı artırmaya yönelik faaliyetler ve organizasyonlar yürütüyor mu?

3. Üniversitenizde LGBTİ+'lar ve sorunları için kendisini açıkça destekçi/savunucu olarak tanımlayan, özellikle LGBTİ+ öğrencilerinin ihtiyaçlarına hizmet eden mevcut, görünür ve rektörlük nezdinde statü sahibi üniversiteniz tarafından onaylanmış öğrenci kulübü veya tanınmış öğrenci topluluğu ya da mevcut gruplar var mı?

4. Üniversiteniz personel/öğretim üyesi/yöneticilerin istihdamında görünür veya dışlanmış LGBTİ+'lar dahil olmak üzere çeşitlilik gözetiyor mu?

5. Üniversitenizin rektör, dekan veya genel sekreteri ya da buna denk yetki sahibi görevlileri kampüsteki LGBTİ+ etkinliklerine/faaliyetlerine görünür ve devamlı bir şekilde katılıyor mu?

6. Üniversitenizin rektör, dekan veya genel sekreteri ya da buna denk yetki sahibi görevlileri kampüste çok kültürlülük ve/veya çeşitlilik meselelerini tartışırken, "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği/ beyanı" ve "lezbiyen, gey, biseksüel ve trans" ifadelerini açıkça dile getiriyor mu?

7. Üniversiteniz son iki yılda, üniversiteniz kabul danışmanlarına LGBTİ+ öğrencilerinin deneyimleri ve yaşadıkları sorunlar üzerine eğitim verdi mi?

8. Üniversitenizde mezunlar derneği tarafından desteklenen bir LGBTİ+ mezun grubu var mı?

9. Üniversiteniz trans öğrenciler için kolayca erişilebilir özel kilitli soyunma dolabı ve duş kabini sunuyor mu?

LGBTİ+ ve Üniversite Yaşamına Dair Sorular

1. Üniversiteniz yeni öğrenciler için düzenlenen oryantasyon programında cinsel yönelimle ilgili konuları içeren bir program sunuyor mu?

2. Üniversitenizde LGBTİ+'ların kimlikleri, deneyimleri ve sorunları hakkında bilgilendirici ve farkındalığı artırmaya yönelik faaliyetler ve organizasyonlar düzenliyor mu? (Evet ise 2.1)

2.1. Ne sıklıkla düzenliyor?

3. Üniversiteniz LGBTİ+ öğrencilerine yönelik sosyal etkinlikler düzenliyor mu? (Buluşma, Tanışma, Konser, Film Gösterimi, Piknik vb.) (Evet ise 3.1.)

3.1. Ne sıklıkla düzenliyor?

4. Üniversitenizde doğrudan LGBTİ+ öğrencileri için kurulmuş olmasa da faaliyetleri arasında bu başlıklara da yer veren ve aynı zamanda üniversiteniz tarafından da onaylanan en az bir öğrenci kulübü veya tanınmış öğrenci topluluğu var mı?

5. Üniversitenizde resmi olarak tanınan ya da inisiyatif olarak örgütlenen LGBTİ+ öğrenci topluluk(lar)ına yönelik üniversitenin kurumsal, idari ve akademik personelinin tutumlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

6. Üniversitenizde, mezun LGBTİ+ öğrencilerine yönelik üniversiteniz tarafından onaylanan en az bir öğrenci kulübü veya tanınmış öğrenci topluluğu var mı?

7. Üniversiteniz aşağıda yer alan alanlarda/departmanlarda/ofislerde LGBTİ+ bireylerini, LGBTİ+ deneyimlerini ve meselelerini/sorunlarını ele alan etkinlikler/organizasyonlar için periyodik planlama ve/veya ortak sponsorluk yapıyor mu? (Güvenli Bölge, Alan ve/veya Destek eğitimini kapsamayan etkinlikler)

8. Üniversiteniz mezuniyet töreninde gökkuşağı bayrağı veya LGBTİ+ ifadelerini içeren döviz/pankart taşınmasına izin veriyor mu?

9. Öğrencisi olduğunuz öğretim programında ders veren akademik personelin LGBTİ+'ların kimlikleri, deneyimlerine ve sorunlarına ilişkin bilgilendirmeye ve farkındalığı artırmaya yönelik LGBTİ+ öğrencilere destek sunuyor mu?

LGBTİ+ ve Danışmanlık & Sağlık Soruları

1. Üniversiteniz, kendisine bağlı sağlık kurumlarında istihdam edilen personelin LGBTİ+'ların sağlık ihtiyacına yönelik farkındalıklarını ve duyarlılıklarını artırmaya hedefleyen yıllık eğitimler gerçekleştiriyor mu?

2. Üniversiteniz aşağıda yer alan kimliklerin ihtiyaçlarından, deneyimlerinden ve bu kimliklerin yaşadığı sorunlardan haberdar olan bir personel eşliğinde LGBTİ+ destekçisi bir danışma hizmeti sunuyor mu?

*lezbiyen, gey, biseksüel, panseksüel, aseksüel, trans kadın, trans erkek, trans, nonbinary, interseks,

3. Üniversiteniz depresyon, intihar ve zihinsel sağlık sorunları konusunda LGBTİ+ bireyleri içeren risk altındaki öğrencilerin belirlenmesini sağlamak amacıyla öğrencilere ve personele yönelik özel bir eğitim sunuyor mu?

4. Üniversiteniz kondom, oral bariyer ve HIV/Cinsel yolla bulaşan enfeksiyon (CYBE) hizmetleri ve kaynakları hakkında LGBTİ+ kapsayıcı bilgilendirme broşürleri dağıtılıyor mu veya bilgilendirme panoları mevcut mu?

5. Üniversiteniz ücretsiz, anonim ve kolayca erişilebilir HIV/CYBE testleri sağlıyor mu? (Evet ise 5.1)

5.1. Ne sıklıkla sağlıyor?

LGBTİ+ ve Akademik Yaşama Dair Sorular

1. Üniversiteniz LGBTİ+ alanında akademik bursa sahip öğretim üyelerini istihdam ediyor mu? (Evet ise 1.1)

1.1. Ne sıklıkla böyle bir istihdam sağlanıyor?

2. Üniversiteniz akademik hayata ve üniversitenize geçiş yapan LGBTİ+ öğrencilerini karşılayan ve onlara yardımcı olan bir LGBTİ+ mentor programı var mı?

3. Öğrencisi olduğunuz lisans/yüksek lisans/doktora programı içerisinde yer alan ders katalogunda LGBTİ+ alanına ilişkin ders ya da ders içeriği mevcut mu?

LGBTİ+ ve Konaklama & Yurt Yaşamına Dair Sorular

1. Üniversiteniz kampüste konaklama başvurularında LGBTİ+ öğrencilere LGBTİ+ dostu bir oda arkadaşıyla eşleşme imkanı sunuyor mu?

2. Üniversiteniz yurdunda LGBTİ+ odaklı bir yaşam alanı, LGBTİ+ temalı bir kat ve/veya LGBTİ+'ların/destekçilerinin birlikte yaşamasına/öğrenmesine olanak veren bir topluluk programı sunuyor mu?

3. Üniversiteniz yeni gelen öğrencilerin oda seçiminde, mevcut standart bir seçenek olarak cinsiyet kapsayıcı konaklama (çift ve daha fazla yatak sayısı olan, kendini ikili cinsiyet dışında tanımlayanların kalabildiği, kadın ve erkek diye ayrılmamış), imkanı sunuyor mu?

4. Üniversiteniz yurttan yaşayan öğrencilerin beyan ettiği cinsiyete göre yerleştirme yapıyor mu?

5. Üniversiteniz, okula geri dönüş yapan öğrencilerin oda seçiminde mevcut standart bir seçenek olarak cinsiyet kapsayıcı konaklama (çift ve daha fazla yatak sayısı olan, kendini ikili cinsiyet dışında tanımlayanların kalabildiği, kadın ve erkek diye ayrılmamış), imkanı sunuyor mu?

6. Yurt personeli cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet beyanı, cinsiyet karakteristiği konularında ve LGBTİ+ deneyim ve sorunlarına ilişkin farkındalığı arttırmak amacıyla yurttan yaşayan öğrencilere yönelik faaliyet ve etkinlikler düzenliyor mu?

7. Yurt personeli cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet beyanı, cinsiyet karakteristiği konularında ve LGBTİ+ deneyim ve sorunlarına ilişkin farkındalığı arttırmak amacıyla yurt görevlilerine yönelik faaliyet ve etkinlikler düzenliyor mu?

LGBTİ+ ve Kampüs Güvenliğine Dair Sorular

1. Üniversitenizin nefret suçlarının tanımlanması, önlenmesi ve önyargı kaynaklı olayların ve nefret suçlarının işleme alınması, raporlanması, yaptırımı ve bu suçlara nasıl karşılık verilmesi noktasında güvenlik görevlilerine, öğrencilere, öğretim üyelerine ve üniversiteniz personeline yönelik eğitim sağlıyor mu? (Evet ise 1.1)

1.1 Ne sıklıkla sağlıyor?

2. Üniversitenizdeki kampüs polisi/kamu güvenliği ofisi LGBTİ+'lara sosyal yardım sağlıyor mu ve/veya LGBTİ+ öğrenci liderleri/dernekleriyle bir araya geliyor mu?

3. Üniversiteniz son iki yıl içerisinde güvenlik görevlilerine transfobik şiddet konusunda ve trans öğrencilerin cinsiyet kimliklerine uygun mekanları kullanma olanağına ilişkin özel farkındalık içeren trans deneyimleri ve sorunları hakkında bilgilendirici eğitim verdi mi?

4. Üniversiteniz aynı cinsiyet/aynı cins ve yakın partner şiddeti mağdurları için destek sağlıyor mu?

5. Üniversite kampüsü içerisindeki akademik ilişkileriniz, sosyal ilişkileriniz ve fiziksel mekan açısından LGBTİ+ olmak bakımından güvende hissediyor musunuz?

LGBTİ+ İstihdamına Destek

1. Üniversiteniz LGBTİ+ öğrencilerine özel yıllık burs imkanı sunuyor mu?

2. Üniversiteniz burs, kariyer hizmetleri ve iş fırsatları için LGBT dostu istihdam ve iş yerlerinin belirlenmesi noktasında kaynak sağlıyor mu?

3. Üniversiteniz ifşa edilen ya da ebeveynlerine/ailelerine açılan ve sonrasında sömestr/akademik yıl kaydı için gerekli finansal desteği kaybeden LGBTİ+ öğrencilerini destekleyen acil yardım fonu ya da kaynak sunuyor mu?

Üniversite içerisinde LGBTİ+ olma deneyimine ilişkin eklemek istedikleriniz var mı?

Bilgi için:

dernek@genclgbti.org

Danışmanlık için:

danisma@genclgbti.org

O(232) 464 03 30
facebook.com/genclgbti
instagram.com/genclgbti
twitter.com/genclgbti
www.genclgbti.org

Genç LGBTİ+ Derneği
dernek@gencigbti.org
www.gencigbti.org
+90 (232) 464 0330

